

Az Európai Unió Hivatalos Lapja

C 89

Magyar nyelvű kiadás

Tájékoztatások és közlemények

57. évfolyam
2014. március 28.

Közléményszám	Tartalom	Oldal
---------------	----------	-------

II Közlemények

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL
SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

Európai Bizottság

2014/C 89/01	Bejelentett összefonódás engedélyezése (Ügyszám COMP/M.7195 – Lotte/Nestle/Lotte Nestle Korea JV) ⁽¹⁾	1
--------------	--	---

IV Tájékoztatások

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL
SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

Európai Bizottság

2014/C 89/02	Euroátváltási árfolyamok	2
2014/C 89/03	A Bizottság közleménye – Iránymutatás az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének a technológiaátadási megállapodásokra történő alkalmazásáról	3

HU

Ár:
4 EUR

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg

(folytatás a túloldalon)

Közléményszám	Tartalom (folytatás)	Oldal
2014/C 89/04	A pénzforgalomba szánt euroérmék új nemzeti előlapja	51

V Hirdetmények

A VERSENYPOLITIKA VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ ELJÁRÁSOK

Európai Bizottság

2014/C 89/05	Összefonódás előzetes bejelentése (Ügyszám COMP/M.7161 – DCC Energy/Qstar Försäljning/Qstar/ Card Network Solutions) ⁽¹⁾	52
2014/C 89/06	Összefonódás előzetes bejelentése (Ügyszám COMP/M.7206 – Bain Capital/Anchorage Capital/Ideal Standard) – Egyszerűsített eljárás alá vont ügy ⁽¹⁾	54
2014/C 89/07	Összefonódás előzetes bejelentése (Ügyszám COMP/M.7204 – Rothesay Life/MetLife Assurance) ⁽¹⁾ ...	55
2014/C 89/08	Összefonódás előzetes bejelentése (Ügyszám COMP/M.7179 – Silver Lake/WME/IMG) – Egyszerűsített eljárás alá vont ügy ⁽¹⁾	56

EGYÉB JOGI AKTUSOK

Európai Bizottság

2014/C 89/09	Kérelem közzététele a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 50. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján	57
2014/C 89/10	Kérelem közzététele a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 50. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján	62

Helyesbítések

2014/C 89/11	Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást (HL C 50., 2014.2.21.)	66
--------------	--	----

⁽¹⁾ EGT-vonatkozású szöveg

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Bejelentett összefonódás engedélyezése**(Ügyszám COMP/M.7195 – Lotte/Nestle/Lotte Nestle Korea JV)****(EGT-vonatkozású szöveg)**

(2014/C 89/01)

2014. március 18-án a Bizottság úgy határozott, hogy engedélyezi e bejelentett összefonódást, és a közös piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítja. E határozat a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 6. cikke (1) bekezdésének b) pontján alapul. A határozat teljes szövege csak angol nyelven hozzáférhető, és azután teszik majd közzé, hogy az üzleti titkokat tartalmazó részeket eltávolították belőle. A szöveg megtalálható lesz:

- a Bizottság versenypolitikai weboldalának összefonódásokra vonatkozó részében (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Ez az oldal különféle lehetőségeket kínál arra, hogy az egyedi összefonódásokkal foglalkozó határozatok társaság, ügyszám, dátum és ágazati tagolás szerint kereshetők legyenek,
- elektronikus formában az EUR-Lex honlapon (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) a 32014M7195 hivatkozási szám alatt. Az EUR-Lex biztosít online hozzáférést az európai uniós jogszabályokhoz.

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o.

IV

(Tájékoztatások)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ TÁJÉKOZTATÁSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Euroátváltási árfolyamok ⁽¹⁾

2014. március 27.

(2014/C 89/02)

1 euro =

Pénznem	Átváltási árfolyam	Pénznem	Átváltási árfolyam
USD USA dollár	1,3758	CAD Kanadai dollár	1,5262
JPY Japán yen	140,75	HKD Hongkongi dollár	10,6730
DKK Dán korona	7,4659	NZD Új-zélandi dollár	1,5895
GBP Angol font	0,82770	SGD Szingapúri dollár	1,7402
SEK Svéd korona	8,9191	KRW Dél-Koreai won	1 472,86
CHF Svájci frank	1,2187	ZAR Dél-Afrikai rand	14,7295
ISK Izlandi korona		CNY Kínai renminbi	8,5445
NOK Norvég korona	8,2655	HRK Horvát kuna	7,6625
BGN Bulgár leva	1,9558	IDR Indonéz rúpia	15 705,09
CZK Cseh korona	27,410	MYR Maláj ringgit	4,5264
HUF Magyar forint	311,69	PHP Fülöp-szigeteki peso	61,839
LTL Litván litász/lita	3,4528	RUB Orosz rubel	49,0325
PLN Lengyel zloty	4,1795	THB Thaiföldi baht	44,803
RON Román lej	4,4742	BRL Brazil real	3,1553
TRY Török líra	3,0055	MXN Mexikói peso	18,0405
AUD Ausztrál dollár	1,4899	INR Indiai rúpia	83,0178

⁽¹⁾ Forrás: Az Európai Központi Bank (ECB) átváltási árfolyama.

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Iránymutatás az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének a technológiaátadási megállapodásokra történő alkalmazásáról

(2014/C 89/03)

TARTALOMJEGYZÉK

1.	BEVEZETÉS	5
2.	ALAPELVEK	5
2.1.	A Szerződés 101. cikke és a szellemi tulajdon-jogok	5
2.2.	A 101. cikk alkalmazásának általános kerete	6
2.3.	A piac meghatározása	8
2.4.	A versenytársak és nem versenytársak közötti különbségtétel	10
3.	A TTM-RENDELET ALKALMAZÁSA	12
3.1.	A ttm-rendelet hatásai	12
3.2.	A ttm-rendelet tárgyi és időbeli hatálya	12
3.2.1.	A technológiaátadási megállapodások fogalma	12
3.2.2.	Az átadás fogalma	13
3.2.3.	Két fél közötti megállapodások	14
3.2.4.	Szerződés szerinti termékek előállítására vonatkozó megállapodások	14
3.2.5.	Időbeli hatály	16
3.2.6.	Kapcsolat más csoportmentességi rendeletekkel	16
3.2.6.1.	A szakosítási, valamint a K+F megállapodásokról szóló csoportmentességi rendelet	16
3.2.6.2.	A vertikális megállapodásokról szóló csoportmentességi rendelet	17
3.3.	A mentességi tartomány piaci részesedési határértékei	17
3.4.	A verseny különösen súlyos korlátozásai a csoportmentességi rendelet értelmében	20
3.4.1.	Általános elvek	20
3.4.2.	Versenytársak közötti megállapodások	20
3.4.3.	Nem versenytársak közötti megállapodások	25
3.5.	Nem mentesülő korlátozások	27
3.6.	A csoportmentességi rendelet visszavonása és alkalmazásának mellőzése	30
3.6.1.	Visszavonási eljárás	30
3.6.2.	A csoportmentességi rendelet alkalmazásának mellőzése	31
4.	A SZERZŐDÉS 101. CIKKE (1) ÉS (3) BEKEZDÉSÉNEK ALKALMAZÁSA A TTM-RENDELET HATÁLYÁN KÍVÜL	31
4.1.	Az általános elemzési keret	31
4.1.1.	A releváns tényezők	32
4.1.2.	A korlátozó hasznosítási megállapodások kedvezőtlen hatásai	33
4.1.3.	A korlátozó hasznosítási megállapodások kedvező hatásai és az ilyen hatások elemzésének keretrendszere	34
4.2.	A 101. cikk alkalmazása a licenckorlátozások különböző típusaira	36
4.2.1.	Jogdíjfizetési kötelezettségek	36
4.2.2.	Kizárólagos licenc és eladási korlátozások	37
4.2.2.1.	Kizárólagos és egyedüli licencek	37

4.2.2.2.	Eladási korlátozások	38
4.2.3.	Kibocsátási korlátozások	39
4.2.4.	Alkalmazási területre vonatkozó korlátozások	40
4.2.5.	Saját használatra történő korlátozások	41
4.2.6.	Árukapcsolás és csomagban történő eladás	42
4.2.7.	Versenytalpi kötelezettségek	43
4.3.	Egyezségi megállapodások	44
4.4.	Technológiai egyesülések	45
4.4.1.	A technológiai egyesülések létrehozásának és működésének értékelése	46
4.4.2.	Az egyesülés és annak hasznosításba vevői közötti megállapodásokban szereplő egyedi korlátozások értékelése	49

1. BEVEZETÉS

1. Ez az iránymutatás a technológiaátadási (technológiatranszfer-)megállapodásoknak az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke⁽¹⁾ (a továbbiakban: a 101. cikk) alapján történő értékelésének elveit határozza meg. A technológiaátadási megállapodások technológiai jogok hasznosításának engedélyezésére (licenciába adására) vonatkoznak; e megállapodással a hasznosítást engedélyező (licenciaadó) engedélyezi, hogy a hasznosításba vevő (engedélyes, licenciavevő) a hasznosítási engedély (licenc) tárgyát képező technológiai jogokat áruk vagy szolgáltatások előállítása céljából hasznosítsa, az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének a technológiaátadási megállapodások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, (2014. március 21.) 316/2014/EU bizottsági rendelet (a továbbiakban: ttm-rendelet)⁽²⁾ 1. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározottak szerint.
2. Ezen iránymutatás célja, hogy útmutatást adjon a ttm-rendelet alkalmazásával, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban: a Szerződés) 101. cikkének a ttm-rendelet hatálya alá nem tartozó technológiaátadási megállapodásokra történő alkalmazásával kapcsolatban. A ttm-rendelet és az iránymutatás nem érinti a Szerződés 102. cikkének a technológiaátadási megállapodásokra történő esetleges párhuzamos alkalmazását⁽³⁾.
3. Az ezen iránymutatásban foglalt előírásokat az adott ügy egyedi körülményeire figyelemmel kell alkalmazni. Ez kizárja a mechanikus alkalmazást. Minden egyes ügyet a tényállásának megfelelően kell értékelni, ezen iránymutatást pedig ésszerűen és rugalmasan kell alkalmazni. A megadott példák szemléltetésre szolgálnak, és nem tekintendők teljes körűnek.
4. Ezen iránymutatás nem érinti a 101. cikknek és a ttm-rendeletnek a Bíróság és a Törvényszék általi esetleges értelmezéseit.

2. ALAPELVEK

2.1. A Szerződés 101. cikke és a szellemi tulajdon-jogok

5. A Szerződés 101. cikkének egészében az a célja, hogy a fogyasztók jólétének és a források hatékony elosztásának előmozdítása céljából védje a piaci versenyt. A 101. cikk (1) bekezdése megtilt minden olyan vállalkozások közötti megállapodást és összehangolt magatartást, valamint

vállalkozások társulásai által hozott döntést⁽⁴⁾, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre⁽⁵⁾, és amelynek célja vagy hatása a verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása⁽⁶⁾. A 101. cikk (3) bekezdése e szabály alóli kivételként úgy rendelkezik, hogy a 101. cikk (1) bekezdésében szereplő tilalmat alkalmazhatatlannak lehet nyilvánítani vállalkozások közötti olyan megállapodások esetében, amelyek hozzájárulnak az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőlük eredő előnyből, anélkül, hogy az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat rónának, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek, illetve lehetővé tennék ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.

6. A szellemi tulajdonra vonatkozó jogszabályok kizárólagos jogokat ruháznak a szabadalmak, szerzői jogok, formatervezési mintaoltalmi jogok, védjegyek és jogi védelemben részesülő más jogok jogosultjaira. A szellemi tulajdon jogosultja a szellemi tulajdonra vonatkozó jogszabályok alapján jogosult megtiltani szellemi tulajdona engedély nélküli felhasználását és annak – például – harmadik felek részére licenciadás útján történő hasznosítását. Amennyiben a szellemi tulajdon-jogot magában foglaló terméket – az előadói jogok⁽⁷⁾ kivételével – az Európai Gazdasági Térségen (EGT) belül a jogosult, vagy az ő engedélyével más személy forgalomba hozta, a szellemi tulajdon-jog kimerül abban az értelemben, hogy a jogosult azt többé nem használhatja fel a termék értékesítésének ellenőrzésére (uniós jogkimerülés elve)⁽⁸⁾. A jogosult a szellemi tulajdonra vonatkozó jogszabályok alapján nem jogosult a hasznosításba vevőt vagy a licenc tárgyat képező technológiát tartalmazó termékek vásárlóit megakadályozni az ilyen termékek értékesítésében. Az uniós jogkimerülés elve összhangban áll a szellemi tulajdon-jogok alapvető feladatával, ami azon jog megadását jelenti a jogosult számára, hogy kizárhassa szellemi tulajdonának mások által, engedélye nélkül történő hasznosítását.

⁽⁴⁾ A továbbiakban a „megállapodás” kifejezés magában foglalja az összehangolt magatartásokat és a vállalkozások társulásai által hozott döntéseket.

⁽⁵⁾ Lásd a Szerződés 81. és 82. cikkében foglalt, a kereskedelemre gyakorolt hatásra vonatkozó koncepcióról szóló iránymutatást, HL C 101., 2004.4.27., 81. o.

⁽⁶⁾ A továbbiakban a „korlátozás” kifejezés magában foglalja a verseny megakadályozását és torzítását is.

⁽⁷⁾ Ide tartoznak a bérbeadásra vonatkozó jogok is. E tekintetben lásd a 158/86. sz., Warner Brothers és Metronome Video ügyben hozott ítéletet (EBHT 1988., 2605. o.) és a C-61/97. sz., Foreningen af danske videogramdistributører ügyben hozott ítéletet (EBHT 1998., I-5171. o.).

⁽⁸⁾ Az uniós jogkimerülés elvét megfogalmazza például a védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló 2008/95/EK irányelv (HL L 299., 2008.11.8., 25. o.) 7. cikkének (1) bekezdése – amely szerint a védjegyoltalom alapján a védjegyjogosult nem tilthatja meg a védjegy használatát olyan árukkal kapcsolatban, amelyeket ezzel a védjeggel ő hozott forgalomba, vagy amelyeket kifejezett hozzájárulásával hoztak forgalomba az Unióban –, valamint a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 2009. április 23-i 2009/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 111., 2009.5.5., 16. o.) 4. cikkének (2) bekezdése, amely szerint a program valamely példányának a jogosult által vagy az ő hozzájárulásával az Unión belül történő első eladása kimeríti az adott példány Unión belüli terjesztésére vonatkozó jogot, a számítógépi program vagy valamely másolata további bérbeadásának ellenőrzéséhez való jog kivételével. E tekintetben lásd a C-128/11. sz., Used-Soft GmbH kontra Oracle International Corp., ügyben hozott ítéletet (EBHT 2012., még nem tették közzé).

⁽¹⁾ 2009. december 1-jei hatállyal az EK-Szerződés 81. és 82. cikke helyébe az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 101., illetve 102. cikke lépett. A két-két rendelkezés lényegében azonos. Ezen iránymutatás alkalmazásában az EUMSZ 101. és 102. cikkére történő hivatkozásokat szükség esetén az EK-Szerződés 81., illetve 82. cikkére történő hivatkozásokként kell érteni. Az EUMSZ bizonyos terminológiai változásokat is bevezetett, például a „Közösség” helyébe az „Unió”, a „közös piac” helyébe pedig a „belső piac” kifejezés lépett. Ezen iránymutatás az EUMSZ terminológiáját követi.

⁽²⁾ HL L 93., 28.3.2014. o. 17. A ttm-rendelet a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének a technológiaátadási megállapodások csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 2004. április 27-i 772/2004/EK bizottsági rendelet (HL L 123., 2004.4.27., 11. o.) helyébe lép.

⁽³⁾ Lásd a C-395/96 P. és C-396/96 P. sz., Compagnie Maritime Belge egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2000., I-1365. o.) 130. pontját és a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló bizottsági iránymutatás (HL C 101., 2004.4.27., 97. o.) 106. pontját.

7. Az a tény, hogy a szellemi tulajdonra vonatkozó jogszabályok kizárólagos hasznosítási jogot biztosítanak, nem jelenti azt, hogy a szellemi tulajdon-jogok mentesülnének a versenyjog beavatkozása alól. A Szerződés 101. cikke különösen alkalmazandó azokra a megállapodásokra, amelyekben a jogosult más vállalkozásnak engedélyezi szellemi tulajdon-jogainak hasznosítását.⁽⁹⁾ Az említett tény nem jelenti azt sem, hogy eleve összeütközés lenne a szellemi tulajdon-jogok és az uniós versenyszabályok között. A kétféle jogi szabályozás alapvető célja valójában azonos: a fogyasztói jólét, valamint a források hatékony elosztásának előmozdítása. Az innováció a versenyre épülő nyílt piacgazdaság alapvető jelentőségű, dinamikus eleme. A szellemi tulajdon-jogok elősegítik a dinamikus versenyt azáltal, hogy a vállalkozásokat új vagy továbbfejlesztett termékek és folyamatok kialakításába történő beruházásra ösztönzik. Ugyanezt teszi a verseny azáltal, hogy innovációs nyomást gyakorol a vállalkozásokra. Ezért a szellemi tulajdon-jogok és a verseny is szükséges az innováció előmozdításához, valamint versenyképes kiaknázásának biztosításához.

8. A hasznosítási megállapodásoknak (licenciaszerződéseknek) a Szerződés 101. cikke alapján történő értékelésekor szem előtt kell tartani azt, hogy a szellemi tulajdon-jogok létesítése gyakran jelentős beruházással jár, és ez gyakran kockázatos törekvés. A dinamikus verseny csökkentésének elkerülése és az innovációs ösztönzés fenntartása érdekében az újítót nem szabad indokolatlanul korlátozni az értékesnek bizonyuló szellemi tulajdonjogok hasznosításában. Ezen okok miatt az újító számára meg kell adni a szabadságot, hogy olyan megfelelő díjazást kérjen a sikeres projektekért, amely elegendő a beruházási ösztönzők fenntartásához, figyelembe véve a sikertelen projekteket is. A technológiai jogok hasznosításának engedélyezése azt is igényelheti a hasznosításba vevőtől, hogy jelentős kötött beruházást eszközöljön a licenc tárgyát képező technológiába és az annak hasznosításához szükséges termelőeszközökbe (vagyis az adott tevékenységi területről való kilépést követően a hasznosításba vevő nem használhatja fel más tevékenységekhez a beruházást, illetve csak jelentős veszteséggel értékesítheti azt). A 101. cikk nem alkalmazható a felek által eszközölt ilyen előzetes beruházások és az azokhoz kapcsolódó kockázatok figyelembevétele nélkül. A felek kockázata és a vállalandó kötött beruházás így oda is vezethet, hogy a megállapodás a beruházás megtérüléséhez szükséges időre – az esettől függően – kikerül a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alól, vagy megfelel a 101. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeknek.

9. A hasznosítási megállapodásoknak a Szerződés 101. cikke alapján történő értékelésekor a létező elemzési keret elegendően rugalmas a technológiai jogok hasznosításának engedélyezéséhez kapcsolódó dinamikus vonatkozások megfelelő figyelembevételéhez. Nincs olyan vélelem, miszerint a szellemi tulajdon-jogok és a hasznosítási

megállapodások önmagukban véve versenyjogi aggályokat vetnének fel. A legtöbb hasznosítási megállapodás nem korlátozza a versenyt, és versenytámogató hatékonyságnövekedéssel jár. Valójában a hasznosítás engedélyezése önmagában véve támogatja a versenyt, mivel a technológia terjesztéséhez vezet, és előmozdítja a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevő(k) által végzett innovációt. Ezen túlmenően még a versenyt valóban korlátozó hasznosítási megállapodások is gyakran járhatnak versenytámogató hatékonyságnövekedéssel, amelyet a 101. cikk (3) bekezdése alapján kell megítélni és szembeállítani a versenyre gyakorolt kedvezőtlen hatásokkal⁽¹⁰⁾. A hasznosítási megállapodások nagy többsége ezért összeegyeztethető a 101. cikkel.

2.2. A 101. cikk alkalmazásának általános kerete

10. A Szerződés 101. cikkének (1) bekezdése tiltja azokat a megállapodásokat, amelyek célja vagy hatása a verseny korlátozása. A 101. cikk (1) bekezdése vonatkozik a megállapodás felei közötti verseny korlátozására, valamint bármelyik fél és harmadik felek közötti verseny korlátozására is.

11. Annak értékeléséhez, hogy egy hasznosítási megállapodás korlátozza-e a versenyt, azt kell megvizsgálni, hogy a verseny miként alakulna az állítólagos versenykorlátozó megállapodás hiányában⁽¹¹⁾. Ezen értékelés elvégzéséhez figyelembe kell venni a megállapodásnak a technológiák közötti (azaz a versengő technológiákat használó vállalkozások közötti) és a technológián belüli (azaz az azonos technológiát alkalmazó vállalkozások közötti) versenyre gyakorolt valószínű hatását⁽¹²⁾. A 101. cikk (1) bekezdése mind a technológiák közötti, mind a technológián belüli verseny korlátozását tiltja. Ezért szükséges annak értékelése, hogy a megállapodás ténylegesen vagy valószínűen milyen mértékben érinti a piaci verseny e két vonatkozását.

12. A következő két kérdés hasznos keretet nyújt ezen értékelés elvégzéséhez. Az első kérdés a megállapodás technológiák közötti versenyre gyakorolt hatásához, míg a második kérdés a megállapodás technológián belüli versenyre gyakorolt hatásához kapcsolódik. Mivel a korlátozások alkalmasak lehetnek a technológiák közötti és technológián belüli verseny egyidejű korlátozására is, szükséges lehet a korlátozásnak az a) és a b) pontban szereplő két kérdésre figyelemmel történő elemzése annak megállapítása előtt, hogy a verseny a 101. cikk (1) bekezdése szerint korlátozott-e:

⁽¹⁰⁾ A 101. cikk (3) bekezdése alkalmazásának módszertana a 3. lábjegyzetben hivatkozott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló bizottsági iránymutatásban került meghatározásra.

⁽¹¹⁾ Lásd az 56/65. sz., *Société Technique Minière* ügyben hozott ítéletet (EBHT 1966., 337. o.) és a C-7/95 P. sz. *John Deere*-ügyben hozott ítéletet (EBHT 1998., I-3111. o.) 76. pontját.

⁽¹²⁾ E tekintetben lásd például a 9. lábjegyzetben hivatkozott, *Consten és Grundig* ügyben hozott ítéletet.

⁽⁹⁾ Lásd például az 56/64. és 58/64. sz., *Consten és Grundig* egyesített ügyekben hozott ítéletet (EBHT 1966., 429. o.).

a) Korlátozza-e a hasznosítási megállapodás a tényleges versenyt vagy azt a potenciális versenyt, amely a szóban forgó megállapodás nélkül kialakult volna? Ha igen, a megállapodás a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozhat. Ezen értékelés elvégzésekor figyelembe kell venni a felek közötti, valamint a harmadik felek által támasztott versenyt. Ha például két, különböző tagállamokban letelepedett vállalkozás versengő technológiákat ad egymásnak keresztlicenciába, és vállalják, hogy egymás hazai piacán nem értékesítenek termékeket, ez a megállapodás előtti (potenciális) verseny korlátozása. Hasonlóképpen, ha a hasznosítást engedélyező arra kötelezi a hasznosításba vevőt, hogy ne használjon versengő technológiákat, és ezek a kötelezettségek kizárják harmadik felek technológiáit, ez korlátozza azt a tényleges vagy potenciális versenyt, amely a megállapodás hiányában kialakult volna.

b) Korlátozza-e a hasznosítási megállapodás azt a tényleges vagy potenciális versenyt, amely a szerződéses korlátozás(ok) hiányában kialakult volna? Ha igen, a megállapodás a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozhat. Ha például a hasznosítást engedélyező korlátozza a hasznosításba vevőket (akik a megállapodás előtt nem voltak sem tényleges, sem potenciális versenytársak) az egymással történő versengésben, ez korlátozza azt a (potenciális) versenyt, amely a hasznosításba vevők között a korlátozások nélkül kialakulhatott volna. Az ilyen korlátozások közé tartozik a hasznosításba vevők közötti vertikális árrögzítés, valamint a területre vagy vevőkre vonatkozó eladási korlátozás. Egyes korlátozások azonban bizonyos esetekben nem tartoznak a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá: ha a korlátozás objektíve szükséges az adott típusú vagy jellegű megállapodás létezéséhez⁽¹³⁾. A 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása alóli ilyen kivételek csak a felektől független, külső objektív tényezők alapján tehetők – a felek szubjektív véleménye és jellemzői alapján nem. Nem az a kérdés, hogy a felek az adott helyzetben nem lettek volna-e hajlandóak egy kevésbé korlátozó megállapodás megkötésére, hanem az, hogy a megállapodás jellegére és a piac jellemzőire tekintettel a hasonló helyzetben levő vállalkozások nem kötöttek volna-e egy kevésbé korlátozó megállapodást⁽¹⁴⁾. Nem elegendő azt állítani, hogy a korlátozás hiányában a szállító a vertikális integrációhoz folyamodott volna. A vertikális integrációra vonatkozó döntések összetett gazdasági tényezők széles körén alapulnak, amelyek közül több az érintett vállalkozás belső jellemzője.

13. Az ezen iránymutatás 12. pontjában meghatározott elemzési keret alkalmazásakor figyelembe kell venni, hogy a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdése megkülönbözteti egymástól azokat a megállapodásokat, amelyeknek célja a

verseny korlátozása, és azokat, amelyeknek hatása a verseny korlátozása. A 101. cikk (1) bekezdése csak akkor tiltja a megállapodást vagy a szerződéses korlátozást, ha annak célja vagy hatása a technológiák közötti és/vagy a technológián belüli verseny korlátozása.

14. A verseny cél szerinti korlátozásai azok, amelyek alapvető jellegüknek fogva korlátozzák a versenyt. Ezek azok a korlátozások, amelyek esetében – az uniós versenyszabályok által követett célkitűzésekre figyelemmel – olyan magas a versenyre gyakorolt kedvezőtlen hatások valószínűsége, hogy a 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazásában nem szükséges semmilyen tényleges versenyellenes hatást kimutatni⁽¹⁵⁾. Ezen túlmenően a cél szerinti korlátozások esetében valószínűtlen a 101. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek teljesülése. Számos tényező figyelmet kap annak értékelésekor, hogy egy megállapodásnak célja-e a verseny korlátozása vagy sem. E tényezők közé tartozik különösen a megállapodás tartalma és objektív céljai. Szükséges lehet a megállapodás (jövőbeli) alkalmazási összefüggéseinek vagy a szerződő felek tényleges piaci magatartásának vagy viselkedésének figyelembevétele is⁽¹⁶⁾. Más szóval: a megállapodás mögött húzódó tényállás, valamint a megállapodás alkalmazásával kapcsolatos konkrét körülmények vizsgálata is szükséges lehet az arra vonatkozó következtetés levonása előtt, hogy egy adott korlátozás a verseny cél szerinti korlátozását jelenti-e. A megállapodás tényleges végrehatásának módja is feltárhat cél szerinti korlátozást, még akkor is, ha a formális megállapodás nem tartalmaz erre irányuló kifejezett rendelkezést. A felek versenykorlátozásra irányuló szubjektív szándékának bizonyítása lényeges tényező, de nem szükséges feltétel. Egy megállapodás akkor is versenykorlátozó célúnak tekinthető, ha nem a versenykorlátozás az egyetlen célja, hanem más, jogszerű céljai is vannak⁽¹⁷⁾. A hasznosítási megállapodások vonatkozásában a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a ttm-rendelet 4. cikkében szereplő különösen súlyos versenykorlátozások listája körébe tartozó korlátozások pusztán céljuknál fogva korlátozó jellegűek⁽¹⁸⁾.

15. Ha egy megállapodás célját tekintve nem versenykorlátozó, szükséges annak vizsgálata, hogy rendelkezik-e

⁽¹³⁾ E tekintetben lásd például a C-49/92 P. sz. *Anic Partecipazioni*-ügyben hozott ítélet (EBHT 1999., I-4125. o.) 99. pontját.

⁽¹⁶⁾ Lásd a 29/83. és 30/83. sz., *CRAM és Rheinzink* egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1984., 1679. o.) 26. pontját, valamint a 96/82. sz., *ANSEAU-NAVEWA és társai* egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1983., 3369. o.) 23–25. pontját. Lásd még a T-491/07. sz., *Groupement des cartes bancaires kontra Bizottság* ügyben 2012. november 29-én hozott ítélet 146. pontját.

⁽¹⁷⁾ A C-209/07. sz., *Beef Industry Development Society és Barry Brothers* ügyben hozott ítélet (EBHT 2008., I-8637. o.) 21. pontja.

⁽¹⁸⁾ A cél szerinti versenykorlátozás fogalmával kapcsolatos további iránymutatás a 3. lábjegyzetben hivatkozott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló bizottsági iránymutatásban található. Lásd még a C-501/06. P., C-513/06. P., C-515/06. P. és C-519/06. P. sz., *GlaxoSmithKline Services és társai kontra Bizottság és társai* egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2009., I-9291. o.) 59–64. pontját; a C-209/07. sz., *Beef Industry Development Society és Barry Brothers* ügyben hozott ítélet (EBHT 2008., I-8637. o.) 21–39. pontját; a C-8/08. sz., *T-Mobile Netherlands és társai* ügyben hozott ítélet (EBHT 2009., I-4529. o.) 31., valamint 36–39. pontját és a C-32/11. sz., *Allianz Hungária Biztosító és társai* ügyben 2013. március 14-én hozott ítélet 33–38. pontját.

⁽¹³⁾ E tekintetben lásd a 11. lábjegyzetben hivatkozott *Société Technique Minière* ügyben hozott ítéletet és a 258/78. sz. *Nungesser*-ügyben hozott ítéletet (EBHT 1982., 2015. o.).

⁽¹⁴⁾ A példákat lásd a 126.–127. pontban.

versenykorlátozó hatásokkal. Figyelembe kell venni a tényleges és a potenciális hatásokat is⁽¹⁹⁾. Más szóval: a megállapodásnak valószínű versenyellenes hatásokkal kell rendelkeznie. Ahhoz, hogy egy hasznosítási megállapodás hatását tekintve versenykorlátozó legyen, annak olyan mértékű hatást kell gyakorolnia a tényleges vagy potenciális versenyre, hogy az érintett piacon ésszerűen valószínűsíthetőek legyenek az árakra, a kibocsátásra, az innovációra, vagy az áruk és szolgáltatások választékára vagy minőségére gyakorolt kedvezőtlen hatások. A versenyre valószínűsíthetően gyakorolt kedvezőtlen hatásoknak érzékelhetőnek kell lenniük⁽²⁰⁾. Érzékelhető versenyellenes hatások bekövetkezése valószínű, ha legalább a felek egyike bizonyos mértékű piaci erővel rendelkezik vagy arra tesz szert, és a megállapodás hozzájárul a piaci erő létrehozásához, fenntartásához vagy megerősítéséhez, vagy lehetővé teszi a felek számára az ilyen erő kihasználását. A piaci erő a felek arra vonatkozó képességét jelenti, hogy az árakat jelentős ideig a versenyszint felett, a kibocsátást (a termékmennyiség, -minőség és -választék vonatkozásában) vagy az innovációt pedig a versenyszint alatt tartásák⁽²¹⁾. A 101. cikk (1) bekezdése szerinti jogsértés megállapításához szokásosan szükséges piaci erő mértéke alacsonyabb, mint a 102. cikk szerinti erőfölény megállapításához szükséges piaci erő mértéke⁽²²⁾.

teremthet értéket, hogy csökkennek a hasznosításba vevő termelési költségei, vagy hogy a hasznosításba vevő új vagy továbbfejlesztett termékek előállítására válik képessé. A hasznosításba vevő szintjén a hatékonyságnövekedés gyakran a hasznosítást engedélyező technológiájának a hasznosításba vevő eszközeivel és technológiáival történő párosításából származik. Az egymást kiegészítő eszközök és technológiák ilyen párosítása olyan költség/kibocsátás kombinációhoz vezethet, amely egyébként nem lenne lehetséges. Például a hasznosítást engedélyező által továbbfejlesztett technológia a hasznosításba vevő hatékonyabb termelési vagy forgalmazási eszközeivel együtt csökkentheti a termelési költségeket, vagy jobb minőségű termékek gyártásához vezethet. A licenc megszerzése szolgálhatja azt a versenytámogató célt is, hogy eltávolítsa a hasznosításba vevő saját technológiájának fejlesztését és hasznosítását gátló akadályokat. A licenc megszerzése – különösen a nagyszámú szabadalommal jellemzett ágazatokban – gyakran azért történik, hogy megteremtse a tervezési szabadságot a jogsértés miatt a hasznosítást engedélyező által benyújtott bitorlási keresetek kockázatának megszüntetésével. Ha a hasznosítást engedélyező vállalja, hogy szellemi tulajdon-jogaira hivatkozva nem akadályozza a hasznosításba vevő termékeinek értékesítését, a megállapodás megszünteti a hasznosításba vevő termékeinek értékesítése előtt álló akadályt, és így általánosságban ösztönzi a versenyt.

16. A hatás szerinti versenykorlátozások elemzésekor rendszerint szükséges az érintett piac meghatározása, és különösen az érintett termékek és technológiák jellegének, a felek piaci helyzetének, a versenytársak piaci helyzetének, a vevők piaci helyzetének, a potenciális versenytársak létezésének és a piacra lépés akadályainak vizsgálata és értékelése. Egyes esetekben azonban közvetlenül a megállapodásban részes felek piaci magatartásának elemzésével is ki lehet mutatni a versenyellenes hatásokat. Kimutatható lehet például az, hogy egy megállapodás áremelkedéshez vezetett.
17. A hasznosítási megállapodások azonban jelentős versenytámogató potenciállal is rendelkezhetnek, és nagy többségük valóban elő is segíti a versenyt. A hasznosítási megállapodások előmozdíthatják az innovációt annak lehetővé tétele révén, hogy az újítók visszanyerjék a kutatási-fejlesztési költségeik legalább egy részének fedezéséhez szükséges összeget. A hasznosítási megállapodások a technológiák elterjedését is elősegítik, ami azáltal

18. Ha a hasznosítási megállapodás a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik, akkor a megállapodás versenyt szolgáló céljait a 101. cikk (3) bekezdése alapján egybe kell vetni a versenykorlátozó hatásokkal. Ha a 101. cikk (3) bekezdésének mind a négy feltétele teljesül, a szóban forgó korlátozó hasznosítási megállapodás erre irányuló előzetes határozat nélkül érvényes és végrehajtható⁽²³⁾. A különösen súlyos korlátozások valószínűleg nem teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. Az ilyen megállapodások általában a 101. cikk (3) bekezdésében foglalt első két feltétel (legalább) egyikén bukhatnak el. Rendszerint nem járnak objektív gazdasági előnyökkel vagy a fogyasztók számára biztosított előnyökkel. Sőt, az ilyen megállapodások általában a nélkülözhetetlenségre vonatkozó (harmadik) feltételt sem teljesítik. Ha például a felek rögzítik a licenc alapján előállított termékek kötelező eladási árát, az főszabály szerint alacsonyabb kibocsátáshoz és az erőforrások helytelen elosztásához, valamint magasabb fogyasztói árakhoz fog vezetni. Az árkorlátozás nem nélkülözhetetlen azon lehetséges hatékonyságnövekedés eléréséhez sem, amely abból ered, hogy a két technológia mindkét versenytársnak rendelkezésére áll.

2.3. A piac meghatározása

19. A Bizottságnak az érintett piac meghatározására vonatkozó megközelítése az érintett piacnak a Közösség versenyjogának alkalmazásában történő meghatározásáról szóló közleményben került megállapításra⁽²⁴⁾. A jelen

⁽¹⁹⁾ Lásd e tekintetben a 11. lábjegyzetben hivatkozott, *John Deere* ügyben (1998) hozott ítéletet.

⁽²⁰⁾ Az érzékelhetőség kérdéseire vonatkozó útmutatás megtalálható az Európai Közösséget létrehozó szerződés 81. cikke (1) bekezdése szerint a versenyt érzékelhetően nem korlátozó, csekély jelentőségű megállapodásokról szóló bizottsági közleményben (HL C 368., 2001.12.22., 13. o.). A közlemény negatív módon határozza meg az érzékelhetőség fogalmát. A *de minimis* közlemény hatályán kívül eső megállapodások nem szükségszerűen járnak érzékelhető kedvezőtlen hatásokkal. Ezért egyedi értékelés van szükség.

⁽²¹⁾ A T-321/05. sz., *Astra Zeneca* kontra *Bizottság* ügyben hozott ítélet (EBHT 2010., II-2805. o.) 267. pontja.

⁽²²⁾ Lásd a 3. lábjegyzetben hivatkozott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló bizottsági iránymutatás 26. pontját.

⁽²³⁾ Lásd a Szerződés 81. és 82. cikkében meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, legutóbb a 2006. szeptember 25-i 1419/2006/EK tanácsi rendelettel (HL L 269., 2006.9.28., 1. o.) módosított, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 1., 2003.1.4., 1. o.) 1. cikkének (2) bekezdését.

⁽²⁴⁾ HL C 372., 1997.12.9., 5. o.

iránymutatás a piac meghatározásának csak a technológiai jogok hasznosításának engedélyezése területén különös fontossággal bíró vonatkozásaival foglalkozik.

20. A technológia egy olyan hozzájárulás, amely vagy a termékbe, vagy a gyártási folyamatba integrálódik. A technológiai jogok hasznosításának engedélyezése ezért a beszerzési és az értékesítési piacokon is befolyásolhatja a versenyt. Például az olyan két fél közötti megállapodás, akik az értékesítési piacon versengő termékeket értékesítenek, a beszerzési piacon pedig keresztliscenciába adják az e termékek gyártásához kapcsolódó technológiai jogokat, korlátozhatja a versenyt az érintett áruk vagy szolgáltatások értékesítési piacán. A keresztliscenciába adás korlátozhatja a versenyt a technológia beszerzési piacán és akár más beszerzési piacokon is. A hasznosítási megállapodások versenyre gyakorolt hatásainak értékelése céljából ezért az érintett termékpiac(ok) meghatározása mellett szükséges lehet az érintett technológiai piac(ok) meghatározása ⁽²⁵⁾.

21. Az érintett termékpiac a szerződés szerinti (a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó) termékeket, valamint az olyan egyéb termékeket foglalja magában, amelyeket a vevők e termékek jellemzői, ára és rendelkezése alapján a szerződés szerinti termékekkel felcserélhetőnek vagy annak helyettesítésére alkalmasnak tekintenek. A szerződés szerinti termékek végtermékek és/vagy köztes termékek piacán is jelen lehetnek.

22. Az érintett technológiai piacok a licenc tárgyát képező technológiai jogokat és azok helyettesítőit, vagyis az olyan egyéb technológiákat foglalják magukban, amelyeket a hasznosításba vevők a technológiák jellemzői, jogdíjai és rendelkezése alapján a licenc tárgyát képező technológiai jogokkal felcserélhetőnek vagy azok helyettesítésére alkalmasnak tekintenek. A hasznosítást engedélyező által forgalmazott technológiából kiindulva azonosítani kell azokat az egyéb technológiákat, amelyekre a hasznosításba vevők a relatív árak – azaz a jogdíjak – kismértékű, de tartós növekedésére reagálva átválthatnának. Egy másik megközelítés szerint a licenc tárgyát képező technológiai jogokat tartalmazó termékek piacát kell vizsgálni (lásd a lenti 25. pontot).

23. A ttm-rendelet 3. cikkében használt és 1. cikke (1) bekezdésének m) pontjában meghatározott „érintett piac” kifejezés az érintett termékpiacra és az érintett technológiai piacra utal, a termékek és a földrajzi terület vonatkozásában egyaránt.

⁽²⁵⁾ Lásd például a COMP/M.5675 – Syngenta/Monsanto ügyben hozott bizottsági határozatot, ahol a Bizottság két vertikálisan integrált napraforgó-termesztő vállalkozás összefonódásának elemzésekor egyaránt vizsgálta i. a fajtákkal (szülői vonalakkal és hibridekkel) való kereskedés (konkrétan csere és licenciadás) beszerzési piacát, valamint ii. a hibridek forgalmazásának értékesítési piacát. A COMP/M.5406. sz., IPIC/MAN Ferrostaal AG ügyben a Bizottság a minőségi melamin előállítási piaca mellett meghatározta azt a beszerzési technológiai piacot is, ahol a melamingyártási technológia beszállítása zajlik. Lásd még a COMP/M.269. sz., Shell/Montecatini ügyben hozott határozatot.

24. A ttm-rendelet 1. cikke (1) bekezdésének l) pontjában szereplő meghatározás szerint az „érintett földrajzi piac” azt a területet foglalja magában, ahol az érintett vállalkozások termékeket értékesítenek és vásárolnak vagy technológiai jogok licenciába adásával foglalkoznak, ahol a versenyfeltételek elég homogének, és amely a szomszédos területektől megkülönböztethető, mert azokon a versenyfeltételek érzékelhetően eltérőek. Az érintett technológiai piac(ok) földrajzi piaca különbözhet az érintett termékpiac(ok) földrajzi piacától.

25. Ha az érintett piac meghatározása megtörtént, a piaci részesedések hozzárendelhetők a piaci verseny különböző forrásaihoz, és azokat fel lehet használni a piaci szereplők relatív erejének jelzésként. A technológiai piacok esetében az egyik eljárási lehetőség az, ha a piaci részesedéseket az összes jogdíjbevételekből az egyes technológiákra jutó rész alapján számítjuk ki; ez a mutató a versengő technológiák licenciába adásának piacán jelzi a technológia piaci részesedését. Ez azonban a jogdíjakra vonatkozó egyértelmű információk hiánya miatt gyakran pusztán elméleti, és nem gyakorlati eljárási lehetőség. A mentességi tartomány kiszámításához használt másik – a ttm-rendelet 8. cikkének d) pontjában szereplő – megközelítés szerint a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékek értékesítési termékpiacokon történő eladásai alapján kell kiszámítani a technológiai piacon fennálló piaci részesedést (további részletekért lásd a 86. és az azt követő pontokat). A ttm-rendelet mentességi tartományán kívüli egyedi esetekben – amennyiben ez a gyakorlatban lehetséges – a hasznosítást engedélyező piaci erejének pontosabb értékelése céljából szükséges lehet mindkét bemutatott megközelítés alkalmazása, valamint olyan egyéb, rendelkezésre álló tényezők figyelembevétele, amelyek megfelelően jelzik a rendelkezésre álló technológiák relatív erejét (további tényezőkért lásd a lenti 157., valamint a 159. és az azt követő pontokat) ⁽²⁶⁾.

26. Némely hasznosítási megállapodás érintheti az innováció terén folyó versenyt is. Az ilyen hatások elemzésekor azonban a Bizottság rendszerint a megállapodás által a létező termék- és technológiai piacokon zajló versenyre gyakorolt hatás vizsgálatára szorítkozik ⁽²⁷⁾. Az ilyen piacokon fennálló versenyt befolyásolhatják azok a megállapodások, amelyek késleltetik azon továbbfejlesztett termékek vagy új termékek piaci bevezetését, amelyek idővel a létező termékek helyébe fognak lépni. Ilyen esetekben az innováció a potenciális verseny olyan forrása, amelyet figyelembe kell venni a megállapodás termék- és technológiai piacokra gyakorolt hatásának értékelésekor. Korlátozott számú esetben azonban hasznos és szükséges

⁽²⁶⁾ Lásd még a COMP/M.5675. sz., Syngenta/Monsanto ügyben, valamint a COMP/M.5406. sz., IPIC/MAN Ferrostaal AG ügyben hozott bizottsági határozatot.

⁽²⁷⁾ Lásd még az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének a horizontális együttműködési megállapodásokra való alkalmazhatóságáról szóló iránymutatás (a továbbiakban: horizontális iránymutatás; HL C 11., 2011.1.14., 1. o.) 119–122. pontját.

is lehet az innováció terén zajló versenyre gyakorolt hatások elkülönített elemzése. Ez a helyzet különösen olyankor, ha a megállapodás az új termékek létrehozását célzó innovációt befolyásolja, és ahol már korai szakaszban azonosíthatóak a kutatási-fejlesztési pólusok⁽²⁸⁾. Ilyen esetekben elemezhető az, hogy vajon a megállapodást követően elegendő számú versengő kutatási-fejlesztési pólus marad-e a tényleges innovációs verseny fenntartásához.

2.4. A versenytársak és nem versenytársak közötti különbségtétel

27. A versenytársak közötti megállapodások általában nagyobb kockázatot jelentenek a versenyre, mint a nem versenytársak közöttiek. Az ugyanazon technológiát használó vállalkozások közötti verseny (a hasznosításba vevők közötti, technológián belüli verseny) azonban fontos kiegészítése a versengő technológiákat használó vállalkozások közötti versenynek (technológiák közötti verseny). Például a technológián belüli verseny következtében csökkenhet a szóban forgó technológiát tartalmazó termékek ára, ami nemcsak közvetlen és azonnali előnyökkel jár a termékek fogyasztói számára, hanem tovább ösztönzi a versengő technológiákat használó vállalkozások közötti versenyt is. A hasznosítás engedélyezése kapcsán figyelembe kell venni azt is, hogy a hasznosításba vevők saját termékeiket értékesítik, és nem a más vállalkozás által beszállított termék viszonteladói. Ezért nagyobb tere lehet a hasznosításba vevők közötti termékdifferenciálásnak és minőségen alapuló versenynek, mint a termékek viszonteladására vonatkozó vertikális megállapodások esetében.
28. A felek közötti versenykapcsolat meghatározása érdekében szükséges annak vizsgálata, hogy vajon a felek a megállapodás hiányában tényleges vagy potenciális versenytársak lennének-e. Ha a megállapodás hiányában a felek a megállapodással érintett egyik piacon sem lennének tényleges vagy potenciális versenytársak, akkor úgy kell tekinteni, hogy nem versenytársak.
29. Egy megállapodás felei főszabály szerint nem minősülnek versenytársaknak, ha egyik vagy mindkét irányból gátló helyzetben vannak. Egyirányú gátló helyzet akkor áll fenn, ha a technológiai jog nem hasznosítható egy másik, érvényes technológiai jog megsértése nélkül, vagy ha az egyik fél kereskedelmileg életképes módon nem lehet aktív az érintett piacon a másik fél érvényes technológiai jogának megsértése nélkül. Ez a helyzet áll fenn például akkor, ha az egyik technológiai jog egy másik technológiai jog fejlesztését takarja, és a fejlesztés jogszerűen nem használható az alapul szolgáló technológiai jogra vonatkozó licenc nélkül. Kétirányú gátló helyzet akkor áll fenn, ha egyik technológiai jog sem hasznosítható a másik, érvényes technológiai jog megsértése nélkül, vagy ha egyik fél sem lehet kereskedelmileg életképes módon aktív az érintett piacon a másik fél érvényes technológiai jogának megsértése nélkül, és ily módon a feleknek egymástól kell licencet vagy mentesítést szerezniük⁽²⁹⁾. A gyakor-

latban azonban előfordulnak olyan esetek, amikor nincs bizonyosság egy meghatározott technológiai jog érvényessége vagy megsértése felől.

30. A felek tényleges versenytársak a termékpiacon, ha már a megállapodás előtt mindketten ugyanazon érintett termékpiacon aktívak. Az, hogy a két fél ugyanazon érintett termékpiacon hasznosítási megállapodás megkötése nélkül is aktív, erőteljesen jelzi, hogy a felek nincsenek egymást gátló helyzetben. Ilyen helyzetben a felek mindaddig tényleges versenytársaknak vélelmezhetők, hacsak és amíg a gátló helyzet fennállása (különösen jogerős bírósági határozattal) nem bizonyított.
31. A hasznosításba vevő potenciális versenytársnak tekinthető a termékpiacon, ha a megállapodás hiányában a termékárak kismértékű, de tartós növekedésére reagálva valószínűleg vállalná a szükséges többletberuházást az érintett piacra történő belépés érdekében. A piacra történő belépés valószínűségét reális alapon, vagyis a konkrét ügy tényállása alapján kell értékelni. A piacra történő belépésnek nagyobb a valószínűsége akkor, ha a hasznosításba vevő a birtokában lévő eszközök segítségével könnyen, jelentős kötött költségek vállalása nélkül piacra léphet, vagy ha már terveket dolgozott ki vagy más beruházásba kezdett a piacra lépés érdekében. Azon lehetőségnek, hogy a hasznosításba vevő belép az érintett piacra és ott versenyez a már jelenlévő vállalkozásokkal, valószínű és konkrétan kell lennie⁽³⁰⁾. Ennek megfelelően a hasznosításba vevő nem írható le potenciális versenytársként, ha valamely piacra történő belépése gazdaságilag nem életképes stratégia⁽³¹⁾.
32. A szellemi tulajdon-jogok konkrét összefüggésében annak eldöntéséhez, hogy a felek egy meghatározott piacon potenciális versenytársak-e, értékelni kell továbbá annak lehetőségét, hogy szellemi tulajdon-jogaik gátló helyzetben vannak-e; utóbbi eset akkor áll fenn, ha a hasznosításba vevő nem léphet be az érintett piacra a másik fél szellemi tulajdon-jogainak megsértése nélkül.
33. Ha például jogerős bírósági határozat nem szolgáltat bizonyosságot arról, hogy gátló helyzet áll fenn, akkor a feleknek azon kérdés vizsgálatakor, hogy egymás potenciális versenytársai-e, figyelembe kell venniük az adott időben rendelkezésre álló valamennyi bizonyítékot (ideértve a szellemi tulajdon-jogok megsértésének lehetőségét), valamint azt, hogy mutatkoznak-e lehetőségek a meglévő szellemi tulajdon-jogok megkerülésére. Egy konkrét piacra való belépés érdekében már elvégzett jelentős beruházások vagy előrehaladott tervek alátámaszthatják azt a nézetet, miszerint a felek legalábbis potenciális versenytársak, még akkor is, ha nem zárható ki a gátló helyzet fennállása. A

⁽²⁸⁾ Lásd még a 157. pontot.

⁽²⁹⁾ Egy olyan helyzetben, amikor a vállalkozások általános kötelezettséget vállaltak bizonyos szellemi tulajdon-jogok licenciába adására (például egy jog licenciába adására vonatkozó, illetve egy FRAND-kötelezettségvállalás esetében), e szellemi tulajdon-jogok alapján nem lehet a feleket gátló helyzetben lévőnek tekinteni.

⁽³⁰⁾ A T-374/94., T-375/94., T-384/94. és T-388/94. sz., *European Night Services és társai kontra Bizottság* egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 1998., II-3141. o.) 137. pontja.

⁽³¹⁾ A T-461/07. sz., *Visa Europe Ltd és Visa International Service kontra Európai Bizottság* ügyben hozott ítélet (EBHT 2011., II-1729. o.) 167. pontja.

gátló helyzet fennállásának különösen meggyőző bizonyítéka lehet szükséges azokban az esetekben, ha a feleknek – azért, hogy ne minősüljenek versenytársaknak – közös érdekük fűződik a gátló helyzet fennállásának állításához, például, ha az állítólagos gátló helyzet olyan technológiákra vonatkozik, amelyek technológiai helyettesítők (lásd a 22. pontot), vagy ha a hasznosítást engedélyező jelentős pénzbeli ösztönzést nyújt a hasznosításba vevőnek.

34. Ahhoz, hogy reális versenyakadályról legyen szó, a belépésnek rövid időn belül valószínűsíthetőnek kell lennie⁽³²⁾. Rendszerint az egy és két év közötti időtartam fogadható el ilyennek. Egyedi esetekben azonban hosszabb időszak is figyelembe vehető. Ezen időszak meghatározásához mértékül használható az az időtartam, amely a már a piacon lévő vállalkozások számára kapacitásaik kiigazításához szükséges. Például a felek valószínűleg potenciális versenytársaknak minősülnek a termékpiacon, ha a hasznosításba vevő az egyik földrajzi piacon saját technológiája alapján gyárt, egy másik földrajzi piacon pedig a licenc tárgyát képező versengő technológia alapján kezd gyártásba. Ilyen körülmények között valószínű, hogy a hasznosításba vevő saját technológiája alapján képes lett volna belépni a második földrajzi piacra, hacsak az ilyen belépést nem zárják ki objektív tényezők, mint például a gátló szellemi tulajdon-jogok.
35. A felek tényleges versenytársak a technológiapiacon, ha már mindketten helyettesíthető technológiai jogokat adnak licenciába, vagy a hasznosításba vevő a technológiai jogait már licenciába adja, a hasznosítást engedélyező pedig úgy lép be a technológiapiacra, hogy versengő technológiai jogok vonatkozásában ad licencet a hasznosításba vevőnek.
36. A felek potenciális versenytársaknak minősülnek a technológiapiacon, ha helyettesíthető technológiák tulajdonosai, és a hasznosításba vevő nem adja licenciába a saját technológiáját, feltéve, hogy ezt a technológiáarak kismértékű, de tartós emelkedése esetén valószínűsíthetően megtenné. A technológiapiacok esetében rendszerint nehezebben értékelhető, hogy a felek potenciális versenytársak-e. Ez az oka annak, hogy a ttm-rendelet alkalmazásában figyelmen kívül marad a technológiapiacon kialakuló potenciális verseny (lásd a 83. pontot), és a felek nem minősülnek versenytársnak.
37. Néhány esetben az a következtetés is levonható, hogy a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevő az érintett termékpiacon és technológiapiacon annak ellenére sem versenytársak, hogy versengő termékeket gyártanak, mert a licenc tárgyát képező technológia olyan jelentős újítást képvisel, amely a hasznosításba vevő technológiáját

elavulttá vagy versenyképtelenné tette. Ilyen esetekben a hasznosítást engedélyező technológiája vagy új piacot alkot, vagy pedig kiszorítja a hasznosításba vevő technológiáját a meglévő piacról. Gyakori azonban, hogy a megállapodás megkötésekor nem vonható le ilyen következtetés. A régebbi technológia elavultsága vagy versenyképtelensége rendszerint csak akkor válik nyilvánvalóvá, ha a technológia vagy az azt magában foglaló termék a fogyasztók számára már egy ideje elérhető. Például a CD-technológia kifejlesztésekor, valamint a lejátszók és a lemezek forgalomba hozatalakor még nem volt nyilvánvaló, hogy ez az új technológia fel fogja váltani a bakelit-lemezeket. Ez csak néhány évvel később vált nyilvánvalóvá. A felek tehát akkor minősülnek versenytársaknak, ha a megállapodás megkötése idején nem nyilvánvaló, hogy a hasznosításba vevő technológiája elavult vagy versenyképtelen. Mivel azonban a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdését és 101. cikkének (3) bekezdését is a megállapodás létrejöttének tényleges körülményeire figyelemmel kell alkalmazni, a tényállás lényeges változásai kihatnak az értékelésre. A felek közötti kapcsolat minősítése ezért nem versenytársi kapcsolatra fog változni, ha egy későbbi időpontban a hasznosításba vevő technológiája elavulttá vagy versenyképtelenné válik a piacon.

38. Néhány esetben a felek a megállapodás megkötését követően is versenytársakká válhatnak, mivel a hasznosításba vevő kifejleszt vagy megszerez egy versengő technológiát, és annak hasznosításába kezd. Ilyen esetekben figyelembe kell venni, hogy a felek a megállapodás megkötésekor nem voltak versenytársak, és a megállapodást ilyen körülmények között kötötték meg. A Bizottság ezért főként a megállapodás által a hasznosításba vevő saját (versengő) technológiájának hasznosítására gyakorolt hatásra fog összpontosítani. Az ilyen megállapodásokra nem fog vonatkozni a versenytársak közötti megállapodások különösen súlyos korlátozásainak listája, kivéve, ha a megállapodás valamely lényeges vonatkozásban történő módosítására azt követően került sor, hogy a felek versenytársakká váltak (lásd a ttm-rendelet 4. cikkének (3) bekezdését).
39. A megállapodásban félként részt vevő vállalkozások a megállapodás megkötését követően abban az esetben is versenytársakká válhatnak, ha a hasznosításba vevő már a hasznosítás engedélyezését megelőzően is aktív volt a szerződés szerinti termék érintett értékesítési piacán, és a hasznosítást engedélyező – akár a licenc tárgyát képező technológiai jogok, akár új technológia alapján – később maga is belép az érintett piacra. Az ilyen megállapodásokra továbbra is a nem versenytársak közötti megállapodások különösen súlyos korlátozásainak listája lesz alkalmazandó, kivéve, ha a megállapodást később valamely lényeges vonatkozásban módosítják (lásd a ttm-rendelet 4. cikkének (3) bekezdését). Lényeges módosításnak minősül az is, ha a felek a szerződés szerinti termékekkel versengő termékek előállításához felhasználható, versengő technológiai jogokra vonatkozó új technológiaátadási megállapodást kötnek.

⁽³²⁾ A T-461/07. sz., *Visa Europe Ltd és Visa International Service* kontra Európai Bizottság ügyben hozott ítélet (EBHT 2011., II-1729. o.) 189. pontja.

3. A TTM-RENDELET ALKALMAZÁSA

3.1. A ttm-rendelet hatásai

40. A technológiaátadási megállapodások azon kategóriái, amelyek megfelelnek a ttm-rendeletben meghatározott feltételeknek, mentességet élveznek a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésében szereplő tilalom alól. A csoportmentességben részesített megállapodások jogilag érvényesek és kikényszeríthetők. Az ilyen megállapodásokat csak a jövőre nézve, és csak akkor lehet megtiltani, ha a Bizottság és a tagállami versenyhatóságok visszavonják a csoportmentességet. A csoportmentességben részesülő megállapodásokat a 101. cikk alapján a nemzeti bíróságok sem tilthatják meg magánjogi jogviták keretében.
41. A technológiaátadási megállapodások egyes kategóriái számára biztosított csoportmentesség alapja az a vélelem, hogy az ilyen megállapodások - amennyiben a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartoznak - teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésében megállapított négy feltételt. Vélelmezett tehát, hogy a megállapodások gazdasági előnyökkel járnak, hogy a megállapodásban szereplő korlátozások nélkülözhetetlenek a hatékonyságnövekedés eléréséhez, hogy az érintett piacon belül a fogyasztók méltányos részesedést kapnak a megállapodásokból eredő hatékonyságnövekedésből, és hogy a megállapodások nem teszik lehetővé az érintett vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt. A ttm-rendeletben meghatározott piaci részesedési határértékek (3. cikk), a különösen súlyos korlátozások listája (4. cikk) és a nem mentesülő korlátozások (5. cikk) célja annak biztosítása, hogy csak azok a korlátozó megállapodások részesüljenek csoportmentességben, amelyekről ésszerűen vélelmezhető, hogy teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésének négy feltételét.
42. Amint azt ezen iránymutatás 4. szakaszában kifejtjük, sok hasznosítási megállapodás nem tartozik a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá, vagy mert egyáltalán nem korlátozzák a versenyt, vagy pedig mert a verseny korlátozása nem érzékelhető⁽³³⁾. Amennyiben az ilyen megállapodások mégis a ttm-rendelet hatálya alá tartoznak, úgy nincs szükség annak meghatározására, hogy a 101. cikk (1) bekezdésébe ütköznek-e⁽³⁴⁾.
43. A csoportmentesítés hatályán kívül eső helyzetekben jelentőséggel bír annak vizsgálata, hogy a megállapodás a konkrét esetben a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik-e, és ha igen, akkor teljesülnek-e a 101. cikk (3) bekezdésének feltételei. Nincs olyan vélelem, amely szerint a csoportmentességben nem részesülő technológiaátadási megállapodások a 101. cikk (1) bekezdésébe ütköznek, vagy ne teljesítenék a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. Különösen az a pusztán tény, hogy a felek piaci részesedése meghaladja a ttm-rendelet 3. cikkében meghatározott

piaci részesedési határértéket, nem elegendő alap annak megállapítására, hogy a megállapodás a 101. cikk (1) bekezdésébe ütközik. A megállapodás valószínű hatásait egyedileg kell értékelni. Egy megállapodásról rendszerint csak akkor lehet vélelmezni a 101. cikkben foglalt tilalom megsértését, ha különösen súlyos versenykorlátozásokat tartalmaz.

3.2. A ttm-rendelet tárgyi és időbeli hatálya

3.2.1. A technológiaátadási megállapodások fogalma

44. A ttm-rendelet és ez az iránymutatás a technológiaátadási megállapodásokra vonatkozik. A ttm-rendelet 1. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerint a következők tartoznak a „technológiai jogok” fogalmának körébe: know-how, valamint a szabadalmak, használati minták, formatervezési mintaoltalmi jogok, mikroelektronikai félvezetők topográfiai, a gyógyszerek, illetve más olyan termékek kiegészítő oltalmi tanúsítványai, amelyekre ilyen tanúsítvány szerzhető, növényfajta-oltalmak, valamint szoftverekhez kapcsolódó szerzői jogok, mindezek kombinációja, valamint e jogok létesítésére, illetve nyilvántartásba vételére irányuló kérelmek. A licenc tárgyát képező technológiai jogoknak lehetővé kell tenniük a hasznosításba vevő számára, hogy további alapanyagokkal együtt vagy azok nélkül előállítsa a szerződés szerinti terméket. A ttm-rendelet csak azon tagállamokban alkalmazandó, ahol a hasznosítást engedélyező rendelkezik a vonatkozó technológiai jogokkal. Ellenkező esetben nincs a ttm-rendelet értelmében vett, átadandó technológiai jog.
45. A ttm-rendelet 1. cikke (1) bekezdésének i) pontja a „know-how” fogalmát olyan, tapasztalatból és kísérletezésből származó gyakorlati ismeretekként határozza meg, amelyek titkosak, lényegesek és azonosítottak.
- a) A „titkos” azt jelenti, hogy a know-how nem közismert vagy könnyen hozzáférhető.
- b) A „lényeges” azt jelenti, hogy a know-how olyan információkat tartalmaz, amelyek lényegesek és hasznosak a hasznosítási megállapodás hatálya alá tartozó termékek előállításához, vagy a hasznosítási megállapodás hatálya alá tartozó eljárás alkalmazásához. Más szóval: az információknak jelentősen hozzá kell járulniuk a szerződés szerinti termékek előállításához, vagy azt jelentősen elő kell segíteniük. Azokban az esetekben, amelyekben a licenc tárgyát képező know-how nem eljárásához, hanem termékhez kapcsolódik, ez a feltétel magában foglalja azt, hogy a know-how hasznos a szerződés szerinti termék előállításához. Ez a feltétel nem teljesül, ha a szerződés szerinti termék szabadon hozzáférhető technológia alapján is előállítható. A feltétel azonban nem követeli meg, hogy a szerződés szerinti termék értéke magasabb legyen, mint a szabadon hozzáférhető technológiával előállított terméké. Az eljárási technológiák esetében ez a feltétel magában foglalja, hogy a know-how hasznos legyen abban az értelemben, hogy a megállapodás megkötésének időpontjában ésszerűen elvárható legyen, hogy a know-how jelentősen javítani tudja a hasznosításba vevő versenyhelyzetét, például termelési költségeinek csökkentésével.

⁽³³⁾ Lásd e tekintetben a 20. lábjegyzetben hivatkozott, a csekély jelentőségű megállapodásokról szóló közleményt.

⁽³⁴⁾ Az 1/2003/EK rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerint a tagállamok közötti kereskedelmet esetleg befolyásoló, de a Szerződés 101. cikke által nem tiltott megállapodásokat a nemzeti versenyjog sem tilthatja meg.

- c) Az „azonosított” azt jelenti, hogy megállapítható, hogy a licenc tárgyát képező know-how megfelel a titkosság és a lényegesség követelményének. Ez a feltétel teljesül, ha a licenc tárgyát képező know-how kézükönvben vagy egyéb írásos formában rögzített. Némely esetben azonban erre az ésszerűség határain belül nincs lehetőség. A licenc tárgyát képező know-how állhat a hasznosítást engedélyező alkalmazottainak birtokában lévő gyakorlati ismeretekből. Például a hasznosítást engedélyező alkalmazottai egy meghatározott gyártási folyamatra vonatkozó olyan titkos és lényeges ismereteknek lehetnek birtokában, amelyeket a hasznosításba vevő alkalmazottainak képzése útján adnak át a hasznosításba vevő részére. Ilyen esetekben elegendő leírni a know-how általános jellegét, és felsorolni azokat az alkalmazottakat, akik annak az engedélyes részére történő átadásában közreműködtek, vagy közre fognak működni.
46. Termékeknek a hasznosításba vevő általi vásárlásához kapcsolódó, technológiaátadási megállapodásokban szereplő rendelkezések csak akkor és annyiban tartoznak a ttm-rendelet hatálya alá, ha és amennyiben közvetlenül kapcsolódnak a szerződés szerinti termékek előállításához vagy értékesítéséhez. Ezért a ttm-rendelet nem vonatkozik azokra a technológiaátadási megállapodásokra, illetve a technológiaátadási megállapodások azon részeire, amelyek a szerződés szerinti termékek előállításától eltérő célokra használt alapanyagokhoz és/vagy berendezésekhez kapcsolódnak. Ha például a tej eladására a sajtgyártáshoz használt technológia licenciába adásával együtt kerül sor, csak a licenciába adott technológiával történő sajtgyártáshoz használt tej fog a ttm-rendelet hatálya alá tartozni.
47. A ttm-rendelet csak annyiban vonatkozik más fajtájú szellemi tulajdon, például védjegyek és – a szoftverekhez kapcsolódó szerzői jogok kivételével (ezekkel kapcsolatban lásd a 44. és a 62. pontot) – szerzői jogok licenciába adásához kapcsolódó technológiaátadási megállapodásokban szereplő rendelkezésekre, ha és amennyiben ezek közvetlenül kapcsolódnak a szerződés szerinti termékek előállításához vagy értékesítéséhez. Ez a feltétel biztosítja, hogy más fajtájú szellemi tulajdon-jogokra vonatkozó rendelkezések annyiban részesüljenek csoportmentességben, amennyiben e más szellemi tulajdon-jogok azt szolgálják, hogy a hasznosításba vevő jobban hasznosíthassa a licenc tárgyát képező technológiai jogokat. Ha például a hasznosítást engedélyező engedélyezi a hasznosításba vevőnek védjegye használatát a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeken, akkor ez a védjegylicenc lehetővé teheti a hasznosításba vevőnek a licenc tárgyát képező technológia jobb hasznosítását azáltal, hogy a fogyasztók azonnal össze tudják kapcsolni a terméket a termék azon jellemzőivel, amelyek a licenc tárgyát képező technológiai jogoknak köszönhetők. A hasznosításba vevőnek a hasznosítást engedélyező védjegyének használatára vonatkozó kötelezettsége a technológia terjedését is elősegítheti annak lehetővé tételével, hogy a hasznosítást engedélyező a mögöttes technológia forrásaként azonosítsa magát. Ebben a helyzetben a ttm-rendelet akkor is vonatkozik a technológiaátadási megállapodásokra, ha a felek érdeke elsősorban a védjegy, és nem a technológia hasznosítása ⁽³⁵⁾.
48. A ttm-rendelet nem vonatkozik a szoftverhez kapcsolódó szerzői jogokon kívüli egyéb szerzői jogok licenciába adására (a 47. pontban meghatározott helyzet kivételével). A Bizottság azonban főszabályként a ttm-rendeletben és ezen iránymutatásban meghatározott elveket fogja alkalmazni, amikor a Szerződés 101. cikke alapján szerzői jogoknak szerződés szerinti termékek előállítása céljából történő licenciába adását értékeli.
49. Másrészt a – különösen filmekhez vagy zenéhez kapcsolódó – bérbeadásra és a nyilvános előadásra vonatkozó, szerzői jog által védett jogok egyedi kérdéseket is felvetnek, ezért előfordulhat, hogy az ilyen hasznosítás engedélyezését nem indokolt az ezen iránymutatásban kialakított elvek alapján értékelni. A 101. cikk alkalmazásakor figyelembe kell venni a mű sajátosságait és a hasznosítás módját is ⁽³⁶⁾. A Bizottság ezért nem fogja a ttm-rendeletet és ezt az iránymutatást analógia útján alkalmazni e más jogok licenciába adására.
50. A Bizottság továbbá nem fogja kiterjeszteni a ttm-rendeletben és ezen iránymutatásban kialakított elveket a védjegyek licenciába adására (a 47. pontban megjelölt helyzet kivételével). A védjegyek licenciába adására gyakran áruk és szolgáltatások forgalmazásával és viszonteladásával összefüggésben kerül sor, és az inkább a forgalmazási megállapodásokkal rokon, mint a technológialicenciával. Amennyiben a védjegylicenc közvetlenül az áruk és szolgáltatások használatához, eladásához vagy viszonteladásához kapcsolódik, és nem képezi a megállapodás elsődleges tárgyát, a hasznosítási megállapodásra a 330/2010/EU bizottsági rendelet ⁽³⁷⁾ vonatkozik.
- ### 3.2.2. Az átadás fogalma
51. Az átadás fogalma magában foglalja azt, hogy a technológiának az egyik vállalkozástól egy másikhoz kell átkerülnie. Az ilyen átadás rendszerint a hasznosítás engedélyezésének formáját ölti, amellyel a hasznosítást engedélyező jogot ad a hasznosításba vevőnek technológiai jogainak jogdíjfizetés ellenében történő hasznosítására.
52. Mint azt a ttm-rendelet 1. cikke (1) bekezdésének c) pontja kimondja, technológiaátadási megállapodásnak kell tekinteni azt az átruházást is, amikor a technológia hasznosításából fakadó kockázat egy része az átruházónál marad. Ez a helyzet különösen, ha az átruházás ellenszolgáltatásaként fizetendő összeg az engedményes által az átruházott technológia segítségével előállított termékek tekintetében elért forgalomtól, az ily módon előállított termékek mennyiségétől vagy a technológia alkalmazásával végrehajtott műveletek számától függ.

⁽³⁵⁾ A ttm-rendelet immár vonatkozhatna a *Moosehead/Whitbread* ügyben hozott bizottsági határozatban (HL L 100., 1990.4.20., 32. o.) elbírált technológiaátadási megállapodásra; lásd különösen a határozat (16) preambulumbekzdését.

⁽³⁶⁾ Lásd e tekintetben a 262/81. sz. *Coditel* (II)-ügyben hozott ítéletet (EBHT 1982., 3381. o.).

⁽³⁷⁾ HL L 102., 2010.4.23., 1. o.

53. Egy olyan megállapodás, amelyben a hasznosítást engedélyező arra kötelezi magát, hogy technológiai jogait nem gyakorolja a hasznosításba vevővel szemben, szintén tekinthető a technológiai jogok átadásának. Valójában a tiszta szabadalomlicencia lényege a szabadalommal védett kizárólagos jogok hatókörén belüli működés joga. Ebből következik, hogy a ttm-rendelet hatálya alá tartoznak az úgynevezett megnevezési megállapodások és egyezségi megállapodások, amelyekkel a hasznosítást engedélyező engedélyezi a hasznosításba vevőnek a szabadalom hatókörén belüli gyártást ⁽³⁸⁾.

3.2.3. Két fél közötti megállapodások

54. A ttm-rendelet 1. cikke (1) bekezdésének c) pontja szerint a rendelet csak a „két vállalkozás közötti” technológiaátadási megállapodásokra vonatkozik. A kettőnél több vállalkozás között létrejött technológiaátadási megállapodásokra a ttm-rendelet hatálya nem terjed ki ⁽³⁹⁾. A két vállalkozás, illetve a több fél között létrejött megállapodások közötti különbségtétel szempontjából a döntő tényező az, hogy a szóban forgó megállapodás kettőnél több vállalkozás között jött-e létre.

55. A két vállalkozás által megkötött megállapodások akkor is a ttm-rendelet hatálya alá tartoznak, ha a megállapodás a kereskedelem több szintjére vonatkozóan ír elő feltételeket. Például a ttm-rendelet alkalmazandó a nemcsak a gyártás, hanem a forgalmazás szakaszára is vonatkozó azon hasznosítási megállapodásra, amely meghatározza a licenc alapján gyártott termékek viszonteladóiával szemben a hasznosításba vevő által előírandó vagy előírható kötelezettségeket ⁽⁴⁰⁾.

56. A technológiai egyesületek létrehozására, valamint a hasznosítás technológiai egyesületekből történő engedélyezésére vonatkozó megállapodások általában többoldalú megállapodások, ezért nem terjed ki rájuk a ttm-rendelet hatálya ⁽⁴¹⁾. A technológiai egyesülés fogalma azokat a megállapodásokat takarja, amelyek révén két vagy több fél technológiáit egyesítésében és csomagként történő licenciába adásában állapodik meg. A technológiai egyesülés fogalma azokat a megállapodásokat is takarja, amelyek révén két vagy több vállalkozás abban állapodik meg, hogy licencet adnak egy harmadik félnek, és felhatalmazák őt arra, hogy a technológiacsomagot további licenciába adja.

57. A kettőnél több vállalkozás között létrejött hasznosítási megállapodások gyakran ugyanazokat a kérdéseket vetik fel, mint a két vállalkozás között létrejött, ugyanilyen

jellegű megállapodások. A Bizottság analógia útján a ttm-rendeletben meghatározott elveket fogja alkalmazni a csoportmentesség hatálya alá tartozóval megegyező jellegű, de kettőnél több vállalkozás között létrejött hasznosítási megállapodások egyedi értékelésekor. A technológiai egyesülésekkel és a hasznosítás technológiai egyesületekből történő engedélyezésével azonban kifejezetten foglalkozik a 4.4. szakasz.

3.2.4. Szerződés szerinti termékek előállítására vonatkozó megállapodások

58. A ttm-rendelet 1. cikke (1) bekezdésének c) pontjából következően ahhoz, hogy a hasznosítási megállapodások a ttm-rendelet hatálya alá tartozzanak, azoknak „szerződés szerinti termékek”, azaz a licenc tárgyát képező technológiai jogokat tartalmazó vagy azok alapján gyártott termékek előállítására kell vonatkozniuk. A licenc alapján meg kell engedni a hasznosításba vevő és/vagy alvállalkozója/alvállalkozói számára, hogy a licenc tárgyát képező technológiát áruk vagy szolgáltatások előállításához felhasználja (lásd még a ttm-rendelet (7) preambulumbekzdését).

59. Ha a megállapodás célja nem szerződés szerinti termékek előállítása, hanem például pusztán egy versengő technológia fejlesztésének megakadályozása, a hasznosítási megállapodásra nem terjed ki a ttm-rendelet hatálya, és adott esetben ezen iránymutatás sem alkalmas a megállapodás értékelésére. Általánosabban fogalmazva: ha a felek nem hasznosítják a licenc tárgyát képező technológiai jogokat, nem történik hatékonyságnövelés, mely esetben éppen a csoportmentesség lényege hiányzik. A hasznosításnak azonban nem kell az eszközök integrációjának formáját öltenie. A hasznosítás akkor is megvalósul, ha a licenc tervezési szabadságot biztosít a hasznosításba vevőnek azzal, hogy lehetővé teszi számára saját technológiájának hasznosítását anélkül, hogy a hasznosítást engedélyező bitorlási kereseteitől kellene tartania. Versenytársak közötti licenciadás esetében az a tény, hogy a felek nem hasznosítják a licenc tárgyát képező technológiát, lehet annak jele is, hogy a megállapodás egy leplezett kartell. Ezen okokból a Bizottság nagyon tüzetesen fogja vizsgálni azokat az eseteket, amikor nem kerül sor hasznosításra.

60. A ttm-rendelet a szerződés szerinti termékeknek a hasznosításba vevő és/vagy alvállalkozója/alvállalkozói általi előállítására irányuló hasznosítási megállapodásokra vonatkozik. Ezért a ttm-rendelet nem vonatkozik azon technológiaátadási megállapodásokra (illetve az ilyen megállapodások azon részeire), amelyek megengedik az allicenciába adást. A Bizottság azonban analógia útján a ttm-rendeletben és az ezen iránymutatásban meghatározott elveket fogja alkalmazni a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevő közötti „főlicencia”-megállapodásokra (ez az a megállapodás, amellyel a hasznosítást engedélyező engedélyezi a hasznosításba vevő számára a technológia allicenciába adását). A hasznosításba vevő és az allicencia vevője közötti, a szerződés szerinti termékek előállítására vonatkozó megállapodások a ttm-rendelet hatálya alá tartoznak.

⁽³⁸⁾ Az ezen iránymutatásban használt „licenciaadás” („hasznosítás engedélyezése”) és „licenc tárgyát képező” kifejezések magukban foglalják a megnevezési megállapodásokat is, feltéve, hogy az e szakaszban leírtak szerint technológiai jogok átadása történik. Az egyezségi megállapodásokkal kapcsolatban lásd még a 234. és az azt követő pontokat.

⁽³⁹⁾ A Szerződés 85. cikke (3) bekezdésének a megállapodások és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló, 1965. március 2-i 19/65/EGK tanácsi rendelet (HL különkiadás I sorozat 1965-1966., 35. o.) értelmében a kettőnél több vállalkozás között létrejött technológiaátadási megállapodások számára a Bizottság nem biztosíthat csoportmentességet.

⁽⁴⁰⁾ Lásd a ttm-rendelet (6) preambulumbekzdését, továbbá a lenti 3.2.6. szakaszt.

⁽⁴¹⁾ A további részleteket lásd a 247. pontban.

61. A „szerződés szerinti termékek” fogalma magába foglalja a licenc tárgyát képező technológiai jogok alapján előállított árukat és szolgáltatásokat. Ez a helyzet akkor is, ha a licenc tárgyát képező technológiát a gyártási folyamatban használják, és akkor is, ha magába a termékbe építik be. Ebben az iránymutatásban a „licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékek” kifejezés mindkét helyzetet lefedi. A ttm-rendelet minden olyan esetre alkalmazandó, amikor a technológiai jogok licenciába adásának célja áruk és szolgáltatások előállítása. A ttm-rendelet és ezen iránymutatás keretrendszere azon a feltevésen alapul, hogy közvetlen kapcsolat van a licenc tárgyát képező technológiai jogok és egy szerződés szerinti termék között. Olyan esetekben, amikor ilyen közvetlen kapcsolat nincs, vagyis amikor a megállapodás célja nem egy szerződés szerinti termék előállításának lehetővé tétele, előfordulhat, hogy a ttm-rendelet és ezen iránymutatás elemzési kerete nem megfelelő.
62. A szoftverekhez kapcsolódó szerzői jogoknak az oltalom alatt álló mű pusztán többszörözése és terjesztése – azaz viszonteladás céljából másolatok készítése – érdekében történő licenciába adása nem minősül a ttm-rendelet értelmében vett „előállításnak”, és így nem vonatkozik rá a ttm-rendelet és ez az iránymutatás. Az ilyen forgalmazási célú többszörözésre analógia alapján a 330/2010/EU bizottsági rendelet⁽⁴²⁾ és a vertikális korlátozásokról szóló iránymutatás⁽⁴³⁾ vonatkozik. A szoftver terjesztésének technikai eszközétől függetlenül terjesztés céljából történő többszörözésről van szó, ha a licencet a szoftver adathordozón történő többszörözése céljából adják. A ttm-rendelet és ezen iránymutatás például nem vonatkozik a szoftverhez kapcsolódó szerzői jogok licenciába adására, ha a hasznosításba vevő – többszörözés és a végfelhasználók részére történő továbbértékesítés céljából – kap a szoftverből egy eredeti példányt. Nem vonatkoznak továbbá arra az esetre, ha a szoftverhez kapcsolódó szerzői jogok licenciába adása és a szoftverek terjesztése online letöltés útján, vagy „hozzácsomagolt” licenc formájában történik, azaz úgy, hogy a licencfeltételek a szoftvert tartalmazó adathordozó dobozában találhatók, és a doboz csomagolásának felnyitásával a végső felhasználó hallgatólagosan elfogadja azokat.
63. Ugyanakkor nem pusztán többszörözésnek, hanem előállításnak minősül, ha a hasznosításba vevő a licenciába vett szoftvert beépíti a szerződés szerinti termékbe. A ttm-rendelet és ezen iránymutatás például vonatkozik a szoftverhez kapcsolódó szerzői jogok licenciába adására, ha a hasznosításba vevő jogosult a szoftver többszörözésére oly módon, hogy azt beépíti egy olyan készülékbe, amellyel a szoftver együttműködik.
64. A ttm-rendelet kiterjed az „alvállalkozásra”, amelynek keretében a hasznosítást engedélyező licencet ad a technológiai jogokra a hasznosításba vevőnek, aki vállalja, hogy ennek alapján meghatározott termékeket gyárt, kizárólag a hasznosítást engedélyező részére. Az alvállalkozás kiterjedhet a megállapodás hatálya alá tartozó áruk és szolgáltatások előállításához szükséges felszerelésnek a hasznosítást engedélyező általi szállítására is. Ahhoz, hogy az alvállalkozás ez utóbbi típusa – egy technológiaátadási megállapodás részeként – a ttm-rendelet hatálya alá tartozzon, a szállított felszerelésnek közvetlenül kell kapcsolódnia a szerződés szerinti termékek gyártásához. Az alvállalkozásra vonatkozik az alvállalkozói megállapodásokról szóló bizottsági közlemény⁽⁴⁴⁾ is. Az említett – továbbra is alkalmazandó – közlemény szerint az olyan alvállalkozói megállapodások, amellyel az alvállalkozó meghatározott termékeknek kizárólag a fővállalkozó részére történő gyártására vállal kötelezettséget, általában nem tartoznak a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá. Az olyan alvállalkozói megállapodások, amelyeknél egy alvállalkozói értékláncban a vállalkozó határozza meg a szerződés szerinti köztes termékek alvállalkozók közötti transzferárait, általában szintén nem tartozik a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá, feltéve, hogy a szerződés szerinti termékeket kizárólag a vállalkozó részére gyártják. Az alvállalkozóra rótt olyan egyéb korlátozások azonban, mint például a saját kutatási-fejlesztési tevékenység végzésétől, vagy az abból fakadó eredmények hasznosításától való tartózkodás kötelezettsége már beleütközhet a 101. cikkbe⁽⁴⁵⁾.
65. A ttm-rendelet vonatkozik azokra a megállapodásokra is, amelyek alapján a hasznosításba vevőnek fejlesztési tevékenységet kell végeznie a kereskedelmi hasznosításra kész termék vagy folyamat átvétele előtt, feltéve, hogy a szerződés szerinti termék meghatározására került. Még ha ilyen további munkára és beruházásra is van szükség, a megállapodás célja egy meghatározott, szerződés szerinti – vagyis a licenc tárgyát képező technológiai jogok alapján előállított – termék előállítása.
66. A ttm-rendelet és ezen iránymutatás nem vonatkozik azokra a megállapodásokra, amelyeknél a technológiai jogok licenciába adása azzal a céllal történik, hogy lehetővé tegye a hasznosításba vevőnek különböző területeken további kutatás-fejlesztés elvégzését, ideértve az ilyen kutatási-fejlesztési tevékenységből származó termék továbbfejlesztését is⁽⁴⁶⁾. Például a ttm-rendelet és az iránymutatás nem vonatkozik a további kutatási tevékenység során használt technológiai kutatási eszköz licenciába adására. Nem vonatkoznak továbbá az olyan kutatási-fejlesztési alvállalkozásra, ahol a hasznosításba vevő vállalja, hogy

⁽⁴²⁾ A Bizottság 330/2010/EU rendelete (2010. április 20.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének vertikális megállapodások és összehangolt magatartások csoportjaira történő alkalmazásáról (HL L 102., 2010.4.23., 1. o.).

⁽⁴³⁾ HL C 130., 2010.5.19., 1. o.

⁽⁴⁴⁾ A Bizottság 1978. december 18-i közleménye az egyes alvállalkozási megállapodásoknak az EKG-Szerződés 85. cikkének (1) bekezdése szerint történő értékeléséről (HL C 1., 1979.1.3., 2. o.).

⁽⁴⁵⁾ Lásd a 44. lábjegyzetben hivatkozott, az alvállalkozói megállapodásokról szóló bizottsági közlemény 3. pontját.

⁽⁴⁶⁾ Lásd még a 3.2.6.1. szakaszt.

a licenc tárgyát képező technológia területén kutatás-fejlesztést végez, és a továbbfejlesztett technológiacsoportot visszaadja a hasznosítást engedélyezőnek⁽⁴⁷⁾. Az ilyen megállapodások fő célja a technológia fejlesztését célzó kutatási-fejlesztési szolgáltatások nyújtása, nem pedig az áruknak és szolgáltatásoknak a licenc tárgyát képező technológia alapján történő előállítása.

3.2.5. Időbeli hatály

67. A ttm-rendelet 2026. április 30-án lejáró időbeli hatályán belül a csoportmentesség mindaddig érvényes, amíg a licenc tárgyát képező tulajdonjog le nem jár, meg nem szűnik, vagy ameddig azt meg nem semmisítik. A know-how esetében a csoportmentesség mindaddig fennáll, ameddig a licenc tárgyát képező know-how titokban marad, kivéve, ha a know-how a hasznosításba vevő cselekménye nyomán válik közismertté, mely esetben a mentesség a megállapodás időtartamára alkalmazandó (lásd a ttm-rendelet 2. cikkét).
68. A csoportmentesség a megállapodás hatálya alá tartozó valamennyi licenciába adott technológiai jogra vonatkozik, alkalmazása a ttm-rendelet értelmében vett technológiai jogok közül az utolsó lejáratának, megsemmisítésének vagy közismertté válásának napján szűnik meg.

3.2.6. Kapcsolat más csoportmentességi rendeletekkel

69. A ttm-rendelet két vállalkozás közötti olyan megállapodásokra vonatkozik, amelyek tárgya technológiai jogok licenciába adása szerződés szerinti termékek előállítása céljából. A technológiai jogok azonban más típusú megállapodásoknak is elemei lehetnek. Ezenfelül a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket később eladják a piacon. Szükséges ezért foglalkozni a ttm-rendelet, a szakosítási megállapodásokról szóló 1218/2010/EU bizottsági rendelet⁽⁴⁸⁾, a kutatás-fejlesztési megállapodásokról szóló 1217/2010/EU bizottsági rendelet⁽⁴⁹⁾, valamint a vertikális megállapodásokról szóló 330/2010/EU bizottsági rendelet⁽⁵⁰⁾ közötti kapcsolattal.

3.2.6.1. A szakosítási, valamint a K+F megállapodásokról szóló csoportmentességi rendelet

70. A ttm-rendelet nem vonatkozik az 1218/2010/EU rendelet hatálya alá tartozó szakosítási megállapodások, valamint az 1217/2010/EU rendelet hatálya alá tartozó kutatási-fejlesztési megállapodások alapján adott licencekre (lásd a ttm-rendelet (7) preambulumbekzdését és 9. cikkét).

71. A szakosítási megállapodásokról szóló 1218/2010/EU rendelet 1. cikke (1) bekezdésének d) pontja szerint a rendelet különösen azokra a közös előállítási megállapodásokra vonatkozik, amelyek értelmében két vagy több fél vállalja, hogy egyes termékeket közösen állít elő. A rendelet kiterjed a szellemi tulajdon-jogok átruházására vagy felhasználására vonatkozó rendelkezésekre, feltéve, hogy e rendelkezések nem képezik a megállapodás elsődleges tárgyát, de a végrehajtásához közvetlenül kapcsolódnak és szükségesek.

72. Amennyiben a vállalkozások közös gyártóvállalatot hoznak létre és a közös vállalat által gyártott termékek előállításához használt technológia hasznosításának jogát a közös vállalatnak adják licenciába, az ilyen licenc a szakosítási megállapodásokról szóló 1218/2010/EU rendelet hatálya alá tartozik, nem pedig a ttm-rendelet hatálya alá. Ennek megfelelően a közös gyártóvállalattal összefüggésben adott licenc elbírálása rendszerint az 1218/2010/EU rendelet alapján történik. Ha azonban a közös vállalat foglalkozik a technológia harmadik felek részére történő licenciába adásával, ez a tevékenység nem kapcsolódik a közös vállalat gyártási tevékenységéhez, és ezért nem tartozik a rendelet hatálya alá. A felek technológiáit egyesítő ilyen hasznosítási megállapodások technológiai egyesüléseket hoznak létre, amelyekkel ezen iránymutatás 4.4. szakasza foglalkozik.

73. A kutatás-fejlesztési megállapodásokról szóló 1217/2010/EU rendelet azokra a megállapodásokra vonatkozik, amelyek értelmében két vagy több vállalkozás közös kutatás-fejlesztés végzésében, és e tevékenység eredményeinek közös hasznosításában állapodik meg. A rendelet 1. cikke (1) bekezdésének m) pontja szerint a kutatás-fejlesztés, illetve az eredmények hasznosítása akkor történik közösen, ha az adott tevékenységet közös munkacsoport, szervezet vagy vállalkozás végzi, a felek által közösen megbízott harmadik fél végzi, vagy azt a felek a kutatás-fejlesztés, az előállítás, illetve a (licenciába adást is magában foglaló) forgalmazás vonatkozásában szakosítás alapján egymás között megosztva végzik. A szóban forgó rendelet kiterjed a fizetett kutatási-fejlesztési megállapodásokra is, amelyek esetében két vagy több vállalkozás abban állapodik meg, hogy a kutatást-fejlesztést az egyik fél végzi és egy másik fél finanszírozza, az abból származó eredmények közös hasznosításával vagy anélkül (lásd az 1217/2010/EU rendelet 1. cikke (1) bekezdése a) pontjának vi. alpontját).

74. Következésképpen a kutatás-fejlesztési megállapodásokról szóló 1217/2010/EU rendelet vonatkozik a kutatási-fejlesztési megállapodás alapján a felek közötti licenciadásra, valamint a felek által egy közös jogalany számára adott licencekre. Az ilyen licencekre csak az 1217/2010/EU rendelet vonatkozik, a ttm-rendelet nem. Az ilyen megállapodásokkal összefüggésben a felek meghatározhatják azokat a feltételeket is, amelyek mellett a kutatási-fejlesztési megállapodás eredményeit harmadik felek

⁽⁴⁷⁾ Utóbbi példa esetén azonban a 49. lábjegyzetben hivatkozott 1217/2010/EU rendelet irányadó; lásd még a lenti 3.2.6.1. szakaszt.

⁽⁴⁸⁾ A Bizottság 1218/2010/EU rendelete (2010. december 14.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének a szakosítási megállapodások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról (HL L 335., 2010.12.18., 43. o.).

⁽⁴⁹⁾ A Bizottság 1217/2010/EU rendelete (2010. december 14.) az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikke (3) bekezdésének a kutatás-fejlesztési megállapodások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról (HL L 335., 2010.12.18., 36. o.).

⁽⁵⁰⁾ Hivatkozás a 42. lábjegyzetben.

résére licenciába adják. Mivel azonban a harmadik fél hasznosításba vevők nem szerződő felei a kutatási-fejlesztési megállapodásnak, a harmadik felekkel kötött egyedi hasznosítási megállapodás nem tartozik az 1217/2010/EU rendelet hatálya alá. Az ilyen hasznosítási megállapodás a ttm-rendelet alapján részesül csoportmentességben, amennyiben teljesíti annak feltételeit.

3.2.6.2. A vertikális megállapodásokról szóló csoportmentességi rendelet

75. A vertikális megállapodásokról szóló 330/2010/EU bizottsági rendelet a gyártási vagy forgalmazási láncnak – a megállapodás alkalmazásában – különböző szintjein tevékenykedő két vagy több vállalkozás között egyes áruk vagy szolgáltatások felek általi vétele, eladása vagy viszonteladása feltételeinek tekintetében kötött megállapodásokra vonatkozik. Így vonatkozik a szállítási és a forgalmazási szerződésekre is ⁽⁵¹⁾.
76. Mivel a ttm-rendelet csak a két fél között létrejött megállapodásokra vonatkozik, és mivel a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket eladó hasznosításba vevő a 330/2010/EU rendelet alkalmazásában szállító, a két csoportmentességi rendelet szorosan kapcsolódik egymáshoz. A hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevő közötti megállapodásra a ttm-rendelet vonatkozik, a hasznosításba vevő és a vevők közötti megállapodásokra pedig a 330/2010/EU rendelet és a vertikális korlátozó-sokról szóló iránymutatás ⁽⁵²⁾.
77. A ttm-rendelet ugyancsak mentességben részesíti a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevő közötti azon megállapodásokat, amelyekben a megállapodás abban a tekintetben ró kötelezettségeket a hasznosításba vevőre, hogy miként kell értékesítenie a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket. A hasznosításba vevő köteles lehet különösen egy meghatározott fajtájú forgalmazási rendszer, például kizárólagos vagy szelektív forgalmazási rendszer kialakítására. Az ilyen kötelezettségek teljesítése céljából kötött forgalmazási megállapodásoknak azonban a csoportmentesség érvényesüléséhez meg kell felelniük a 330/2010/EU rendeletnek. A hasznosítást engedélyező például kötelezheti a hasznosításba vevőt egy meghatározott szabályoknak megfelelő, kizárólagos forgalmazáson alapuló rendszer létrehozására. A 330/2010/EU rendelet 4. cikkének b) pontjából azonban következik annak követelménye, hogy a forgalmazók általában szabadon végezhesse a hasznosításba vevő más kizárólagos forgalmazóinak területére irányuló passzív eladásokat.
78. Továbbá a vertikális megállapodásokról szóló 330/2010/EU rendelet értelmében a forgalmazóknak főszabály szerint jogosultnak kell lenniük a más szállítók – azaz a licenc tárgyát képező technológiai jogok alapján saját termékeiket gyártó más hasznosításba vevők – forgalmazási rendszere által lefedett területekre irányuló aktív és passzív eladásra is. Ennek oka az, hogy a 330/2010/EU rendelet alkalmazásában minden hasznosításba vevő

önálló szállító. A valamely szállító forgalmazási rendszerén belüli aktív értékesítés korlátozására vonatkozó, a rendeletben szereplő csoportmentesség mögöttes indokai azonban fennállhatnak akkor is, ha a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket különböző hasznosításba vevők a hasznosítást engedélyező tulajdonában lévő közös márkazonosító alatt adják el. Amennyiben a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket közös márkazonosító alatt értékesítik, úgy a hasznosításba vevők forgalmazási rendszerei közötti, ugyanolyan típusú korlátozások alkalmazását alátámaszthatják az egyedi vertikális forgalmazási rendszerben meglévő hatékonysági indokokkal azonos indokok. Ilyen esetekben valószínűtlen, hogy a Bizottság kifogásolja azokat a korlátozásokat, amelyek vonatkozásában analógia alapján teljesülnek a 330/2010/EU rendelet feltételei. Egy közös márkazonosító létezéséhez az szükséges, hogy a termékeket közös márkajel alatt értékesítsék és forgalmazzák, és ez legyen meghatározó a minőségre vonatkozó és egyéb lényeges információknak a fogyasztó számára történő továbbítása szempontjából. Nem elegendő az, hogy a hasznosításba vevők márkajelei mellett a terméken feltüntetésre kerül a hasznosítást engedélyező márkajele, amely a licenc tárgyát képező technológia forrásaként azonosítja őt.

3.3. A mentességi tartomány piaci részesedési határértékei

79. A ttm-rendelet 3. cikke szerint a korlátozó megállapodások csoportmentessége – más szóval a ttm-rendelet mentességi tartománya – piaci részesedési határértékekhez kötött, ami a csoportmentesség hatályát azokra a megállapodásokra korlátozza, amelyekről esetleges versenykorlátozó jellegük ellenére általában vélelmezhető, hogy teljesítik a Szerződés 101. cikke (3) bekezdésének feltételeit. A piaci részesedési határértékekkel kijelölt mentességi tartományon kívül egyedi értékelésre van szükség. Az a tény, hogy a piaci részesedések meghaladják a határértékeket, nem vezethet annak vélelmezéséhez, hogy a megállapodás a 101. cikk (1) bekezdésébe ütközik, vagy hogy a megállapodás nem teljesíti a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. A ttm-rendelet 4. cikkében meghatározott, különösen súlyos korlátozások hiányában piacelemzésre van szükség.

Az érintett piacon fennálló részesedés határértékei

80. A ttm-rendelet mentességi tartományára alkalmazandó piaci részesedési határértékek mértéke attól függ, hogy a megállapodás versenytársak között vagy nem versenytársak között jött-e létre.
81. A piaci részesedési határértékek egyaránt vonatkoznak a licenc tárgyát képező technológiai jogok érintett piacára/ piacaira és a szerződés szerinti termékek érintett piacára/ piacaira. Ha az irányadó piaci részesedési határértéket egy vagy több termék- vagy technológiapiacra túllépik, a megállapodás csoportmentessége ezen érintett piac(ok)ra nem vonatkozik. Ha például a hasznosítási megállapodás két külön termékpiacra vonatkozik, előfordulhat, hogy a csoportmentesség csak az egyik piacra vonatkozik, a másikra nem.

⁽⁵¹⁾ Lásd még „A szállítási és forgalmazási megállapodásokra vonatkozó versenyszabályok – Európai versenypolitika” című kiadványt, Európai Bizottság, Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2012, Luxembourg.

⁽⁵²⁾ HL L 102, 2010.4.23., 1. o., illetve HL C 130., 2010.5.19., 1. o.

82. A ttm-rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében a ttm-rendelet 2. cikke szerinti mentességi tartomány versenytársak közötti megállapodásokra történő alkalmazásának feltétele, hogy a felek együttes piaci részesedése egyik érintett piacon se haladja meg a 20 %-ot. A ttm-rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott piaci részesedési határérték akkor alkalmazandó, ha a felek tényleges versenytársak vagy potenciális versenytársak a termékpiac(ok)on és/vagy tényleges versenytársak a technológiai piacon (a versenytársak és nem versenytársak közötti különbségtétel tekintetében lásd a 27. és az azt követő pontokat).
83. A potenciális technológiai piaci versenyt nem veszik figyelembe a versenytársak közötti megállapodásokkal kapcsolatos piaci részesedési határértékek, illetve különösen súlyos korlátozások listájának alkalmazásakor. A ttm-rendelet mentességi tartományán kívül figyelembe veszik a potenciális technológiai piaci versenyt, de ez nem vezet a versenytársak közötti megállapodásokkal kapcsolatos különösen súlyos korlátozások listájának alkalmazásához.
84. Ha a hasznosítási megállapodásban félként szereplő vállalkozások nem versenytársak, akkor a ttm-rendelet 3. cikkének (2) bekezdése szerinti piaci részesedési határérték alkalmazandó. Egy nem versenytársak közötti megállapodás akkor tartozik a ttm-rendelet hatálya alá, ha az érintett technológiai és termékpiacokon egyik fél piaci részesedése sem haladja meg a 30 %-ot.
85. Ha a felek később válnak a ttm-rendelet 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett versenytársakká (ha például a hasznosításba vevő már a licenc megszerzése előtt is jelen volt a szerződés szerinti termékek értékesítésének érintett piacán, a hasznosítást engedélyező pedig ugyanazon az érintett piacon később tényleges vagy potenciális szállítótá válik), a 20 %-os piaci részesedési határérték attól az időponttól kezdve alkalmazandó, amikor versenytársakká váltak. Ebben az esetben azonban a megállapodásra továbbra is a nem versenytársak közötti megállapodások különösen súlyos korlátozásainak listája lesz alkalmazandó, kivéve, ha a megállapodást később valamely lényeges vonatkozásban módosítják (lásd a ttm-rendelet 4. cikkének (3) bekezdését és ezen iránymutatás 39. pontját).
- A technológiai piac(ok)on fennálló piaci részesedés kiszámítása a mentességi tartomány alkalmazásához*
86. A technológiai jogok licenciába adásának érintett piacain fennálló piaci részesedések ttm-rendelet alapján történő kiszámítása az ezen iránymutatás 87. pontjában kifejtett okok miatt eltér a szokásos gyakorlattól. Technológiai piacok esetében a ttm-rendelet 8. cikkének d) pontjából az következik, hogy a hasznosítást engedélyező piaci részesedését – az érintett piac termék- és földrajzi dimenziója tekintetében egyaránt – a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeknek a hasznosítást engedélyező és valamennyi hasznosításba vevője általi értékesítése alapján kell kiszámítani. E megközelítés értelmében a piaci részesedést a hasznosítást engedélyező és hasznosításba vevői által együttesen értékesített szerződés szerinti termékek értékének és az összes értékesített versengő termék értékének hányadosaként kell kiszámítani.
87. E megközelítésre (a hasznosítást engedélyező technológiai piaci részesedésének mint a hasznosítást engedélyező termékszintű „lábnymának” kiszámítása) a hasznosítást engedélyező piaci részesedésének a jogdíjbevételek alapján történő kiszámítása terén tapasztalt gyakorlati nehézségek miatt esett a választás (lásd a 25. pontot). Azon túl, hogy általánosságban véve is nehézségekbe ütközik a jogdíjbevételekre vonatkozó megbízható adatok beszerzése, a tényleges jogdíjbevétel alapján is komolyan alulbecsülhető egy technológia piaci helyzete, amennyiben a fizetendő jogdíjak összege keresztlcenc adása vagy kapcsolt termékek beszállítása miatt csökken. A hasznosítást engedélyező technológiai piaci részesedésének az adott technológiával előállított termékek és a versengő technológiákkal előállított termékek értékesítésének összehasonlításával történő megállapítása nem járna ezzel a kockázattal. Egy ilyen termékpiaci lábnym általában jól tükrözi a technológia piaci helyzetét.
88. E lábnym kiszámításához ideális esetben a termékpiaci fogalmából ki kellene zárni a licenciába nem adott saját technológiával előállított termékeket, mivel e saját technológiák csak közvetett akadályt jelentenek a licenciába adott technológia számára. Mivel azonban a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevők számára gyakorlati nehézségekbe ütközhet annak ismerete, hogy az adott termékpiacra a többi terméket licenciába vett technológiával vagy saját technológiával állítják-e elő, a ttm-rendelet alkalmazásában a technológiai piaci részesedés kiszámítása a licenc tárgyát képező technológiával előállított termékeken – mint az említett termékpiacra eladott összes termék részén – alapul. E megközelítés – amelynek alapja az átfogó termékpiac(ok)on az adott technológia által „hagyott lábnym” – a saját technológiákkal előállított termékek figyelembevétele miatt várhatóan csökkenti majd a kiszámított piaci részesedést, ugyanakkor általában megfelelő módon fogja jelezni a technológia erejét. Először is teljes egészében megragadja a saját technológiával gyártó, és a licencdíjak kismértékű, de tartós emelkedése esetén valószínűleg licenciadásba kezdő vállalkozások részéről jelentkező potenciális versenyt. Másodszor, még ha valószínűtlen is az, hogy más technológiatulajdonosok licenciadásba kezdenének, a hasznosítást engedélyező nem feltétlenül rendelkezik piaci erővel a technológiai piacon, még akkor sem, ha a licencdíj-bevételekből jelentős a részesedése. Ha az értékesítési termékpiac versengő, a verseny e szinten hatékonyan korlátozhatja a hasznosítást engedélyezőt. A beszerzési oldalon a jogdíjak növekedése hatással van a hasznosításba vevő költségeire, ami rontja a versenyképességét, és ezáltal értékesítéseinek csökkenését okozhatja. Valamely technológia termékpiaci részesedése is megragadja ezt az elemet, így rendszerint jól jelzi a hasznosítást engedélyező technológiai piaci erejét.

89. A technológia erejének megítéléséhez figyelembe kell venni a technológiai piac földrajzi dimenzióját is. Ez néha eltérhet az adott értékesítési termékpiac földrajzi dimenziójától. A ttm-rendelet alkalmazásában az érintett technológiai piac földrajzi dimenzióját a termékpiacok is meghatározzák. A ttm-rendelet mentességi tartományán kívül azonban indokolt lehet figyelembe venni egy esetleges nagyobb kiterjedésű, olyan földrajzi területet is, ahol versengő technológiák hasznosítását engedélyező és azt hasznosításba vevők e technológiák licenciába adásával foglalkoznak, ahol a versenyfeltételek elég homogének, és amely a szomszédos területektől megkülönböztethető, mert azokon a versenyfeltételek érzékelhetően eltérők.

90. Az olyan új technológiák esetében, amelyek az előző naptári évben nem eredményeztek értékesítést, nulla piaci részesedést kell megjelölni. Az eladások megindulásakor a technológia piaci részesedése növekedni kezd. Ha a piaci részesedés később a vonatkozó 20 %-os vagy 30 %-os határérték fölé emelkedik, a mentesség továbbra is alkalmazandó a határérték átlépésének évét követő két egymás utáni naptári évben (lásd a ttm-rendelet 8. cikkének e) pontját).

A termékpiac(ok)on fennálló piaci részesedés kiszámítása a mentességi tartomány alkalmazásához

91. A szerződés szerinti termékek érintett értékesítési piaci esetében a hasznosításba vevő piaci részesedését az általa értékesített, a hasznosítást engedélyező technológiáját tartalmazó termékek és versengő termékek – azaz a hasznosításba vevő által a szóban forgó termékpiacra értékesített összes termék – alapján kell kiszámítani. Amennyiben az érintett piacon a hasznosítást engedélyező is szállító, úgy figyelembe kell venni a hasznosítást engedélyező szóban forgó termékpiacra elért eladásait is. A termékpiaci részesedés kiszámítása során, a hasznosításba vevő és/vagy a hasznosítást engedélyező piaci részesedésének kiszámításakor azonban figyelmen kívül maradnak a többi hasznosításba vevő eladásai.

92. A piaci részesedéseket az előző év eladási értékei alapján kell kiszámítani, amennyiben azok rendelkezésre állnak. Az ilyen adatok rendszerint pontosabb jelzést adnak az adott technológia erejére vonatkozóan, mint a mennyiségi adatok. Ha azonban az értékalapú adatok nem állnak rendelkezésre, más megbízható piaci információkon alapuló becslések is felhasználhatók, ideértve a piaci eladási mennyiségi adatokat.

93. Az ezen iránymutatás 3.3. szakaszában kifejtett elvek a következő példákkal szemléltethetők:

Licenciába adás nem versenytársak között

1. példa

Az „A” társaság biotechnológiai termékek és technikák fejlesztésére szakosodott, és kifejlesztett egy Xeran nevű új terméket. Nem tevékenykedik a Xeran gyártójaként, ezért nem rendelkezik sem a gyártáshoz, sem a forgalmazáshoz szükséges eszközökkel. A „B” társaság az ingyenesen elérhető, nem jogvédelem technológiával gyártott versengő termékek egyik gyártója. Az 1. évben „B” 25 millió EUR értékben adott el az ingyenesen elérhető technológiákkal előállított termékből. A 2. évben „A” licencet ad „B”-nek a Xeran előállítására. Ebben az évben „B” 15

millió EUR értékben ad el az ingyenesen elérhető technológia segítségével gyártott termékből, és 15 millió EUR értékben a Xeranból. A 3. és a következő években „B” csak Xeran gyárt és ad el, évi 40 millió EUR értékben. A 2. évben ezenfelül „A” licencet ad „C”-nek is, aki azelőtt nem tevékenykedett ezen a termékpiacra. „C” csak Xeran állít elő és ad el, a 2. évben 10 millió EUR, a 3. évben és azt követően pedig 15 millió EUR értékben. Megállapításra kerül, hogy a Xeran és helyettesítői – „B” és „C” részvételével működő – teljes piacának értéke évi 200 millió EUR.

A 2. évben, amikor a hasznosítási megállapodások megkötésére sor kerül, „A” technológiai piaci részesedése 0 %, mivel piaci részesedését a Xeran előző évi összes eladása alapján kell kiszámítani. A 3. évben „A” technológiai piaci részesedése 12,5 %, ami tükrözi a „B” és „C” által az előző, 2. évben gyártott Xeran értékét. A 4. és az azt követő években „A” technológiai piaci részesedése 27,5 %, ami tükrözi a „B” és „C” által az előző évben gyártott Xeran értékét.

A 2. évben „B” termékpiaci részesedése 12,5 %, ami tükrözi „B” 1. évi 25 millió EUR értékű eladását. A 3. évben „B” piaci részesedése 15 %, mert eladásai a 2. évben 30 millió EUR összegre emelkedtek. A 4. évben és ezt követően „B” piaci részesedése 20 %, mivel éves eladása 40 millió EUR. „C” termékpiaci részesedése az 1. és 2. évben 0 %, a 3. évben 5 %, ezt követően pedig 7,5 %.

Mivel az „A” és „B”, valamint az „A” és „C” közötti hasznosítási megállapodás nem versenytársak között jött létre, valamint „A”, „B” és „C” piaci részesedése minden évben 30 % alatti, mindegyik megállapodás a ttm-rendelet mentességi tartományába tartozik.

2. példa

A helyzet megegyezik az 1. példával, azonban „B” és „C” most különböző földrajzi piacokon tevékenykedik. Megállapításra kerül, hogy a Xeran és helyettesítői piacának értéke mindegyik földrajzi piacon külön-külön évi 100 millió EUR.

Ebben az esetben „A”-nak az érintett technológiai piacon fennálló részesedését mindkét földrajzi termékpiac termékértékesítési adatai alapján külön-külön ki kell számítani. Azon a piacon, ahol „B” tevékenykedik, „A” piaci részesedése „B” Xeran-eladásaitól függ. Mivel ebben a példában a piac teljes értékét 100 millió EUR-nak – azaz az 1. példában szereplő piac felének – feltételeztük, „A” piaci részesedése a 2. évben 0 %, a 3. évben 15 %, ezt követően pedig 40 %. „B” piaci részesedése a 2. évben 25 %, a 3. évben 30 %, ezt követően pedig 40 %. A 2. és 3. évben

sem „A”, sem „B” piaci részesedése nem haladja meg a 30 %-os határértéket. A határértéket azonban a 4. évtől túllépik, és ez azt jelenti, hogy a ttm-rendelet 8. cikkének e) pontja értelmében a 6. év után az „A” és „B” közötti hasznosítási megállapodás többé nem élvezhet automatikus csoportmentességet, hanem azt egyedileg kell értékelni.

Azon a piacon, ahol „C” tevékenykedik, „A” piaci részesedése „C” Xeran-eladásaitól függ. „A” technológiai piaci részesedése „C” előző évi eladásain alapul, ezért az a 2. évben 0 %, a 3. évben 10 %, ezt követően pedig 15 %. „C” termékpiacon részesedése ezzel megegyezik: A 2. évben 0 %, a 3. évben 10 %, ezt követően pedig 15 %. Az „A” és „C” közötti hasznosítási megállapodás ezért teljes időtartamára a mentességi tartományba tartozik.

Licenciába adás versenytársak között

3. példa

„A” és „B” társaságok ugyanazon az érintett termék- és földrajzi piacon tevékenykednek, egy adott vegyi termék vonatkozásában. Emellett a termék előállításához használt különböző technológiákra vonatkozó egy-egy szabadalomnak is jogosultjai. Az 1. évben „A” és „B” aláír egy keresztliscencia-megállapodást, amellyel egymás technológiájának használatára vonatkozó licencet adnak egymásnak. Az 1. évben „A” és „B” csak saját technológiájával gyárt, és „A” 15 millió EUR, „B” pedig 20 millió EUR értékben ad el a termékből. A 2. évtől mindketten használják saját technológiájukat és a másikat is. Ettől az évtől kezdve „A” 10 millió EUR értékben ad el a saját technológiájával előállított termékből, és 10 millió EUR értékben a „B” technológiájával előállított termékből. A 2. évtől kezdve „B” 15 millió EUR értékben ad el a saját technológiájával előállított termékből, és 10 millió EUR értékben az „A” technológiájával előállított termékből. Megállapításra kerül, hogy a termék és helyettesítői piacának értéke évi 100 millió EUR.

A hasznosítási megállapodás ttm-rendelet alapján történő értékeléséhez ki kell számítani „A” és „B” technológiai és termékpiacon részesedését is. „A” technológiai piaci részesedése az előző évben „A” és „B” által „A” technológiájával előállított termékek eladásából befolyt összegtől függ. A 2. évben „A” technológiai piaci részesedése ezért 15 %, ami tükrözi az 1. évből, 15 millió EUR összegű saját termelését és eladását. A 3. évtől „A” technológiai piaci részesedése 20 %, ami tükrözi az „A” technológiájával gyártott termékekből „A” és „B” által elért 20 millió EUR (mind-egyikük esetében 10 millió EUR) összegű eladást. Hasonlóképpen: „B” technológiai piaci részesedése a 2. évben 20 %, ezt követően pedig 25 %.

A termékpiacon „A” és „B” részesedése saját előző évi termék-eladásuktól függ, a használt technológiától függetlenül. „A” termékpiacon részesedése a 2. évben 15 %, ezt követően pedig 20 %. „B” termékpiacon részesedése a 2. évben 20 %, ezt követően pedig 25 %.

Mivel a megállapodás versenytársak között jött létre, összesített technológia- és termékpiacon részesedésüknek a 20 %-os piaci részesedési határérték alatt kell lennie

ahhoz, hogy a mentességi tartományba tartozzanak. Egyértelmű, hogy itt nem ez a helyzet. Az összesített piaci részesedés a technológiai és a termékpiacon a 2. évben 35 %, ezt követően pedig 45 %. Ezt a versenytársak közötti megállapodást ezért egyedi alapon kell értékelni.

3.4. A verseny különösen súlyos korlátozásai a csoportmentességi rendelet értelmében

3.4.1. Általános elvek

94. A ttm-rendelet 4. cikke tartalmazza a különösen súlyos versenykorlátozások listáját. A korlátozások különösen súlyos korlátozásként való besorolásának alapja a korlátozás jellege és az a tapasztalat, hogy az ilyen korlátozások majdnem mindig versenyellenesek. Az Európai Unió Bírósága és a Törvényszék ítélkezési gyakorlatával⁽⁵³⁾ összhangban az ilyen korlátozás eredhet a megállapodás egyértelmű céljából vagy az egyedi eset körülményeiből (lásd a 14. pontot). Kivételes esetben, meghatározott típusú vagy jellegű megállapodások esetén a különösen súlyos korlátozások objektíve szükségesek lehetnek⁽⁵⁴⁾, és így a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének hatályán kívül eshetnek. A vállalkozásoknak továbbá mindig lehetőségük van arra, hogy egyedi esetben a 101. cikk (3) bekezdése alapján hatékonyságnöveléssel érveljenek⁽⁵⁵⁾.

95. A ttm-rendelet 4. cikkének (1) és (2) bekezdéséből következik, hogy amennyiben a technológiaátadási megállapodás különösen súlyos versenykorlátozást tartalmaz, úgy a megállapodás egésze kívül kerül a csoportmentesség hatályán. A ttm-rendelet alkalmazásában a különösen súlyos versenykorlátozások nem választhatók el a megállapodás többi részétől. Ezen túlmenően a Bizottság úgy ítéli meg, hogy az egyedi értékeléssel összefüggésben valószínűtlen, hogy a különösen súlyos versenykorlátozások teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésének négy feltételét (lásd a 18. pontot).

96. A ttm-rendelet 4. cikke megkülönbözteti egymástól a versenytársak közötti megállapodásokat és a nem versenytársak közötti megállapodásokat.

3.4.2. Versenytársak közötti megállapodások

97. A ttm-rendelet 4. cikkének (1) bekezdése felsorolja a versenytársak közötti licenciába adás esetén különösen súlyosnak minősülő korlátozásokat. A 4. cikk (1) bekezdése szerint a ttm-rendelet nem vonatkozik azokra a megállapodásokra, amelyek célja közvetve vagy közvetlenül, önmagukban vagy a felek ellenőrzése alá tartozó egyéb tényezőkkel együttesen a következők bármelyike:

a) valamely fél azon képességének korlátozása, hogy termékek harmadik felek számára történő értékesítése során meghatározza saját árait;

⁽⁵³⁾ Lásd például a 16. lábjegyzetben hivatkozott ítélkezési gyakorlatot.

⁽⁵⁴⁾ Lásd a 3. lábjegyzetben hivatkozott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló bizottsági iránymutatás 18. pontját.

⁽⁵⁵⁾ A T-17/93. sz. Matra-ügyben hozott ítélet (EBHT 1994., II-595. o.) 85. pontja.

b) a kibocsátás korlátozása, kivéve a szerződés szerinti termék kibocsátására vonatkozó azon korlátozásokat, amelyeket nem kölcsönös megállapodás keretében írnak elő a hasznosításba vevő számára, vagy amelyeket kölcsönös megállapodás keretében csak a hasznosításba vevők egyike számára írnak elő;

c) a piacok vagy a vevők felosztása, kivéve az alábbi eseteket:

i. nem kölcsönös megállapodás keretében a hasznosítást engedélyező, illetve a hasznosításba vevő arra vonatkozó kötelezettsége, hogy a licenc tárgyát képező technológiai jogok alapján ne állítson elő terméket a másik fél részére fenntartott kizárólagos területen, vagy hogy ne végezzen aktív és/vagy passzív értékesítést a másik fél részére fenntartott kizárólagos területre vagy kizárólagos vevői csoport részére;

ii. nem kölcsönös megállapodásban előírt korlátozás, amelynek értelmében a hasznosításba vevő nem végezhet aktív értékesítést a hasznosítást engedélyező által valamely másik hasznosításba vevő számára kijelölt kizárólagos területre vagy kizárólagos vevői csoport részére, feltéve, hogy ez a másik hasznosításba vevő a saját hasznosítási megállapodása (licencszerződése) megkötésének idején nem volt a hasznosítást engedélyező versenytárs vállalkozása;

iii. a hasznosításba vevő arra vonatkozó kötelezettsége, hogy a szerződés szerinti termékeket csak saját használatra állítsa elő, feltéve, hogy a hasznosításba vevő nincs korlátozva a szerződés szerinti termékeknek saját termékei pótalkatrészeként való aktív és passzív értékesítése tekintetében;

iv. nem kölcsönös megállapodás keretében a hasznosításba vevő arra vonatkozó kötelezettsége, hogy a szerződés szerinti termékeket csak egy adott vevő számára állítsa elő, amennyiben a licenc megadása azzal a céllal történt, hogy alternatív beszerzési forrást biztosítsanak az adott vevő részére;

d) a hasznosításba vevő azon képességének korlátozása, hogy a saját technológiai jogait hasznosítsa, vagy a megállapodásban részes bármely fél azon képességének korlátozása, hogy kutatást-fejlesztést végezzen, kivéve, ha ez utóbbi korlátozás a licenc tárgyát képező know-how harmadik felek számára való feltárásának megakadályozása érdekében nélkülözhetetlen.

A versenytársak közötti kölcsönös és nem kölcsönös megállapodások megkülönböztetése

98. A ttm-rendelet több különösen súlyos korlátozás vonatkozásában különbséget tesz kölcsönös és nem kölcsönös megállapodások között. Versenytársak között a különösen súlyos korlátozások listája szigorúbb a kölcsönös megállapodások vonatkozásában, mint a nem kölcsönös megállapodások esetében. A kölcsönös megállapodások olyan keresztliscencia-megállapodások, amelyekben a licenc tárgyát képező technológiák versengő technológiák, vagy versengő termékek előállítására használhatóak fel. A nem kölcsönös megállapodás olyan megállapodás, amelyben csak az egyik fél adja licenciába technológiai jogait a másik félnek, vagy keresztliscencia esetében a licenc tárgyát képező technológiai jogok nem versengő technológiákra vonatkoznak, és nem használhatóak fel versengő termékek előállításához. A ttm-rendelet alkalmazásában egy megállapodás nem lesz kölcsönös pusztán amiatt, mert viszontliscencia-adási kötelezettséget tartalmaz, vagy mert a hasznosításba vevő viszontliscenciába adja a licenc tárgyát képező technológián végzett saját fejlesztéseit. Amennyiben egy nem kölcsönös megállapodás később az ugyanazon felek között megkötött második hasznosítási megállapodás megkötése miatt kölcsönössé válik, úgy előfordulhat, hogy a feleknek felül kell vizsgálniuk az első hasznosítási megállapodást annak érdekében, hogy a megállapodás ne tartalmazzon különösen súlyos korlátozást. Az egyedi eset értékelésekor a Bizottság figyelembe fogja venni az első és a második hasznosítási megállapodás megkötése között eltelt időt.

Versenytársak közötti árkorlátozások

99. A ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő különösen súlyos versenykorlátozás versenytársak közötti olyan megállapodásokra vonatkozik, amelyek célja a harmadik feleknek eladott termékek árának rögzítése, ideértve a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket. A versenytársak közötti árrögzítés pusztán céljánál fogva versenykorlátozást jelent. Az árrögzítés öltheti egy felszámítandó, pontos árra, vagy egy megengedett legnagyobb kedvezményt tartalmazó árlistára vonatkozó közvetlen megállapodás formáját. Nincs jelentősége annak, hogy a megállapodás rögzített, legalacsonyabb, legmagasabb vagy ajánlott árakra vonatkozik-e. Az árrögzítés végrehajtható közvetetten, a megállapodás szerinti ártól való eltéréstől visszatartó tényezők alkalmazásával is, például annak előírásával, hogy a jogdíjak emelkednek, ha a termék ára egy meghatározott szint alá csökken. Önmagában azonban nem árrögzítés az, hogy a hasznosításba vevő egy meghatározott legalacsonyabb összegű jogdíj megfizetésére köteles.

100. Amennyiben a jogdíjakat az egyedi termékeladások alapján számítják ki, úgy a jogdíj összege közvetlen hatással jár a termék határköltségeire, és így közvetlen hatással van a termékárakra is ⁽⁵⁶⁾. A versenytársak ezért

⁽⁵⁶⁾ Lásd e tekintetben a 3. lábjegyzetben hivatkozott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló iránymutatás 98. pontját.

a kölcsönös jogdíjfizetéssel járó keresztliscenciát felhasználhatják az árak értékesítési termékpiacon történő összehangolására és/vagy növelésére⁽⁵⁷⁾. A Bizottság azonban a kölcsönös jogdíjfizetéssel járó keresztliscenciát csak akkor fogja árörögzítésként értékelni, amennyiben a megállapodás mentes minden versenytámogató céltól, és ezért nem minősül jóhiszemű hasznosítási megállapodásnak. Ilyen esetekben, amennyiben a megállapodás nem hoz létre semmiféle értéket, és ezért nincs jogos üzleti indoka, a megállapodás színlelt, és kartellnek minősül.

101. A ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontjában szereplő különösen súlyos korlátozások körébe tartoznak azok a megállapodások is, amelyekben a jogdíjakat az összes termékadáshoz kötik, függetlenül attól, hogy a licenc tárgyát képező technológiát használják-e. Az ilyen megállapodások sértik a 4. cikk (1) bekezdésének d) pontját is, mely szerint nem szabad korlátozni a hasznosításba vevő saját technológiai jogainak felhasználására vonatkozó képességét (lásd ezen iránymutatás 116. pontját). Az ilyen megállapodások általában korlátozzák a versenyt, mivel a megállapodás növeli a hasznosításba vevő saját versengő technológiai jogainak felhasználásából eredő költségeket, és korlátozza azt a versenyt, amely a megállapodás hiányban létezett⁽⁵⁸⁾. Ez a kölcsönös és a nem kölcsönös megállapodások esetében is így van.
102. A teljes termékértékesítés alapján számított jogdíjat tartalmazó megállapodás azonban kivételesen teljesítheti a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit olyan egyedi esetekben, amikor objektív tényezők alapján levonható az a következtetés, hogy a korlátozás nélkülözhetetlen a versenytámogató licenciadás létrejöttéhez. Ez az eset állhat fenn, ha a korlátozás hiányában lehetetlen vagy indokolatlanul nehéz lenne a hasznosításba vevő által fizetendő jogdíj kiszámítása vagy ellenőrzése, például azért, mert a hasznosítást engedélyező technológiája nem hagy látható nyomot a végterméken, és a gyakorlatban nem állnak rendelkezésre alternatív ellenőrzési módok.

Versenytársak közötti kibocsátási korlátozások

103. A ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott különösen súlyos versenykorlátozás a felekre rótt kölcsönös kibocsátási korlátozásokra vonatkozik. A kibocsátási korlátozás arra vonatkozik, hogy a fél milyen mennyiséget gyárthat és adhat el. A 4. cikk (1) bekezdésének b) pontja nem terjed ki a hasznosításba vevő számára nem kölcsönös megállapodás keretében, vagy a hasznosításba vevők egyike számára kölcsönös megállapodás keretében előírt kibocsátási korlátozásokra, feltéve, hogy a kibocsátási korlátozás csak a licenc tárgyát képező technológiával gyártott termékekre vonatkozik. A 4. cikk (1) bekezdésének b) pontja tehát különösen súlyos

korlátozásként azonosítja a felekre rótt kölcsönös kibocsátási korlátozásokat, illetve a hasznosítást engedélyező számára saját technológiája vonatkozásában előírt kibocsátási korlátozásokat. Ha a versenytársak kölcsönös kibocsátási korlátokat kötnek ki, a megállapodás célja és valószínű hatása a piaci kibocsátás csökkentése. Ugyanez igaz azokra a megállapodásokra, amelyek visszafogják a feleknek a kibocsátás növelésére irányuló hajlandóságát, például olyan kölcsönös, egységenként felszámított jogdíjak alkalmazásával, amelyek a kibocsátás növekedésével együtt növekednek, vagy amelyekben a felek fizetésre kötelezik egymást, amennyiben a kibocsátás túllép egy meghatározott szintet.

104. A nem kölcsönös mennyiségi korlátozások kedvezőbb kezelésének alapja az a megfontolás, hogy az egyoldalú korlátozás nem szükségszerűen vezet alacsonyabb piaci kibocsátáshoz, ugyanakkor a nem kölcsönös korlátozás esetében alacsonyabb annak kockázata is, hogy a megállapodás nem jóhiszemű hasznosítási megállapodás. Amennyiben a hasznosításba vevő hajlandó egyirányú korlátozás elfogadására, a megállapodás valószínűleg az egymást kiegészítő technológiák valódi integrációjához vezet, vagy pedig a hasznosítást engedélyező magasabb rendű technológiájának a hasznosításba vevő termelőszközeivel történő, hatékonyságnövelő integrációjához. Hasonlóképpen: kölcsönös megállapodásban a csak egyik hasznosításba vevőre rótt kibocsátási korlátozás valószínűleg a felek egyike által licenciába vett technológia magasabb értékét tükrözi, és szolgálhatja a versenytámogató licenciadás előmozdítását.

A piacok és a vevők felosztása versenytársak között

105. A ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdésének c) pontjában meghatározott különösen súlyos versenykorlátozás a piacok és a vevők felosztását érinti. A piacokat vagy vevőket a versenytársak között felosztó megállapodások célja a verseny korlátozása. Különösen súlyos versenykorlátozásnak minősül az, ha egy kölcsönös megállapodásban a versenytársak megegyeznek abban, hogy bizonyos területeken nem termelnek, vagy a másik félnek fenntartott bizonyos területekre vagy vevők számára nem végeznek aktív és/vagy passzív értékesítést. Így például piacfelosztásnak minősül a versenytársak közötti, kizárólagos, kölcsönös licenciadás.
106. A 4. cikk (1) bekezdésének c) pontja attól függetlenül irányadó, hogy a hasznosításba vevő továbbra is szabadon használhatja-e saját technológiai jogait. Amint a hasznosításba vevő felszerelkezett egy adott terméknek a hasznosítást engedélyező technológiájával történő gyártására, költséges lehet számára egy másik technológiát használni, külön gyártósor fenntartása a korlátozás hatálya alá tartozó ügyfelek kiszolgálására. Ezen túlmenően a korlátozások versenykorlátozó potenciáljára tekintettel a hasznosításba vevő kevésbé lehet ösztönözve a saját technológiája alapján történő gyártásra. Ugyancsak nagyon valószínűtlen, hogy az ilyen korlátozások nélkülözhetetlenek lennének a versenytámogató licenciadás létrejöttéhez.

⁽⁵⁷⁾ Ez a helyzet akkor is, ha az egyik fél licencet ad a másiknak, és beleegyeznek abba, hogy a hasznosításba vevőtől alapanyagot szerez be. A vételár a jogdíjjal megegyező funkciót tölthet be.

⁽⁵⁸⁾ Lásd e tekintetben a 193/83. sz. *Windsurfing International*-ügyben hozott ítélet (EBHT 1986., 611. o.) 67. pontját.

107. A 4. cikk (1) bekezdése c) pontjának i. alpontja értelmében nem minősül különösen súlyos versenykorlátozásnak, ha a hasznosítást engedélyező egy nem kölcsönös megállapodásban kizárólagos engedélyt ad a hasznosításba vevőnek arra, hogy egy adott területen a licenc tárgyát képező technológia alapján gyártást végezzen, és ezzel azt is vállalja, hogy saját maga sem gyártja a szerződés szerinti terméket azon a területen, vagy nem szállítja a szerződés szerinti terméket arról a területről. Az ilyen kizárólagos licenck csoportmentességben részesülnek, függetlenül a terület kiterjedésétől. Ha a licenc az egész világra szól, a kizárólagosság magában foglalja azt is, hogy a hasznosítást engedélyező nem fog belépni a piacra vagy nem marad a piacon. A csoportmentesség akkor is alkalmazandó, ha nem kölcsönös megállapodásban a hasznosításba vevő nem gyárthat a hasznosítást engedélyező számára fenntartott kizárólagos területen. E megállapodások célja lehet az, hogy arra ösztönözzék a hasznosítást engedélyezőt és/vagy hasznosításba vevőt, hogy ruházzon be a licenc tárgyát képező technológiába, és fejlessze azt. A megállapodás célja ezért nem szükségszerűen a piac felosztása.
108. A csoportmentesség a 4. cikk (1) bekezdése c) pontjának i. alpontja szerint – és a már említett okból – azokra a nem kölcsönös megállapodásokra is vonatkozik, amelyekben a felek abban egyeznek meg, hogy nem végeznek aktív vagy passzív értékesítést a másik félnek fenntartott kizárólagos területre vagy kizárólagos vevőcsoportnak. A ttm-rendelet alkalmazásában a Bizottság a vertikális korlátozásokról szóló iránymutatásban meghatározottak szerint értelmezi az „aktív” és „passzív” értékesítés fogalmát⁽⁵⁹⁾. A hasznosításba vevőre vagy a hasznosítást engedélyezőre rótt, a másik fél területére vagy vevőcsoportjának történő aktív és/vagy passzív értékesítésre vonatkozó korlátozások csak akkor részesülnek csoportmentességben, ha az adott területet vagy vevőcsoportot kizárólagosan fenntartották a másik fél számára. Bizonyos különleges körülmények fennállása esetén azonban az ilyen értékesítési korlátozásokat tartalmazó megállapodások egyedi esetben akkor is teljesíthetők a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit, ha a kizárólagosság eseti alapon megosztott, például ha azon hasznosítást engedélyező vagy hasznosításba vevő átmeneti gyártási kapacitáshiányának enyhítéséhez szükséges, akinek a területet vagy a vevőcsoportot kizárólagosan kijelölték. Ilyen esetekben még mindig valószínű, hogy a hasznosítást engedélyező vagy a hasznosításba vevő elégséges védelmet élvez az aktív és/vagy passzív értékesítéssel szemben ahhoz, hogy ösztönözve legyen technológiájának licenciába adására vagy a licenc tárgyát képező technológiát felhasználó beruházásra. Az ilyen korlátozások – még ha versenykorlátozások is – előmozdítanak a technológia versenytámogató terjesztését és az ilyen technológiának a hasznosításba vevő termelőeszközeibe történő integrációját.
109. Következésképpen az sem minősül különösen súlyos korlátozásnak, ha a hasznosítást engedélyező egy adott területen egyedüli hasznosításba vevőjének jelöli ki a hasznosításba vevőt, ami azzal jár, hogy a szóban forgó területen harmadik felek nem kapnak licencet a hasznosítást engedélyező technológiája alapján történő gyártásra. Az ilyen egyedüli licenck esetében a csoportmentesség attól függetlenül fennáll, hogy a megállapodás kölcsönös-e vagy sem, mivel a megállapodás nem érinti a felek arra vonatkozó képességét, hogy saját technológiai jogaikat az adott területeken teljes mértékben hasznosítsák.
110. A 4. cikk (1) bekezdése c) pontjának ii. alpontja kizárja a különösen súlyos korlátozások köréből, ezáltal a piaci részesedési határértékek eléréséig csoportmentességben részesíti a nem kölcsönös megállapodásban a hasznosításba vevőre rótt, a hasznosítást engedélyező által más hasznosításba vevőnek kijelölt területre vagy vevőcsoport számára történő aktív eladásra vonatkozó korlátozásokat. Ennek előfeltétele azonban, hogy a védelemben részesülő hasznosításba vevő a megállapodás megkötésekor nem volt a hasznosítást engedélyező versenytársa. Az adott helyzetben az ilyen korlátozásokat nem indokolt különösen súlyos korlátozásnak minősíteni. Mivel a hasznosítást engedélyezőnek megengedett, hogy korábban a piacon nem tevékenykedő hasznosításba vevőnek védelmet adjon azon hasznosításba vevők aktív eladásaival szemben, akik a hasznosítást engedélyező versenytársai, és akik emiatt már megtelepedtek a piacon, az ilyen korlátozások valószínűleg arra sarkallják a hasznosításba vevőt, hogy a licenc tárgyát képező technológiát hatékonyabban hasznosítsa. Másrésztől, ha a hasznosításba vevők megegyeznének egymás között abban, hogy nem végeznek aktív vagy passzív értékesítést egy adott területre vagy adott vevőcsoportoknak, a megállapodás a hasznosításba vevők közötti kartellnek minősülne. Mivel egy ilyen megállapodás nem jár együtt technológiaátadással, nem tartozna a ttm-rendelet hatálya alá sem.
111. A 4. cikk (1) bekezdése c) pontjának iii. alpontja egy további kivételt tartalmaz a 4. cikk (1) bekezdésének c) pontjában szereplő, különösen súlyos korlátozás alól, nevezetesen a saját használatra történő korlátozást, vagyis azon követelményeket, amelyek szerint a hasznosításba vevő a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket csak saját használatra állíthatja elő. Amennyiben a szerződés szerinti termék egy alkatrész, ezáltal a hasznosításba vevőt arra lehet kötelezni, hogy az alkatrészt csak saját termékeibe történő beszerelésre gyártsa, és az alkatrészeket ne adhassa el más gyártóknak. A hasznosításba vevőnek azonban képesnek kell lennie arra, hogy az alkatrészeket saját termékeihez pótalkatrészekként értékesítse, így azokkal tudnia kell ellátni azon harmadik feleket is, akik e termékek vonatkozásában az értékesítés utáni szolgáltatásokat nyújtják. A saját használatra történő korlátozás szükséges lehet a technológia – különösen versenytársak közötti – terjesztésének ösztönzéséhez, és a csoportmentesség hatálya alá tartozik. Az ilyen korlátozásokkal a 4.2.5. szakasz is foglalkozik.
112. Végül a 4. cikk (1) bekezdése c) pontjának iv. alpontja kizárja a különösen súlyos korlátozások listájáról azt a kötelezettséget, amely a hasznosításba vevő számára nem kölcsönös megállapodásban előírja, hogy a szerződés szerinti termékeket csak egy adott vevő számára állítsa elő azzal a céllal, hogy alternatív beszerzési forrást biztosítson az adott vevő részére. Így a 4. cikk (1) bekezdése c) pontjának iv. alpontja azzal a feltétellel alkalmazható, ha a licenc arra korlátozódik, hogy alternatív beszerzési forrást biztosítson az adott vevőnek. Nem feltétel azonban

⁽⁵⁹⁾ HL C 130, 2010.5.19., 1. o., 51. pont.

az, hogy csak egy ilyen licencet adjanak. A 4. cikk (1) bekezdése c) pontjának iv. alpontja vonatkozik azokra a helyzetekre is, amikor több vállalkozás kap licencet ugyanazon meghatározott vevő ellátására. A 4. cikk (1) bekezdése c) pontjának iv. alpontja a hasznosítási megállapodás időbeli hatályától függetlenül alkalmazandó. E kivétel hatálya alá tartozik például az az egyszeri licenc, amelynek célja egy konkrét vevő valamely projektjéhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés. Az ilyen megállapodások piacfelosztási potenciálja korlátozott, amennyiben a licencet kizárólag egy adott vevő ellátása céljából adják. Ilyen körülmények között különösen nem lehet azt feltételezni, hogy a megállapodás miatt a hasznosításba vevő fel fog hagyni saját technológiájának hasznosításával.

113. Nem minősülnek különösen súlyos korlátozásnak a versenytársak közötti olyan megállapodások, amelyek egy vagy több termékipiacra vagy egy vagy több alkalmazási területre korlátozzák a licencet⁽⁶⁰⁾. Az ilyen korlátozások a 20 %-os piaci részesedési határértékig csoportmentességben részesülnek, tekintet nélkül arra, hogy a megállapodás kölcsönös-e vagy sem. Az ilyen korlátozások esetében nem feltételezhető, hogy céljuk a piac vagy a vevők felosztása. A csoportmentesség alkalmazásának azonban az a feltétele, hogy az alkalmazási terület korlátozásai ne menjenek túl a licenc tárgyát képező technológiák hatókörén. Ha például a hasznosításba vevők a tekintetben is korlátozottak, hogy mely alkalmazási területeken hasznosíthatják saját technológiai jogait, a megállapodás piacfelosztásnak minősül.

114. A csoportmentesség attól függetlenül alkalmazandó, hogy az alkalmazási terület korlátozása szimmetrikus vagy aszimmetrikus. Egy kölcsönös hasznosítási megállapodásban kikötött, alkalmazási területre vonatkozó aszimmetrikus korlátozás azzal jár, hogy mindkét fél csak eltérő alkalmazási területen használhatja az általa licencbe vett technológiát. Ameddig a felek nem korlátozottak saját technológiájuk felhasználásában, nem vélemezhető, hogy a megállapodás következtében a felek a másik félnek adott licenc által lefedett terület(ek)et elhagynák, vagy tartózkodnának az e terület(ek)re való belépéstől. Még ha a hasznosításba vevők be is szerzik a licenc tárgyát képező technológiának az engedélyezett alkalmazási területen történő alkalmazásához szükséges eszközöket, előfordulhat, hogy a licenc hatókörén kívüli gyártáshoz használt eszközöket nem éri hatás. E tekintetben fontos az, hogy a korlátozás megkülönböztethető termékipiacokhoz, iparágakhoz vagy alkalmazási területhez, ne pedig területileg vagy csoportként felosztott olyan ügyfelekhez kapcsolódjon, akik ugyanazon termékipacra vagy alkalmazási területre tartozó termékeket vásárolnak. A piacfelosztás kockázata lényegesen nagyobb, minősül ez utóbbi esetben (lásd a fenti 106. pontot). Ezenfelül az alkalmazási terület korlátozásai szükségesek lehetnek a versenytámogató licenciadás előmozdításához (lásd a lenti 212. pontot).

⁽⁶⁰⁾ Az alkalmazási területek korlátozásaival a 208. és az azt követő pontok foglalkoznak.

A felek kutatási-fejlesztési képességének korlátozásai

115. A 4. cikk (1) bekezdésének d) pontjában meghatározott különösen súlyos versenykorlátozás bármelyik fél kutatási-fejlesztési képességének korlátozásaira vonatkozik. Mindkét félnek jogosultnak kell lennie független kutatás-fejlesztés végzésére. Ez a szabály attól függetlenül alkalmazandó, hogy a korlátozás a licenc által lefedett területre vagy más területekre vonatkozik-e. Az a pusztán tény azonban, hogy a felek megegyeznek abban, hogy átadják egymásnak technológiáik jövőbeli fejlesztéseit, nem jelenti a független kutatás-fejlesztés korlátozását. Az ilyen megállapodások versenyre gyakorolt hatását az adott ügy egyedi körülményeire figyelemmel kell értékelni. A 4. cikk (1) bekezdésének d) pontja nem terjed ki a fél harmadik felekkel végzett kutatási-fejlesztési tevékenységének korlátozásaira sem, amennyiben az ilyen korlátozás a hasznosítást engedélyező know-how-jának nyilvánosságra hozataltól történő megóvásához szükséges. Ahhoz, hogy a hasznosítást engedélyező know-how-jának nyilvánosságra kerülése elleni védelem céljából megállapított korlátozások a kivétel hatálya alá tartozzanak, az ilyen védelem biztosításához szükségesnek és azzal arányosnak kell lenniük. Amennyiben például a megállapodás kijelöli a hasznosításba vevő azon konkrét alkalmazottait, akiket a licenc tárgyát képező know-how használatára ki kell képezni, illetve akiknek felelősségi körébe ennek tartoznia kell, elegendő lehet a hasznosításba vevőt arra kötelezni, hogy ne engedélyezze ezen alkalmazottak számára, hogy harmadik felekkel folytatott kutatási-fejlesztési tevékenységben vegyenek részt. Más biztosítékok is megfelelőek lehetnek.

A hasznosításba vevő saját technológiájának használatára vonatkozó korlátozások

116. A 4. cikk (1) bekezdésének d) pontja szerint a hasznosításba vevőt nem szabad korlátozni saját versengő technológiai jogainak felhasználásában sem, feltéve, hogy ezzel nem a hasznosítást engedélyezőtől licenciába vett technológiai jogokat hasznosítja. Saját technológiai jogaival kapcsolatban a hasznosításba vevőre nem vonatkozhat korlátozás a gyártás vagy az eladás helyét, az alkalmazási területeket, a gyártás vagy az eladás mennyiségét és az eladási árakat, valamint azon termékipiacokat illetően, amelyeken gyárt. Ugyancsak tilos arra kötelezni, hogy jogdíjat fizessen a saját technológiai jogai alapján előállított termékek után (lásd a 101. pontot). Ezenfelül a hasznosításba vevőt tilos abban korlátozni, hogy saját technológiai jogait harmadik feleknek licenciába adja. Amennyiben korlátozások vonatkoznak a hasznosításba vevő saját technológiai jogainak felhasználására vagy a kutatás-fejlesztés végzésére, ezzel csökken a hasznosításba vevő technológiájának versenyképessége. Ennek hatására csökken a verseny a meglévő termék- és technológiapiacokon, és a hasznosításba vevő kevésbé lesz arra ösztönözve, hogy saját technológiájának kialakításába és fejlesztésébe beruházzon. A 4. cikk (1) bekezdésének d) pontja nem terjed ki azokra a korlátozásokra, amelyek tárgya harmadik felek olyan technológiájának a hasznosításba vevő általi felhasználása, amely a licenc tárgyát képező

technológia versenytársa. Noha az ilyen versenytilalmi kötelezettségek kizáró hatást gyakorolhatnak harmadik felek technológiáira (lásd a 4.2.7. szakaszt), ezek következtében a hasznosításba vevők rendszerint nem lesznek kevésbé ösztönözve arra, hogy saját technológiáik kialakításába és fejlesztésébe beruházzanak.

3.4.3. Nem versenytársak közötti megállapodások

117. A ttm-rendelet 4. cikkének (2) bekezdése felsorolja a nem versenytársak közötti licenciába adás esetén különösen súlyosnak minősülő korlátozásokat. E rendelkezés szerint a ttm-rendelet nem vonatkozik azokra a megállapodásokra, amelyek célja közvetve vagy közvetlenül, önmagukban vagy a felek ellenőrzése alá tartozó egyéb tényezőkkel együttesen a következők bármelyike:

- a) valamely fél azon képességének korlátozása, hogy termékek harmadik fél számára történő értékesítése során meghatározza saját árait; azon lehetőség sérelme nélkül, hogy legmagasabb eladási ár meghatározható, illetve ajánlott eladási árra is tehető javaslat, feltéve, hogy ezek az árak nem válnak – valamelyik fél nyomására vagy ösztönzésére – ténylegesen rögzített, illetve minimum eladási árrá;
- b) azon terület korlátozása, amelyre, vagy azon vevők korlátozása, akiknek a hasznosításba vevő passzívan értékesítheti a szerződés szerinti termékeket, kivéve az alábbiakat:
 - i. valamely, a hasznosítást engedélyező részére fenn tartott kizárólagos területre vagy kizárólagos vevői csoport részére történő passzív értékesítés korlátozása;
 - ii. a szerződés szerinti termékek kizárólag saját használatra történő előállításának kötelezettsége, feltéve, hogy a hasznosításba vevő nincs korlátozva a szerződés szerinti termékeknek saját termékei pótalkat-részeként való aktív és passzív értékesítése tekintetében;
 - iii. a szerződés szerinti termékeknek csak egy meghatározott vevő részére történő előállítására vonatkozó kötelezettség, amennyiben a licenc adása azzal a céllal történt, hogy alternatív beszerzési forrást biztosítsanak az adott vevő részére;
 - iv. a nagykereskedelmi szinten működő hasznosításba vevő által a végfelhasználók részére történő értékesítés korlátozása;
 - v. szelektív forgalmazási rendszer tagjai által nem szerződéses forgalmazók részére történő értékesítés korlátozása;
- c) az olyan hasznosításba vevő által a végfelhasználók számára történő aktív vagy passzív értékesítés korlátozása, aki szelektív forgalmazási rendszer tagja és kiskereskedelmi szinten működik, azon lehetőség sérelme nélkül, hogy megtiltható a rendszer valamely tagja részére az, hogy nem szerződéses telephelyről végezze tevékenységét.

Árrögzítés

118. A 4. cikk (2) bekezdésének a) pontjában meghatározott különösen súlyos versenykorlátozás tárgya a harmadik felek részére történő termékadás vonatkozásában történő

árrögzítés. Ez a rendelkezés konkrétan azokra a korlátozásokra vonatkozik, amelyek közvetlen vagy közvetett célja azon rögzített vagy legalacsonyabb eladási ár, illetve rögzített vagy legalacsonyabb árszint kialakítása, amelyet a hasznosítást engedélyezőnek vagy a hasznosításba vevőnek be kell tartania a termékek harmadik feleknek történő eladásakor. Az eladási árát közvetlenül meghatározó megállapodások esetében a korlátozás egyértelmű. Az eladási árak rögzítése azonban közvetett eszközökkel is elérhető. Ez utóbbira nyújtanak példát azok a megállapodások, amelyek az árrést vagy az engedmények legmagasabb mértékét rögzítik, az eladási árát a versenytársak áraihoz kapcsolják, illetve ilyennek minősülnek egy meghatározott árszint betartásával kapcsolatos fenyegetések, megfélemlítések, figyelmeztetések, büntetések és a szerződés felmondása is. Az árrögzítés elérésének közvetlen vagy közvetett eszközei hatékonyabbá tehetők, ha azokat az árcsökkentés azonosítására szolgáló intézkedésekkel – például árfigyelő rendszer kialakításával vagy a hasznosításba vevőknek az áreltérek bejelentésére vonatkozó kötelezettségével – párosítják. Hatékonyabbá tehető továbbá a közvetlen vagy közvetett árrögzítés, ha azt olyan intézkedésekkel párosítják, amelyek kevésbé ösztönzik a hasznosításba vevőt eladási árának csökkentésére; ilyen például az, ha a hasznosítást engedélyező a legnagyobb kedvezményt élvező ügyfélre vonatkozó kikötés alkalmazására kötelezi a hasznosításba vevőt, vagyis arra, hogy valamely vevőnek minden olyan kedvezőbb feltételt biztosítson, amelyet bármely más vevőnek megad. Ugyanezeket az eszközöket fel lehet használni arra is, hogy a legmagasabb vagy ajánlott árak rögzített vagy legalacsonyabb árként működjenek. Önmagában azonban nem vezet rögzített vagy legalacsonyabb eladási árakhoz az olyan rendelkezés, amely tartalmazza a hasznosításba vevő számára a hasznosítást engedélyező által ajánlott árak listáját, vagy amelyben a hasznosítást engedélyező előírja a hasznosításba vevő számára a legmagasabb árát.

A hasznosításba vevő általi passzív értékesítésre vonatkozó korlátozások

119. A 4. cikk (2) bekezdésének b) pontja különösen súlyos versenykorlátozásnak minősíti azokat a megállapodásokat és összehangolt magatartásokat, amelyek közvetlen vagy közvetett célja a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékek hasznosításba vevők általi passzív értékesítésének ⁽⁶¹⁾ korlátozása ⁽⁶²⁾. A hasznosításba vevőre rótt passzív eladási korlátozások eredhetnek olyan közvetlen kötelezettségekből, mint például egyes ügyfeleknek vagy meghatározott területen lévő ügyfeleknek való eladás tilalma, vagy az ezen ügyfelektől érkező megrendelések

⁽⁶¹⁾ A passzív értékesítések meghatározását lásd ezen iránymutatás 108. pontjában, valamint az 52. lábjegyzetben hivatkozott, a vertikális korlátozásokról szóló iránymutatás 51. pontjában.

⁽⁶²⁾ Ez a különösen súlyos korlátozás az Unión belüli kereskedelmet érintő technológiaátadási megállapodásokra vonatkozik. Az Unión kívülre irányuló exporttal, illetve az Unión kívülről érkező importtal/újraimportálással kapcsolatos technológiaátadási megállapodások tekintetében lásd a Bíróság C-306/96. sz., *Javico kontra Yves Saint Laurent* ügyben hozott ítéletét (EBHT 1998., I-1983. o.). A Bíróság az ítélet 20. pontjában kimondta, hogy „ha egy megállapodásban a viszonteladó vállalja a gyártó felé, hogy a Közösségen kívüli piacon adja el a szerződés szerinti termékeket, nem tekinthető úgy, hogy a megállapodás célja a közös piacon belüli verseny érzékelhető korlátozása, sem úgy, hogy az önmagában véve alkalmas lenne a tagállamok közötti kereskedelem befolyásolására”.

más hasznosításba vevőkhöz történő továbbításának kötelezettsége. Eredhet továbbá olyan közvetett intézkedésekből (például pénzügyi ösztönzők, valamint a licenc tárgyát képező termékek tényleges rendeltetési helyének nyomon követését célzó felügyeleti rendszer kiépítése), amelyek célja az, hogy a hasznosításba vevőt elriassza az ilyen eladásoktól. A mennyiségi korlátozások is lehetnek a passzív eladások korlátozásának közvetett eszközei. A Bizottság nem vélelmezi, hogy a mennyiségi korlátozások önmagukban véve ezt a célt szolgálják. Eltérő vélelemmel azonban, ha a mennyiségi korlátozásokat egy mögöttes piacfelosztó megállapodás végrehajtására használják fel. Erre utalnak többek között a következők: a mennyiségek időről időre történő kiigazítása csak a helyi kereslet fedezéséhez szükséges mennyiségre, a mennyiségi korlátozások párosítása a területen egy minimális mennyiség értékesítésére vonatkozó kötelezettséggel, valamint a területen eszközölt eladásokhoz kötött minimumjogdíj fizetésére vonatkozó kötelezettség, a termékek rendeltetési helyétől függően változó mértékű jogdíjak, és az egyes hasznosításba vevők által eladott termékek rendeltetési helyének nyomon követése. A hasznosításba vevők passzív eladásaira vonatkozó különösen súlyos korlátozás általános szabálya alól számos kivétel van, amelyekről a 120–125. pontban lesz szó.

120. 1. kivétel: A 4. cikk (2) bekezdésének b) pontja nem terjed ki a hasznosítást engedélyezőre vonatkozó (aktív és passzív) eladási korlátozásokra. A hasznosítást engedélyezőre vonatkozó valamennyi eladási korlátozás csoportmentességben részesül a 30 %-os piaci részesedési határértékig. Ugyanez vonatkozik a hasznosításba vevő aktív eladásainak valamennyi korlátozására, az aktív eladásról a 125. pontban elmondottak kivételével. Az aktív eladás korlátozásaira vonatkozó csoportmentesség alapja az a vélelem, hogy az ilyen korlátozások ösztönzik a beruházásokat, az árversenytől eltérő versenyt és a hasznosításba vevők által nyújtott szolgáltatások minőségének javulását, mivel megoldják a potyautas-problémákat és a feltartási problémákat (hold-up problems). A hasznosításba vevők területi vagy vevőcsoportjai közötti aktív eladás korlátozásai esetében nem szükséges, hogy a védett hasznosításba vevő kapjon egy kizárólagos területet vagy egy kizárólagos vevőcsoportot. A csoportmentesség vonatkozik az aktív eladás azon korlátozásaira is, amelyekkel egynél több hasznosításba vevőt jelölnek ki egy adott terület vagy egy adott vevőcsoport vonatkozásában. Valószínűleg a hatékonyságnövelő beruházásokat ösztönzi, ha a hasznosításba vevő biztos lehet abban, hogy az adott területen belül csak korlátozott számú hasznosításba vevő versenyével fog szembesülni, a területen kívüli hasznosításba vevők versenyével pedig nem.
121. 2. kivétel: Nem számítanak különösen súlyos versenykorlátozásnak – és csoportmentességben részesülnek – azok a korlátozások, amelyek a hasznosításba vevők valamely, a hasznosítást engedélyező részére fenntartott kizárólagos területre vagy kizárólagos vevői csoportra irányuló aktív és passzív értékesítéseire vonatkoznak (lásd a 4. cikk (2) bekezdése b) pontjának i. alpontját). Vélelmezett, hogy az ilyen korlátozások – noha versenykorlátozások – a piaci részesedési határértékig ösztönzik a technológia versenytámogató elterjedését és az ilyen technológiának a hasznosításba vevő termelőeszközeibe történő integrálását. Egy adott terület vagy vevőcsoport hasznosítást engedélyező részére történő fenntartásához nem szükséges, hogy a hasznosítást engedélyező ténylegesen gyártson is a licenc tárgyát képező technológiával a szóban forgó területen

vagy vevőcsoport részére. A hasznosítást engedélyező későbbi hasznosítás céljából is fenntarthat magának valamely területet vagy vevőcsoportot.

122. 3. kivétel: A 4. cikk (2) bekezdése b) pontjának ii. alpontja a csoportmentesség körébe vonja azokat a korlátozásokat, amelyek értelmében a hasznosításba vevő csak saját használatra gyárthatja a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket. Ha a szerződés szerinti termék alkatrész, akkor a hasznosításba vevő ezzel arra kötelezhető, hogy ezt a terméket csak saját termékeibe történő beszerelésre gyártsa, és hogy ne adja el a terméket más gyártóknak. A hasznosításba vevőnek azonban képesnek kell lennie arra, hogy a termékeket saját termékeihez pótalkatrészként aktívan és passzívan értékesítse, így azokkal el kell tudnia látni azon harmadik feleket is, akik e termékek vonatkozásában az értékesítés utáni szolgáltatásokat nyújtják. A saját használatra történő korlátozásokkal a 4.2.5. szakasz is foglalkozik.
123. 4. kivétel: Akárcsak a versenytársak közötti megállapodások esetében (lásd a fenti 112. pontot), a csoportmentesség azokra a megállapodásokra is vonatkozik, amelyek értelmében a hasznosításba vevő köteles a szerződés szerinti termékeket kizárólag egy meghatározott vevő részére gyártani annak érdekében, hogy ennek a vevőnek alternatív beszerzési forrást biztosítson, függetlenül a hasznosítási megállapodás időbeli hatályától (lásd a 4. cikk (2) bekezdése b) pontjának iii. alpontját). A nem versenytársak közötti megállapodások esetében valószínűtlen, hogy e korlátozások a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütközzenek.
124. 5. kivétel: A 4. cikk (2) bekezdése b) pontjának iv. alpontja a csoportmentesség körébe vonja azokat a kötelezettségeket, amelyek értelmében a nagykereskedelmi szinten működő hasznosításba vevő csak kiskereskedőknek értékesíthet, végfelhasználóknak nem. Egy ilyen kötelezettség lehetővé teszi, hogy a hasznosítást engedélyező a hasznosításba vevőt bízta meg a nagykereskedelmi forgalmazási feladatok ellátásával; az ilyen rendelkezések rendszerint nem tartoznak a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá ⁽⁶³⁾.
125. 6. kivétel: Végül a 4. cikk (2) bekezdése b) pontjának v. alpontja a csoportmentesség körébe vonja azokat a korlátozásokat, amelyek alapján a hasznosításba vevő nem adhat el nem szerződéses forgalmazók részére. Ez a kivétel lehetővé teszi a hasznosítást engedélyezőnek, hogy a hasznosításba vevőket kötelezze a szelektív forgalmazási rendszerben való részvételre. Ez esetben azonban a 4. cikk (2) bekezdésének c) pontja szerint a hasznosításba vevőknek jogosultnak kell lenniük a végfelhasználóknak történő aktív és passzív eladásra, azon lehetőség sérelme nélkül, hogy a megállapodás a hasznosításba vevőt a 4. cikk (2) bekezdése b) pontjának iv. alpontjában előírt módon nagykereskedelmi feladatok ellátására korlátozhatja (lásd a 124. pontot). Azon a területen belül, ahol a hasznosítást engedélyező szelektív forgalmazási rendszert működtet, ez a rendszer nem párosítható kizárólagos területekkel vagy kizárólagos vevőcsoportokkal, amennyiben ez a végfelhasználóknak történő aktív vagy passzív értékesítések korlátozásához vezetne; ez ugyanis a 4. cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében vett, különösen súlyos korlátozást eredményezne, azon lehetőség sérelme nélkül, hogy a hasznosításba vevő részére megtiltható, hogy nem szerződéses telephelyről végezze tevékenységét.

⁽⁶³⁾ Lásd e tekintetben a 26/76. sz. *Metro (I)*-ügyben hozott ítéletet (EBHT 1977., 1875. o.).

126. Noha általában különösen súlyosnak minősülnek azok a korlátozások, amelyek értelmében a hasznosításba vevők nem végezhetnek passzív értékesítést egy másik hasznosításba vevő számára kijelölt kizárólagos területre vagy vevőcsoportnak, előfordulhat, hogy e korlátozások meghatározott ideig nem sértik a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdését, ha a korlátozások objektíve szükségesek ahhoz, hogy a védett hasznosításba vevő betörjön az új piacra. Ez lehet a helyzet akkor, ha a beindításhoz és egy új piac kifejlesztéséhez a hasznosításba vevőknek jelentős beruházást kell eszközölniük a termelőeszközökbe és a reklámtevékenységekbe. Ezért jelentős lehet az a kockázat, amellyel az új hasznosításba vevő szembesül, különösen mivel a konkrét technológia alapján történő gyártáshoz szükséges reklámkiadások és eszközberuházások gyakran kötöttek – ami azt jelenti, hogy ha a hasznosításba vevő felhagy az adott tevékenységgel, akkor a beruházást nem tudja más tevékenységhez felhasználni, vagy csak jelentős veszteséggel tudja azt értékesíteni. Előfordulhat például, hogy a hasznosításba vevő elsőként gyárt és értékesít egy új típusú terméket, vagy elsőként alkalmaz egy új technológiát. Ilyen körülmények között a helyzet gyakran az, hogy a hasznosításba vevők nem is kötnének hasznosítási megállapodást, ha meghatározott időtartamra nem részesülnének védelemben más hasznosításba vevők területükre irányuló vagy vevőcsoportjuk részére történő (aktív és) passzív eladásaival szemben. Ha egy új piac beindítása és fejlesztése jelentős beruházásokat igényel a hasznosításba vevőtől, más hasznosításba vevők ilyen területre irányuló vagy ilyen vevőcsoport részére történő passzív eladásainak korlátozásai azon időszak alatt kívül esnek a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya, amely ahhoz szükséges, hogy a hasznosításba vevő számára ezek a beruházások megtérüljenek. A legtöbb esetben az attól a naptól számított legfeljebb két éves időtartam minősülne elégségesnek az eszközölt beruházások hasznosításba vevő számára való megtérüléséhez, amikor a szóban forgó hasznosításba vevő a szerződés szerinti terméket első alkalommal forgalomba hozta a kizárólagos területen, vagy kizárólagos vevőcsoportjának eladta. Egyedi esetben azonban a hasznosításba vevőnek hosszabb védelmi időre lehet szüksége kiadásainak megtérüléséhez.

127. Hasonlóképpen nem feltétlenül versenykorlátozó a végfelhasználók egyes csoportjai számára történő értékesítésnek valamennyi hasznosításba vevőre vonatkozó tilalma, ha ez a korlátozás a szóban forgó termék veszélyes jellegéhez kapcsolódó biztonsági vagy egészségügyi okokból objektíve szükséges.

3.5. Nem mentesülő korlátozások

128. A ttm-rendelet 5. cikke háromféle korlátozást sorol fel, amelyek nem részesülnek csoportmentességben, és amelyek versenyellenes és versenytámogató hatásait így egyedileg kell értékelni. Az 5. cikk célja az olyan megállapodások számára biztosított csoportmentesség elkerülése, amelyek csökkenthetik az innovációra való ösztönzést. Az 5. cikkből következik, hogy az e cikkben szereplő korlátozások bármelyikének a hasznosítási megállapodásba történő felvétele nem zárja ki azt, hogy a megállapodás többi része csoportmentességben részesüljön, amennyiben

a fennmaradó rész elválasztható a nem mentesülő korlátozás(ok)tól. Csak a szóban forgó egyedi korlátozásra nem terjed ki a csoportmentesség, ami azzal jár, hogy egyedi értékelésre van szükség.

Kizárólagos viszontlicenciák

129. A ttm-rendelet 5. cikke (1) bekezdése a) pontjának tárgya a licenc tárgyát képező technológia fejlesztései vonatkozásában a hasznosítást engedélyező javára adott kizárólagos viszontlicencia (vagyis a hasznosításba vevő fejlesztésének a hasznosítást engedélyező részére történő kizárólagos viszontlicenciába adása), vagy e fejlesztések hasznosítást engedélyezőre történő átruházása. Azon kötelezettség, mely szerint a licenc tárgyát képező technológia fejlesztései vonatkozásában kizárólagos licencet kell adni a hasznosítást engedélyező javára vagy át kell rá ruházni az ilyen fejlesztéseket, valószínűleg csökkenti a hasznosításba vevő innovációs ösztönzését, mivel akadályozza a hasznosításba vevőt a fejlesztések hasznosításában, ideértve a harmadik felek részére történő licenciadást. A kizárólagos viszontlicencia meghatározása szerint olyan viszontlicencia, amely megakadályozza, hogy a hasznosításba vevő (aki jelen esetben a fejlesztő, valamint a fejlesztés vonatkozásában a hasznosítást engedélyező) hasznosítsa a fejlesztést (akár saját termelés, akár harmadik felek részére történő licenciadás céljából). Ez a helyzet akkor is, ha a fejlesztés a licenc tárgyát képező technológiával megegyező alkalmazásra vonatkozik, és akkor is, ha a hasznosításba vevő a licenc tárgyát képező technológia új alkalmazását fejleszti ki. Az 5. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében az ilyen kötelezettségekre nem terjed ki a csoportmentesség.

130. Az 5. cikk (1) bekezdése a) pontjának alkalmazása nem függ attól, hogy a hasznosítást engedélyező fizet-e ellenszolgáltatást a fejlesztés megszerzéséért vagy a kizárólagos licenc megszerzéséért, vagy sem. Az ilyen ellenszolgáltatás létezése és mértéke azonban lényeges tényező lehet a 101. cikk alapján történő egyedi értékelés keretében. Ha a viszontlicenciát ellenszolgáltatás fejében adják, kevésbé valószínű, hogy a kötelezettség eltántorítja a hasznosításba vevőt az innovációtól. A csoportmentesség hatálya kívüli kizárólagos viszontlicencia értékelésekor fontos tényező a hasznosítást engedélyező technológiai helyzete is. Minél erősebb a hasznosítást engedélyező helyzete, annál valószínűbb, hogy a kizárólagos viszontlicencia-adási kötelezettségnek korlátozó hatásai lesznek az innovációs versenyre. Minél erősebb a hasznosítást engedélyező technológiájának helyzete, annál fontosabb, hogy a hasznosításba vevő az innováció és a jövőbeli verseny fontos forrásává válhat. A viszontlicencia-adási kötelezettségek kedvezőtlen hatásai növekedhetnek az ilyen kötelezettséget tartalmazó hasznosítási megállapodások párhuzamos hálózatai esetében is. Amikor a rendelkezésre álló technológiákat korlátozott számú hasznosítást engedélyező ellenőrzi, és ők kizárólagos viszontlicencia-adási kötelezettséget rónak a hasznosításba vevőkre, a versenyellenes hatások kockázata nagyobb, mint ha több technológia létezne, és azoknak csak némelyikét adnák licenciába kizárólagos viszontlicencia-adás kikötésével.

131. A nem kizárólagos viszontlicencia-adási kötelezettségek a ttm-rendelet mentességi tartományába tartoznak. Még akkor is ez a helyzet, ha e kötelezettség nem kölcsönös, azaz csak a hasznosításba vevőt terheli, és ha a megállapodás alapján a hasznosítást engedélyező jogosult a fejlesztések más hasznosításba vevők részére történő továbbadására. A nem kölcsönös viszontlicencia-adási kötelezettség támogathatja az új technológia terjesztését, mivel segítségével a hasznosítást engedélyező szabadon meghatározhatja azt, hogy átengedi-e saját fejlesztéseit hasznosításba vevői részére, és ha igen, milyen mértékben. A továbbadási kikötés is támogathatja a technológia terjesztését, különösen akkor, ha minden hasznosításba vevő tudja a szerződéskötéskor, hogy más hasznosításba vevőkkel azonos helyzetben lesz azon technológia szempontjából, amelynek alapján gyárt.

132. A nem kizárólagos viszontlicencia-adási kötelezettségek kedvezőtlen hatást gyakorolhatnak különösen az innovációra a versenytársak közötti keresztlicencia esetében, amennyiben a mindkét felet terhelő viszontlicencia-adási kötelezettség mindkét fél arra vonatkozó kötelezettségével párosul, hogy saját technológiájuk fejlesztéseit osszák meg a másik féllel. Ha a versenytársak minden fejlesztést megosztanak egymás között, ez megakadályozhatja, hogy bármelyik versenytárs versenyelőnyhöz jusson a másikkal szemben (lásd még a lenti 241. pontot). A feleket azonban valószínűleg nem gátolja az egymás előtti versenyelőny megszerzésében, ha a licenc célja az, hogy lehetővé tegye számukra saját technológiájuk fejlesztését, és ha termékeik tervezése során a licenc nem vezeti őket ugyanazon technológiai alap használatára. Ez a helyzet, ha a licenc célja inkább a tervezési szabadság megteremtése, mintsem a hasznosításba vevő technológiai alapjainak fejlesztése.

Megnemtámadási és felmondási kikötések

133. A ttm-rendelet 5. cikke (1) bekezdésének b) pontjában meghatározott, nem mentesülő korlátozás a megnemtámadási kikötésekre vonatkozik, azaz az olyan közvetlen vagy közvetett kötelezettségre, amelyek értelmében a hasznosítást engedélyező szellemi tulajdonának érvényessége nem vitatható; azon lehetőség sérelme nélkül, hogy kizárólagos licenc esetében a hasznosítást engedélyező felmondja a technológiaátadási megállapodást, amennyiben a hasznosításba vevő megtámadja a licenc tárgyát képező bármely technológiai jog érvényességét.

134. A megnemtámadási kikötések csoportmentesség köréből való kizárását az indokolja, hogy rendszerint a hasznosításba vevők vannak a legjobb helyzetben annak eldöntését illetően, hogy a szellemi tulajdon-jog érvénytelen-e vagy sem. A torzításmentes verseny érdekében és a szellemi tulajdon védelmének mögöttes elveivel összhangban az érvénytelen szellemi tulajdon-jogokat meg kell semmisíteni. Az érvénytelen szellemi tulajdon nem ösztönzi, hanem elfojtja az innovációt. A Szerződés 101. cikkének (1) bekezdése valószínűleg vonatkozik azokra a megnemtámadási kikötésekre, amelyek esetében a licenc tárgyát képező technológia értékes, és ennél fogva versenyhátrányt teremt azon vállalkozásoknál, amelyek azt nem, vagy csak

jogdíjfizetés ellenében használhatják. Ilyen esetekben valószínűleg a 101. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek teljesülése. Ha azonban a licenc tárgyát képező technológia a hasznosításba vevő által nem használt, műszakilag elavult folyamathoz kapcsolódik, vagy ha a licencet ingyen adják, nem merül fel versenykorlátozás⁽⁶⁴⁾. Az egyezségi megállapodásokkal összefüggő megnemtámadási kikötések tekintetében lásd a 242. és 243. pontot.

135. Az a kikötés, amely szerint a hasznosításba vevő nem vitathatja a technológiai jogok tulajdonjogát, általában nem jelent a 101. cikk (1) bekezdése értelmében vett versenykorlátozást. Függetlenül attól, hogy a technológiai jogok a hasznosítást engedélyező tulajdonában állnak-e vagy sem, a technológiának a hasznosításba vevő és bármely más személy általi használatához mindenképpen licencet kell beszerezni, így ez a versenyre általában nincs hatással⁽⁶⁵⁾.

136. A ttm-rendelet 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja kizárja a csoportmentességi tartományból a nem kizárólagos licenc keretében a hasznosítást engedélyező számára biztosított azon jogot is, hogy felmondja a megállapodást, amennyiben a hasznosításba vevő bármely olyan szellemi tulajdon-jog érvényességét vitatja, amely a hasznosítást engedélyezőt az Unióban megilleti. Egy ilyen felmondási jog a megnemtámadási kikötéssel azonos hatással járhat, különösen akkor, ha a hasznosítást engedélyező technológiájáról való áttérés jelentős veszteséget eredményezne a hasznosításba vevőnek (például ha a hasznosításba vevő már beruházott olyan konkrét gépekbe vagy eszközökbe, amelyeket nem lehet másik technológiával történő gyártásra használni), vagy ha a hasznosítást engedélyező technológiája a hasznosításba vevő termelésének szükséges feltétele. A szabványszempontból alapvető szabadalmakkal kapcsolatban például a szabványnak megfelelő terméket gyártó hasznosításba vevőnek szükségképpen használnia kell a szabvány előírásainak teljesítéséhez szükséges valamennyi szabadalmat. Ilyen esetben jelentős veszteséget eredményezhet a vonatkozó szabadalmak érvényességének megtámadása, ha a technológiaátadási megállapodást felmondják. Akkor is erős lehet a megtámadástól visszatartó hatás, ha a hasznosítást engedélyező technológiája szabványszempontból ugyan nem alapvető, de annak igen jelentős piaci részesedése miatt a hasznosításba vevő nehezen találhat más, alkalmas, licenciába vehető technológiát. Azt a kérdést, hogy a hasznosításba vevő nyereségkiesése jelentős lenne-e és ezért erős lenne-e a megtámadástól visszatartó hatás, eseti alapon kell értékelni.

137. A 136. pontban felvázolt esetek visszatartathatják a hasznosításba vevőt a szellemi tulajdon-jog érvényességének vitásától, amennyiben ez a hasznosítási megállapodás felmondásának lehetőségével, és ezzel olyan jelentős kockázatokkal járna számára, amelyek messze túlhaladnak jogdíjfizetési kötelezettségein. Azt is meg kell azonban jegyezni, hogy ezeken az eseteken kívül a felmondási kikötés gyakran nem bír jelentős visszatartó erővel a megtámadással szemben, és ezért nem vált ki a megnemtámadási kikötéssel azonos hatásokat.

⁽⁶⁴⁾ Lásd e tekintetben a 65/86. sz., Bayer kontra Sullhofer ügyben hozott ítéletet (EBHT 1988., 5249. o.).

⁽⁶⁵⁾ A védjegy tulajdonjogának vitatása tekintetében lásd a Bizottság Moosehead/Whitbread-ügyben hozott határozatát (HL L 100., 1990.4.20., 32. o.).

138. A hasznosítást engedélyező licenciadásra ösztönzésének erősítéséhez fűződő közérdeket (mely ösztönzés abból ered, hogy a hasznosítást engedélyező nem kényszerül további üzleti kapcsolatot fenntartani a hasznosítási megállapodás tárgyát vitató hasznosításba vevővel) egybe kell vetni azon közérdekkel, amely a tévesen biztosított szellemi tulajdon-jogok miatt esetlegesen felmerülő gazdasági akadályok elhárításához fűződik⁽⁶⁶⁾. Ezen érdekek egybevetésekor figyelembe kell venni, hogy a megtámadás időpontjában a hasznosításba vevő teljesíti-e a megállapodásból eredő valamennyi kötelezettségét, különös tekintettel a megállapodott jogdíjak fizetésére.

139. Kizárólagos licenc esetében a felmondási kikötések összességükben rendszerint kisebb valószínűséggel járnak versenyellenes hatásokkal. A hasznosítást engedélyező a licenc megadását követően sajátos függőségi helyzetben találhatja magát, mivel a licenc tárgyát képező technológiai jogok tekintetében a hasznosításba vevő lesz az egyedüli bevételi forrása, amennyiben a jogdíjak mértéke a licenc tárgyát képező technológiai jogok alapján végzett gyártástól függ, ami a jogdíjfizetés kialakításának gyakori és hatékony módja. Ebben a helyzetben az innovációra és a licenciadásra ösztönző tényezők ellen hathatna, ha például a hasznosítást engedélyezőt lekötöthetné egy olyan kizárólagos hasznosításba vevővel kötött megállapodás, aki már nem tesz jelentős erőfeszítéseket a licenc tárgyát képező technológiai jogok alapján gyártott (gyártandó) termék fejlesztésére, előállítására, és forgalmazására⁽⁶⁷⁾. Ezért részesíti a ttm-rendelet csoportmentességben a kizárólagos hasznosítási megállapodásban szereplő felmondási kikötéseket mindaddig, amíg a mentességi tartomány többi feltétele – például a piaci részesedési határérték – is teljesül. A mentességi tartományon kívül eseti alapon kell értékelést végezni, figyelemmel a 138. pontban leírt különböző érdekekre.

140. A Bizottság emellett kedvezőbben ítéli meg a know-how-hoz kapcsolódó megneemtámadási és felmondási kikötéseket, amelyek nyilvánosságra kerülése esetén valószínűleg lehetetlen vagy nagyon nehéz a licenc tárgyát képező know-how helyreállítása. Ilyen esetekben a hasznosításba vevőre rótt azon kötelezettség, hogy ne vitassa a licenc tárgyát képező know-how érvényességét, támogatja az új technológia terjesztését, különösen mivel segítségével a gyengébb hasznosítást engedélyezők anélkül adhatnak licencet az erősebb hasznosításba vevőknek, hogy tartaniuk kellene az érvényesség vitásától, miután a know-how-t a hasznosításba vevő átvette. Ezért a kizárólag know-how-ra vonatkozó megneemtámadási és felmondási kikötések nem kerülnek a ttm-rendelet hatályán kívül.

A hasznosításba vevő saját technológiájának használatára vagy fejlesztésére vonatkozó korlátozás (nem versenytársak között)

141. Nem versenytársak közötti megállapodások esetében az 5. cikk (2) bekezdése kizárja a csoportmentesség hatálya alól azokat a közvetlen vagy közvetett kötelezettségeket, amelyek korlátozzák a hasznosításba vevőt saját technológiai jogainak hasznosításában, vagy korlátozzák a

megállapodásban részes feleket kutatás-fejlesztés végzésében, kivéve ha a korlátozás nélkülözhetetlen a licenc tárgyát képező know-how harmadik felek előtti feltárásának megakadályozása érdekében. E feltétel tartalma megegyezik a versenytársak közötti megállapodásokkal kapcsolatos különösen súlyos korlátozások listájának a 4. cikk (1) bekezdésének d) pontjában szereplő elemével, amellyel ezen iránymutatás 115. és 116. pontja foglalkozik. Nem versenytársak közötti megállapodások esetében azonban nem vélhető úgy, hogy az ilyen korlátozások általában kedvezőtlen hatást gyakorolnak a versenyre, vagy hogy a Szerződés 101. cikke (3) bekezdésének feltételei általában ne teljesüljenek⁽⁶⁸⁾. Ilyen esetben tehát egyedi értékelésre van szükség.

142. Nem versenytársak közötti megállapodások esetében a hasznosításba vevő rendszerint nem tulajdonosa egy versengő technológiának. Lehetnek azonban olyan esetek, amikor a csoportmentesség alkalmazásában a felek annak ellenére nem minősülnek versenytársnak, hogy a hasznosításba vevő valamely versengő technológia tulajdonosa. Ez a helyzet akkor, ha a hasznosításba vevő valamely technológia tulajdonosa, azonban azt nem adja licenciába, és a hasznosítást engedélyező a termékpiacon nem tényleges vagy potenciális szállító. A csoportmentesség alkalmazásában a felek ilyen körülmények között nem versenytársak sem a technológiapiacra, sem az értékesítési termékpiacra⁽⁶⁹⁾. Ilyen esetekben fontos annak biztosítása, hogy a hasznosításba vevőt ne korlátozzák saját technológiájának hasznosításában és továbbfejlesztésében. Ez a technológia egy olyan versenykényszert jelent a piacon, amelyet meg kell őrizni. Ilyen helyzetben a hasznosításba vevő saját technológiai jogainak használatára vagy a kutatásra-fejlesztésre vonatkozó korlátozások rendszerint versenykorlátozóknak minősülnek, és nem teljesítik a Szerződés 101. cikke (3) bekezdésének feltételeit. Egy olyan kötelezettség például, amely alapján a hasznosításba vevő arra köteles, hogy ne csak a licenc tárgyát képező technológiával gyártott termékek után fizessen jogdíjat, hanem a saját technológiájával gyártott termékek után is, rendszerint korlátozni fogja a hasznosításba vevőt saját technológiája hasznosításában, és így kizárt a csoportmentesség hatálya alól.

143. Olyan esetekben, ha a hasznosításba vevőnek nincs a tulajdonában versengő technológia, és illet nem is fejleszt, a felek önálló kutatási-fejlesztési képességének korlátozása versenykorlátozó lehet akkor, ha csak kisszámú technológia érhető el. Ebben az esetben a felek fontos (potenciális) innovációs források lehetnek a piacon. Ez különösen így van, ha a felek rendelkeznek a további kutatás-fejlesztés végzéséhez szükséges eszközökkel és készségekkel. Ilyen esetben valószínűtlen a Szerződés 101. cikkének (3) bekezdésében foglalt feltételek teljesülése. Más esetekben, ha számos technológia elérhető és a felek nem birtokolják a sajátos eszközöket vagy készségeket, a kutatási-fejlesztési korlátozás valószínűleg vagy a 101. cikk (1) bekezdésének hatályán kívül esik az érzékelhető korlátozó hatás hiánya miatt, vagy pedig teljesíti a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. A korlátozás elősegítheti az új technológia elterjedését azáltal, hogy biztosítja a hasznosítást engedélyezőt afelől, hogy a licenc nem hoz létre egy

⁽⁶⁶⁾ A 193/83 sz., *Windsurfing International* ügyben hozott ítélet (EBHT 1986., 611. o.) 92. pontja.

⁽⁶⁷⁾ Egy olyan megállapodás vonatkozásában, amely technikailag nem kizárólagos megállapodás, és amelynek esetében ezért a felmondási kikötésre nem terjed ki a ttm-rendelet mentességi tartománya, a hasznosítást engedélyező – adott esetben – hasonló függőségi helyzetben lehet a jelentős vevői erővel bíró hasznosításba vevő vonatkozásában. Ezt a függő helyzetet az egyedi értékelés során figyelembe kell venni.

⁽⁶⁸⁾ Lásd a fenti 14 pontot.

⁽⁶⁹⁾ Lásd a fenti 36 pontot.

új versenytársat, valamint azért, hogy a hasznosításba vevőt arra készítse, hogy a licenc tárgyát képező technológia hasznosítására és fejlesztésére összpontosítson. Ezen túlmenően a 101. cikk (1) bekezdése csak akkor alkalmazandó, ha a megállapodás csökkenti a hasznosításba vevő ösztönzését saját technológiájának fejlesztésére és hasznosítására. Valószínűleg nem ez a helyzet például akkor, ha a hasznosítást engedélyező jogosult a hasznosítási megállapodás felmondására, amennyiben a hasznosításba vevő megkezdte a gyártást saját versengő technológiája alapján. Egy ilyen jog nem csökkenti a hasznosításba vevő innovációs ösztönzését, mivel a megállapodást csak akkor lehet felmondani, ha kereskedelmileg életképes technológia fejlesztésére került sor és az annak alapján gyártott termékek forgalomba hozatalra készek.

3.6. A csoportmentességi rendelet visszavonása és alkalmazásának mellőzése

3.6.1. Visszavonási eljárás

144. A ttm-rendelet 6. cikke szerint a Bizottság és a tagállamok versenyhatóságai visszavonhatják a csoportmentesség kedvezményét olyan egyedi megállapodások vonatkozásában, amelyek valószínűleg versenyellenes hatásokkal járnak (a tényleges és a potenciális hatásokra egyaránt figyelemmel kell lenni), és nem teljesítik a Szerződés 101. cikke (3) bekezdésének feltételeit. A tagállamok versenyhatóságainak a csoportmentesség kedvezményének visszavonására vonatkozó hatásköre azokra az esetekre korlátozódik, amelyekben az érintett földrajzi piac nem nyúlik túl a szóban forgó tagállam területén.
145. A 101. cikk (3) bekezdésének négy feltétele kumulatív feltételt jelent: valamennyinek teljesülnie kell a mentesítő szabály alkalmazhatóságához ⁽⁷⁰⁾. A csoportmentesség ezért akkor vonható vissza, ha egy adott megállapodás a négy feltétel közül egyet vagy többet nem teljesít.
146. A visszavonási eljárás alkalmazása esetén a visszavonó hatóságnak kell bizonyítania, hogy a megállapodás a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá tartozik, és hogy a megállapodás nem teljesíti a 101. cikk (3) bekezdésének mind a négy feltételét. Mivel a visszavonás magában foglalja, hogy a szóban forgó megállapodás a 101. cikk (1) bekezdése értelmében korlátozza a versenyt, és nem teljesíti a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit, a visszavonást szükségszerűen kíséri az 1/2003/EK rendelet 5., 7. vagy 9. cikkén alapuló nemleges határozat.
147. A ttm-rendelet 6. cikke szerint a visszavonás különösen az alábbi körülmények fennállása esetén indokolható:
- a) korlátozott a harmadik felek technológiáinak a piacra jutása, például az olyan hasonló korlátozó megállapodások párhuzamos hálózatainak halmozott hatása miatt, amelyek a hasznosításba vevők számára megtiltják harmadik felek technológiáinak használatát;
 - b) korlátozott a potenciális hasznosításba vevők piacra jutása, például az olyan hasonló korlátozó megállapodások párhuzamos hálózatainak halmozott hatása miatt, amelyek a hasznosítást engedélyezők számára megtiltják az egyéb hasznosításba vevők részére történő licenciadást, vagy amiatt, hogy a vonatkozó technológiai jogokat licenciába adó egyetlen technológiatulajdonos olyan hasznosításba vevővel köt kizárólagos hasznosítási megállapodást, aki helyettesíthető technológiai jogok alapján már aktív a termékpiacra. Ahhoz, hogy a technológiai jogok relevánsnak minősüljenek, műszakilag és kereskedelmileg is helyettesíthetőnek kell lenniük, hogy a hasznosításba vevő aktív legyen az érintett termékpiacra.
148. A különösen súlyos versenykorlátozások, illetve a nem mentesülő korlátozások – a ttm-rendelet 4. és 5. cikkében szereplő – listájának célja annak biztosítása, hogy a csoportmentességben részesülő megállapodások ne csökkentsék az innovációs ösztönzést, ne késleltessék a technológia elterjedését, valamint indokolatlanul ne korlátozzák a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevő, vagy a hasznosításba vevők közötti versenyt. A különösen súlyos korlátozások és a nem mentesülő korlátozások listája azonban nem veszi figyelembe a hasznosítási megállapodások valamennyi lehetséges hatását. A csoportmentesség különösen nem veszi figyelembe a hasonló korlátozásokat tartalmazó hasznosítási megállapodások hálózatainak halmozott hatásait. A hasznosítási megállapodások mind a hasznosítást engedélyező, mind a hasznosításba vevő szintjén harmadik felek kizárásához vezethetnek. Más hasznosítást engedélyezők kizárása eredhet a versengő technológiák hasznosítását a hasznosításba vevőknek megtiltó hasznosítási megállapodások hálózatainak halmozott hatásaiból, ami a többi (potenciális) hasznosítást engedélyező kizárásához vezet. A hasznosítást engedélyezők kizárása akkor valószínű, ha a korlátozó megállapodások következményeként a versengő licencek igénybevételére a piacon (ténylegesen) képes vállalkozások legtöbbször ebben akadályozott, illetve ha a potenciális hasznosításba vevők viszonylag magas belépési korlátokkal szembesülnek. A többi hasznosításba vevő kizárása eredhet az olyan hasznosítási megállapodások halmozott hatásaiból, amelyek megtiltják a hasznosítást engedélyezőknek a más hasznosításba vevők részére történő licenciadást, és ezáltal megakadályozzák, hogy a potenciális hasznosításba vevők hozzájuthassanak a szükséges technológiához. A kizárás kérdését részletesebben a 4.2.2. és a 4.2.7. szakasz vizsgálja. Ezenfelül a technológián túlmenően négy vagy több, harmadik felek ellenőrzése alatt álló Bizottság valószínűleg visszavonja a

⁽⁷⁰⁾ Lásd e tekintetben a 3. lábjegyzetben hivatkozott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló iránymutatás 42. pontját.

csoportmentesség kedvezményét, ha versengő technológiák jelentős számú hasznosítást engedélyezője egyedi megállapodásokban azt írja elő hasznosításba vevőinek, hogy terjessze ki rájuk a más hasznosítást engedélyezőkkal kötött megállapodásban kikötött, kedvezőbb feltételeket.

3.6.2. A csoportmentességi rendelet alkalmazásának mellőzése

149. A ttm-rendelet 7. cikke felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy rendelettel kizárja a ttm-rendelet hatálya alól a hasonló megállapodások párhuzamos hálózatait, ha azok egy érintett piac több mint 50 %-át lefedik. Egy ilyen intézkedés nem egyedi vállalkozásokra irányul, hanem minden olyan vállalkozást érint, amelyek megállapodásait a ttm-rendelet alkalmazásának mellőzését kimondó rendelet meghatározza.

150. Míg a ttm-rendelet kedvezményének a Bizottság által a 6. cikk alapján történő visszavonása magával vonja az 1/2003/EK rendelet 7. vagy 9. cikke szerinti határozat elfogadását, a ttm-rendelet 7. cikke szerinti, a ttm-rendelet alkalmazásának mellőzését kimondó bizottsági rendelet hatása csupán az, hogy az érintett korlátozások és piacok vonatkozásában megvonja a ttm-rendelet kedvezményét, és visszaállítja a Szerződés 101. cikke (1) és (3) bekezdésének teljes körű alkalmazását. A meghatározott korlátozásokat tartalmazó megállapodások vonatkozásában a ttm-rendelet alkalmazásának mellőzését egy adott piac tekintetében kimondó rendelet elfogadását követően az Unió Bíróságainak ítélkezési gyakorlatában, valamint a Bizottság közleményeiben és korábbi határozataiban kialakított kritériumok fognak útmutatást nyújtani a 101. cikknek az egyedi megállapodásokra történő alkalmazásához. A Bizottság egyedi esetben hozott esetleges határozata iránymutatóként szolgálhat az érintett piacon működő valamennyi vállalkozás számára.

151. Az 50%-os piaci lefedettség kiszámításakor figyelembe kell venni a hasonló piaci hatásokat előidéző korlátozásokat – vagy korlátozások kombinációit – tartalmazó hasznosítási megállapodások minden egyes hálózatát.

152. A ttm-rendelet 7. cikke az 50 %-os piaci lefedettség túllépésekor nem ír elő eljárási kötelezettséget a Bizottság számára. Általában helyénvaló a 7. cikk szerinti rendelet elfogadása, ha valószínű, hogy az érintett piacra történő bejutás vagy az érintett piacon folyó verseny érzékelhetően korlátozott. A 7. cikk alkalmazása szükségességének értékelésekor a Bizottság meg fogja fontolni azt, hogy megfelelőbb jogorvoslat lenne-e az egyedi visszavonás. Ez függhet különösen a piaci halmozott hatáshoz hozzájáruló versenytárs vállalkozások vagy az Unión belül érintett földrajzi piacok számától.

153. A 7. cikk alapján elfogadott minden rendeletnek egyértelműen meg kell határoznia tárgyi hatályát. Ezért a Bizottságnak először meg kell határoznia az érintett termék- és földrajzi piaco(k)at, másodszor pedig meg kell határoznia azon licenciadási korlátozás típusát, amelynek vonatkozásában a ttm-rendelet a továbbiakban nem lesz alkalmazandó. Ez utóbbi tekintetben a Bizottság árnyalhatja a rendelet tárgyi hatályát azon versenyaggálynak megfelelően, amelyet orvosolni kíván. Ha például az 50 %-os piaci lefedettség alkalmazásában a versenytilalmi megállapodások valamennyi párhuzamos hálózatát figyelembe

veszik, a Bizottság ennek ellenére a meghatározott időtartamot meghaladó versenytilalmi kötelezettségekre korlátozhatja a rendelet hatályát. Így a rövidebb időtartamú vagy kevésbé versenykorlátozó megállapodások érintetlenül is maradhatnak, az ilyen korlátozásoknak betudható alacsonyabb fokú kizáró hatás következtében. Adott esetben a Bizottság azzal is adhat iránymutatást, hogy meghatározza azt a piaci részesedési szintet, amely alatt – az adott piac összefüggésében – úgy lehet tekinteni, hogy egy egyedi vállalkozás nem tud jelentős mértékben hozzájárulni a halmozott hatáshoz. Általában ha egy meghatározott hasznosítást engedélyező által licenciába adott technológiát tartalmazó termékek piaci részesedése nem haladja meg az 5 %-ot, a megállapodás vagy az adott technológiát lefedő megállapodások hálózata nem minősül olyanoknak, mint ami jelentősen hozzájárul a halmozott kizáró hatáshoz ⁽⁷¹⁾.

154. A Bizottság által a 7. cikk (2) bekezdése értelmében megállapítandó legalább hathónapos átmeneti időszaknak lehetővé kell tennie az érintett vállalkozások számára, hogy megállapodásaikat a ttm-rendelet alkalmazásának mellőzését kimondó rendelet figyelembevételével kiigazítsák.

155. A ttm-rendelet alkalmazásának mellőzését kimondó rendelet nem érinti a hatálybalépését megelőző időszakra vonatkozó megállapodások csoportmentességét.

4. A SZERZŐDÉS 101. CIKKE (1) ÉS (3) BEKEZDÉSÉNEK ALKALMAZÁSA A TTM-RENDELET HATÁLYÁN KÍVÜL

4.1. Az általános elemzési keret

156. Egyedi értékelést kell végezni azon megállapodások esetében, amelyek például a piaci részesedési határérték túllépése miatt, vagy azért esnek kívül a csoportmentesség körén, mert a megállapodásban kettőnél több fél vesz részt. Érvényesek és kikényszeríthetőek azok a megállapodások, amelyek vagy nem korlátozzák a versenyt a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdése értelmében, vagy pedig teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. Emlékeztetnünk kell arra, hogy nem vélelmezett a csoportmentesség hatályán kívül eső megállapodások jogellenessége, feltéve, hogy nem tartalmaznak különösen súlyos versenykorlátozást. Így különösen nincs olyan vélelem, miszerint a 101. cikk (1) bekezdése pusztán a piaci részesedési határértékek túllépése miatt alkalmazandó lenne. Az ezen iránymutatásban leírt elvek alapján végzett egyedi értékelésre mindig szükség van.

Mentességi tartomány harmadik felek ellenőrzése alatt álló elengedő technológia esetén

157. A ttm-rendelet alkalmazási körén kívül eső helyzetek kiszámíthatóságának növelése és a részletes elemzés eszközének a valószínűleg tényleges versenyjogi aggályokat felvető esetekre való korlátozása érdekében a Bizottság úgy véli, hogy a különösen súlyos versenykorlátozások területén kívül valószínűtlen a Szerződés 101. cikkének megsértése, ha a licenc tárgyát képező technológiát a felek ellenőrzése alatt álló technológián

⁽⁷¹⁾ Lásd e tekintetben a 20. lábjegyzetben hivatkozott, csekély jelentőségű megállapodásokról szóló bizottsági közlemény 8. pontját.

túlmenően négy vagy több, harmadik felek ellenőrzése alatt álló technológia helyettesítheti, hasonló felhasználói költségek mellett. Annak értékelésekor, hogy a technológiák kellőképpen helyettesíthetők-e, figyelembe kell venni a szóban forgó technológiák relatív kereskedelmi erejét. A technológia által keltett versenykényszer korlátozott, ha nem jelent kereskedelmileg életképes alternatívát a licenc tárgyát képező technológiához képest. Ha például a piaci hálózati hatások következtében a fogyasztók fokozottan előnyben részesítik a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket, akkor előfordulhat, hogy a piacon lévő vagy oda ésszerű időn belül belépő más technológiák nem jelentenek valódi alternatívát, és ezért csak korlátozottan ösztönzik a versenyt.

158. Az a tény, hogy egy megállapodás a csoportmentesség 157. pontban leírt mentességi tartományán kívül esik, nem jelenti azt, hogy a megállapodás a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütközne, amennyiben pedig igen, akkor ne teljesülne a 101. cikk (3) bekezdésének feltételei. Ami a ttm-rendelet piaci részesedési mentességi tartományát illeti, ez a kiegészítő mentességi tartomány pusztán azt a vélelmet keletkezteti, hogy a 101. cikk nem tiltja a megállapodást. A mentességi tartományon kívül szükséges a megállapodás egyedi értékelése, az ezen iránymutatásban kialakított elvek alapján.

4.1.1. A releváns tényezők

159. A Szerződés 101. cikkének egyedi esetekre történő alkalmazásakor szükséges annak kellő figyelembevétele, hogy a szóban forgó piacon miképpen működik a verseny. E tekintetben a következő tényezők bírnak különös jelentőséggel:

- a) a megállapodás jellege;
- b) a felek piaci helyzete;
- c) a versenytársak piaci helyzete;
- d) a vevők piaci helyzete az érintett piacokon;
- e) belépési korlátok, és
- f) a piac érettsége.

160. Az egyes tényezők fontossága esetenként változhat, és az összes többi tényezőtől függ. A felek magas piaci részesedése például rendszerint a piaci erőre utal, de alacsony belépési akadályok esetén lehetséges, hogy nem jelzi a piaci erőt. Ezért nem adhatók merev szabályok az egyes tényezők fontosságát illetően.

161. A technológiaátadási megállapodások sok formát és alakot ölthetnek. Ezért fontos a megállapodás jellegének a felek közötti versenykapcsolat és a megállapodás által jelentett versenyakadályok szempontjából történő elemzése. Ez utóbbi tekintetben nem elég a megállapodás kifejezett feltételeinek vizsgálata. A rejtett korlátozások meglétére következtethetünk abból, hogy a felek hogyan hajtják végre a megállapodást, és milyen ösztönzők állnak rendelkezésükre.

162. A felek piaci helyzete – ideértve a felek *de facto* vagy *de jure* irányítása alatt álló bármely vállalkozást is – jelzi a hasznosítást engedélyező, a hasznosításba vevő vagy mindkettőjük esetleges piaci erejének mértékét. Minél magasabb a

piaci részesedésük, valószínűleg annál nagyobb a piaci erejük. Ez különösen így van, ha a piaci részesedés a versenytársakkal szembeni költségelőnyöket vagy más versenyelőnyöket tükröz. E versenyelőnyök eredhetnek például abból, hogy az illető piaci kezdeményező, lényeges szabadalmakat birtokol vagy magasabb szintű technológiával rendelkezik. A piaci részesedés azonban mindig csak egy tényező a piaci helyzet értékelésekor. A piaci részesedés például – különösen a technológiai piacok esetében – nem feltétlenül jelzi mindig jól a szóban forgó technológia relatív erejét, és a piaci részesedési adatok között jelentős eltérések lehetnek a különböző számítási módoktól függően.

163. A piaci részesedést, valamint a lehetséges versenyelőnyöket és -hátrányokat ugyancsak használják a versenytársak piaci helyzetének értékelésére. Minél erősebbek a tényleges versenytársak és minél nagyobb a számuk, annál kisebb annak kockázata, hogy a felek egyedileg képesek lesznek piaci erőt kifejteni. Ha azonban a versenytársak száma meglehetősen alacsony, piaci helyzetük (méretük, költségeik, K+F lehetőségeik stb.) pedig hasonló, a piac szerkezete növelheti az összjátékszám kockázatát.

164. A vevők piaci helyzete jelzéssel szolgál azt illetően, hogy egy vagy több vevő rendelkezik-e vevői erővel vagy sem. A vevői erő első mutatója a vevő beszerzési piacon meglévő piaci részesedése. Ez a részesedés tükrözi az általa képviselt kereslet fontosságát a lehetséges szállítók számára. Más mutatók a vevő viszonzadási piacon elfoglalt helyére összpontosítanak, olyan jellemzőket ideértve, mint a kiterjedt üzlethálózat, valamint márkájának hírneve a végső fogyasztók körében. Némely körülmények között a vevői erő meggátolhatja a hasznosítást engedélyezett és/vagy a hasznosításba vevőt piaci erejének gyakorlásában, és ezzel feloldja azt a versenyproblémát, amely egyébként kialakult volna. Különösen így van, ha az erős vevőknek a képességük és az ösztönzésük is megvan arra, hogy a relatív árak kismértékű, de tartós növekedése esetében új ellátási forrásokat hozzanak be a piacra. Amennyiben az erős vevők pusztán kedvező feltételeket sajtolnak ki a szállítóból, vagy minden áremelkedést egyszerűen továbbhárítanak ügyfeleikre, a vevők helyzete nem olyan, amely megakadályozhatná a termékpiacra a hasznosításba vevő piaci erejének gyakorlását, ennél fogva nem olyan, amely megoldhatná az adott piacon fennálló versenyproblémát ⁽⁷²⁾.

165. A belépési akadályok értékelésekor azt vizsgálják, hogy a jelen lévő társaságok milyen mértékben emelhetik áraikat a versenyszint fölé anélkül, hogy új belépőt vonzanának a piacra. Belépési akadályok hiányban a könnyű és gyors

⁽⁷²⁾ Lásd e tekintetben a T-228/97. sz. *Irish Sugar*-ügyben hozott ítélet (EBHT 1999., II-2969. o.) 101. pontját.

piacra lépés miatt az áremelések nem lennének nyereségesek. Amennyiben a piaci erő gyakorlását kizáró vagy megnehezítő, tényleges belépés egy-két éven belül valószínűsíthető, a belépési akadályok főszabályként alacsonynak mondhatók.

166. A belépési akadályok számos tényezőtől eredhetnek, mint például a méret- és választékgazdaságosság, kormányzati szabályok (különösen, ha azok kizárólagos jogokat hoznak létre), az állami támogatás, a behozatali vámok, a szellemi tulajdon-jogok, az erőforrások tulajdonjoga (ha az ellátás például természeti korlátok miatt korlátozott), az alapvető berendezések, az első belépő előnye, vagy a hosszú időn át folytatott reklámmal a fogyasztókban kialakított márkahűség. A vállalkozások által kötött korlátozó megállapodások is működhetnek belépési korlátként, a bejutás megnehezítése és a (potenciális) versenytársak kizárása révén. A belépési korlátok jelen lehetnek a kutatási-fejlesztési, a gyártási és a forgalmazási folyamat valamennyi szakaszában. Az, hogy e tényezők némelyikét belépési korlátként kell-e jellemezni, különösen attól függ, hogy járnak-e kötött költségekkel. A kötött költségek azok, amelyeket ki kell fizetni a piacra belépéshez vagy az ottani tevékenység végzéséhez, de amelyek a piacról történő kilépéskor elvesznek. Minél több a kötött költség, a potenciális belépőknek annál inkább mérlegelniük kell a piacra történő belépés kockázatait, és a jelenlévők annál hitelesebben tudnak azzal fenyegetni, hogy állni fogják az új versenyt, mivel a kötött költségek költségessé teszik a piac elhagyását a jelenlévők számára. A belépés általánosságban kötött költségekkel jár, néha kisebb, néha nagyobb mértékben. Ezért a tényleges verseny általában kézzelfoghatóbb, és nagyobb súllyal esik latba az ügy értékelésekor, mint a potenciális verseny.

167. Egy érett piacon – vagyis egy olyan, bizonyos ideje létező piacon, amelyen a használt technológia jól ismert, széles körben elterjedt és sokat nem változik, továbbá amelyen a kereslet viszonylag állandó vagy csökkenő –, a versenykorlátozások nagyobb valószínűséggel váltanak ki kedvezőtlen hatásokat, mint a dinamikusabb piacokon.

168. Egy adott korlátozás értékelésekor előfordulhat, hogy más tényezőket is figyelembe kell venni. E tényezők közé tartoznak a halmozott hatások, azaz a piac lefedettsége hasonló megállapodásokkal, a megállapodások időbeli hatálya, a szabályozói környezet, valamint azok a magatartások, amelyek az összejátszást jelezhetik vagy elősegíthetik, mint például az árvezető szerep, az előre bejelentett áremelések, a „helyes” árról folyó viták, a felesleges kapacitásokra való reakcióként jelentkező árrugalmatlanság, az árdiszkrimináció és a múltbeli összejátszó magatartás.

4.1.2. A korlátozó hasznosítási megállapodások kedvezőtlen hatásai

169. A korlátozó technológiaátadási megállapodások eredményeként létrejövő kedvezőtlen piaci versenyhatások közé tartoznak a következők:

a) egy technológiapiacra vagy a szóban forgó technológiát tartalmazó termékek piacán tevékenykedő társaságok között a technológiák közötti verseny csökkenése, beleértve a kifejezett és hallgatólagos összejátszás elősegítését is;

b) a versenytársak kizárása költségeik emelése révén, az alapvető alpanyagokhoz való hozzájutásuk korlátozásával, vagy a belépési akadályok egyéb módon történő emelésével; és

c) a technológián belüli verseny csökkentése az azonos technológia alapján termelő vállalkozások között.

170. A technológiaátadási megállapodások csökkenthetik a technológiák közötti versenyt, azaz a helyettesíthető technológiák alapján licencet adó vagy gyártó vállalkozások közötti versenyt. Különösen ez a helyzet akkor, ha kölcsönös kötelezettségek megállapítására kerül sor. Amennyiben például a versenytársak versengő technológiákat adnak át egymásnak és azt a kölcsönös kötelezettséget kötik ki, hogy át kell adniuk egymás számára technológiájuk jövőbeni fejlesztéseit, és amennyiben ez a megállapodás meggátolja bármelyik versenytársat abban, hogy a technológiák terén előnyhöz jusson a másikkal szemben, ezzel a felek közötti innovációs verseny korlátozása valósul meg (lásd még a 241. pontot).

171. A versenytársak közötti licenciatadás ugyancsak elősegítheti az összejátszást. Az összejátszás veszélye különösen magas a koncentrált piacokon. Az összejátszáshoz az kell, hogy az érintett vállalkozások hasonló állásponton legyenek arról, hogy mi áll közös érdekükben, és hogy miként működnek az összehangolási mechanizmusok. Az összejátszás működéséhez a vállalkozásoknak képesnek kell lenniük továbbá egymás piaci magatartásának figyelemmel kísérésére, és megfelelő elrettentő eszközöknek kell létezniük annak biztosítására, hogy ne térjenek el a piacon a közös politikától, ugyanakkor a belépési akadályoknak eléggé magasnak kell lenniük ahhoz, hogy korlátozzák a kívülállók belépését vagy terjeszkedését. A megállapodások elősegíthetik az összejátszást a piaci átláthatóság növelésével, egyes magatartások ellenőrzésével és a belépési akadályok növelésével. Az összejátszást kivételesen azok a hasznosítási megállapodások is elősegíthetik, amelyek a költségek nagyfokú azonosságához vezetnek, mert a hasonló költségekkel rendelkező vállalkozások nagyobb valószínűséggel vannak hasonló állásponton az együttműködés feltételeit illetően ⁽⁷³⁾.

172. A hasznosítási megállapodások befolyásolhatják a technológiák közötti versenyt azáltal is, hogy akadályozzák a versenytársak belépését vagy terjeszkedését. Ilyen kizáró hatások eredhetnek azokból a korlátozásokból, amelyek meggátolják a hasznosításba vevőket abban, hogy harmadik felektől licencet vegyenek, vagy visszatartják őket ettől. Például harmadik felek kizárása lehet az, ha a jelen lévő hasznosítást engedélyező olyan mértékű

⁽⁷³⁾ Lásd e tekintetben a 27. lábjegyzetben hivatkozott, horizontális együttműködési megállapodásokról szóló iránymutatás 36. pontját.

versenytilalmi kötelezettségeket rónak a hasznosításba vevőkre, hogy harmadik feleknek már nem áll rendelkezésre elegendő számú hasznosításba vevő, vagy az, ha a hasznosításba vevők szintjén nehéz a belépés. A helyettesíthető technológiák szállítóit kizárhatja az is, ha az elegendő piaci erővel rendelkező hasznosítást engedélyező összekapcsolja a technológia különböző részeit, és azokat csomagként együtt értékesíti, miközben csak a csomag egy része nélkülözhetetlen egy adott termék előállításához.

173. A hasznosítási megállapodások csökkenthetik a technológián belüli versenyt is, azaz az azonos technológia alapján gyártó vállalkozások közötti versenyt. A hasznosításba vevők közötti versenyt korlátozza a rájuk területi korlátozásokat előíró megállapodás, amely megakadályozza, hogy egymás területére adjanak el. A hasznosítási megállapodások a hasznosításba vevők közötti összejátszás elősegítésével is csökkenthetik a technológián belüli versenyt. Ezen túlmenően a technológián belüli versenyt korlátozó hasznosítási megállapodások elősegíthetik a versengő technológiák tulajdonosai közötti összejátszást, vagy csökkenthetik a technológiák közötti versenyt a belépési akadályok emelésével.

4.1.3. A korlátozó hasznosítási megállapodások kedvező hatásai és az ilyen hatások elemzésének keretrendszere

174. Gyakran még a korlátozó hasznosítási megállapodások is járnak verseny támogató hatásokkal olyan hatékonyságnövekedés formájában, amely kiegyensúlyozhatja a megállapodások versenyellenes hatásait. A lehetséges versenytámogató hatások értékelése a 101. cikk (3) bekezdésének keretében történik, mely rendelkezés kivételt tartalmaz a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésében foglalt tiltó szabály alól. Ahhoz, hogy e kivételt alkalmazni lehessen, a hasznosítási megállapodásnak objektív gazdasági előnyöket kell létrehoznia, a verseny korlátozásainak nélkülözhetetlennek kell lenniük a hatékonyságnövekedés eléréséhez, a fogyasztóknak méltányos részesedést kell kapniuk a hatékonyságnövekedésből, és a megállapodás nem teheti lehetővé a felek számára az érintett termékek jelentős része vonatkozásában a verseny megszüntetését. A 101. cikk (3) bekezdésére hivatkozó vállalkozásnak meggyőző érvekkel és bizonyítékokkal kell alátámasztania, hogy a mentességben való részesüléshez szükséges feltételek teljesülnek⁽⁷⁴⁾.
175. A korlátozó megállapodásoknak a Szerződés 101. cikke (3) bekezdése szerinti értékelésére a megállapodások létrejöttének tényleges összefüggésében⁽⁷⁵⁾, valamint a

mindenkori tényállás alapján kerül sor. A tényállás lényeges változásai ezért kihatnak az értékelésre. A 101. cikk (3) bekezdésének kivételes szabálya addig alkalmazandó, ameddig a négy feltétel teljesül; ha már nem ez a helyzet, a rendelkezés nem alkalmazható⁽⁷⁶⁾. A 101. cikk (3) bekezdésének alkalmazásakor azonban figyelembe kell venni a felek bármelyike által eszközölt kötött induló beruházásokat, valamint a hatékonyságnövelő beruházás elvégzéséhez és megtérüléséhez szükséges időt és korlátozásokat. A 101. cikk nem alkalmazható az előzetes beruházások és az azokhoz kapcsolódó kockázatok figyelembevétele nélkül. A felek kockázata és a megállapodás teljesítéséhez vállalandó kötött beruházás így oda is vezethet, hogy a megállapodás a beruházás megtérüléséhez szükséges időre az esettől függően kívül kerül a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya, vagy pedig teljesíti a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit.

176. A Szerződés 101. cikke (3) bekezdésének első feltétele a megállapodásból eredő hatékonyságnövekedés objektív előnyeinek értékelését igényli. E tekintetben a hasznosítási megállapodásokban benne rejlik a lehetőség az új vagy továbbfejlesztett termékek forgalomba hozatalát, vagy a meglévő termékek alacsonyabb költséggel történő gyártását lehetővé tevő, egymást kiegészítő technológiák és egyéb eszközök egyesítésére. A különösen súlyos kartellek eseteit leszámítva licenciadásra gyakran amiatt kerül sor, mert a hasznosítást engedélyező számára hatékonyabb a technológia licenciába adása, mint ha azt saját maga hasznosítaná. Ez lehet a helyzet különösen, ha a hasznosításba vevő már hozzáféréssel rendelkezik a szükséges termelőeszközökhöz. Ilyenkor a megállapodás alapján a hasznosításba vevő hozzáférést nyerhet az ezen eszközökkel párosítható technológiához, ami lehetővé teszi számára új vagy továbbfejlesztett technológiák hasznosítását. A potenciálisan hatékonyságnövelő licenciadás másik példája az, ha a hasznosításba vevő már rendelkezik egy technológiával, és e technológia a hasznosítást engedélyező technológiájával párosítva szinergiákat szabadít fel. A két technológia párosításával a hasznosításba vevő olyan költség/kibocsátás kombinációt érhet el, amely egyébként nem lenne lehetséges. A hasznosítási megállapodások a forgalmazási szakaszban is járhatnak hatékonyságnövekedéssel, a vertikális forgalmazási megállapodásokhoz hasonló módon. Az ilyen hatékonyságnövekedés öltheti költségmegtakarítás vagy a fogyasztók számára értékes szolgáltatások formáját. A vertikális megállapodások kedvező hatásait a vertikális korlátozásokról szóló iránymutatás mutatja be⁽⁷⁷⁾. A lehetséges hatékonyságnövekedés további példáit jelentik azok a megállapodások, amelyekkel a technológiatulajdonosok egy technológiasomagot állítanak össze, harmadik feleknek történő licenciadás céljából. Az ilyen technológiaegyesítési megállapodások egyebek mellett csökkenthetik az ügyleti költségeket, mivel a hasznosításba vevőknek nem kell külön hasznosítási megállapodást kötniük minden egyes hasznosítást

⁽⁷⁴⁾ A C-501/06. P., C-513/06. P., C-515/06. P. és C-519/06. P. sz., *GlaxoSmithKline Services és társai* kontra Bizottság és társai egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2009., I-9291. o.) 82. pontja.

⁽⁷⁵⁾ Lásd a 25/84. sz. és 26/84. sz., *Ford* egyesített ügyekben hozott ítéletet (EBHT 1985., 2725. o.). A C-501/06. P., C-513/06. P., C-515/06. P. és C-519/06. P. sz., *GlaxoSmithKline Services és társai* kontra Bizottság és társai egyesített ügyekben hozott ítélet (EBHT 2009., I-9291. o.) 103. pontja.

⁽⁷⁶⁾ E tekintetben lásd például a Bizottság TPS-ügyben 1999. március 3-án hozott határozatát (HL L 90., 1999.4.2., 6. o.). Hasonlóképpen, a 101. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom is csak addig alkalmazandó, ameddig a megállapodás korlátozó céllal vagy hatással rendelkezik.

⁽⁷⁷⁾ Hivatkozás az 52. lábjegyzetben. Lásd különösen a 106. és az azt követő pontokat.

engedélyezővel. A versenytámogató licenciadás célja a tervezési szabadság biztosítása is lehet. Olyan ágazatokban, ahol nagyszámú szellemi tulajdon-jog létezik és ahol az egyedi termékek számos létező és jövőbeli tulajdonjogot is sérthetnek, gyakran versenytámogató hatásúak azok a hasznosítási megállapodások, amelyekben a felek kölcsönösen lemondanak tulajdonjoguk egymással szembeni érvényesítéséről, mivel ezek lehetővé teszik a feleknek technológiáik későbbi bitorlási keresetek kockázata nélküli fejlesztését.

177. A Szerződés 101. cikkének (3) bekezdésében szereplő nélkülözhetlenségi vizsgálat alkalmazásában a Bizottság különösen azt fogja vizsgálni, hogy az egyedi korlátozások folytán hatékonyabban végezhető-e a szóban forgó tevékenység, mint a szóban forgó korlátozás hiányában. Ezen értékelés során figyelembe kell venni a feleket érintő piaci feltételeket és realitásokat. A 101. cikk (3) bekezdésére hivatkozó vállalkozásoknak nem kell feltételezett vagy elméleti alternatívákat megfontolniuk. Szükséges azonban kifejtetniük és igazolniuk, hogy a látszólag reálisabb és lényegesen kevésbé korlátozó alternatívák miért lennének lényegesen kevésbé hatékonyak. Nélkülözhetetlennek akkor minősül a szóban forgó korlátozás, ha a kereskedelmileg reálisnak és kevésbé korlátozó alternatívának tűnő feltételek alkalmazása jelentős hatékonyságvesztéshez vezetne. Néhány esetben szükséges lehet annak vizsgálata is, hogy maga a megállapodás nélkülözhetetlen-e a hatékonyságnövekedés eléréséhez. Ez lehet a helyzet például az olyan technológiai egyesülések esetében, amelyek egymást kiegészítő, de nem alapvető technológiákat fognak egybe⁽⁷⁸⁾, mely esetben vizsgálni kell, hogy az adott technológiák egyesítése milyen mértékben eredményez sajátos hatékonyságnövekedést, vagy hogy a technológiaegyesítést – lényeges hatékonyságvesztés nélkül – lehetne-e olyan technológiákra korlátozni, amelyeknek nincs helyettesítőjük. A két fél közötti egyszerű licenciadás esetében általában nem szükséges túlmenni az egyedi korlátozások nélkülözhetlenségének vizsgálatán. Önmagában véve a hasznosítási megállapodásnak rendszerint nincs kevésbé korlátozó alternatívája.

178. Az a feltétel, hogy a fogyasztóknak méltányos részesedést kell kapniuk az előnyökből, azzal jár, hogy a licenc alapján gyártott termékek fogyasztóit legalább kompenzálni kell a megállapodás kedvezőtlen hatásai miatt⁽⁷⁹⁾.

⁽⁷⁸⁾ E fogalmak tekintetében lásd a 4.4.1. szakaszt.

⁽⁷⁹⁾ Lásd a 3. lábjegyzetben hivatkozott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló iránymutatás 85. pontját.

Ez azt jelenti, hogy a hatékonyságnövekedésnek teljesen ki kell egyenlítenie a megállapodás által az árakban, a kibocsátásban és más lényeges tényezőkben valószínűleg okozott kedvezőtlen hatást. Ez történhet az érintett vállalkozások költségszerkezetének az árak csökkenéséhez vezető változásával, vagy a fogyasztók számára az új vagy a továbbfejlesztett termékekhez való hozzáférés biztosításával, ami ellentételezi az esetleges áremelkedést⁽⁸⁰⁾.

179. A Szerződés 101. cikke (3) bekezdésének utolsó feltétele – mely szerint a megállapodás nem teheti lehetővé a feleknek, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt – feltételezi a piacon fennmaradó versenynyomás, valamint a megállapodás által a verseny ilyen forrásaira gyakorolt hatás elemzését. A 101. cikk (3) bekezdése utolsó feltételének alkalmazásakor figyelembe kell venni a 101. cikk (3) bekezdése és a 102. cikk közötti kapcsolatot. Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a 101. cikk (3) bekezdésének alkalmazása nem zárhatja ki a Szerződés 102. cikkének alkalmazását⁽⁸¹⁾. Ezen túlmenően, mivel a 101. és a 102. cikk egyaránt a tényleges piaci verseny fenntartását szolgálja, az egységesség a 101. cikk (3) bekezdésének olyan értelmezését kívánja meg, amely kizárja a kivételi szabály azon korlátozó megállapodásokra történő alkalmazását, amelyek erőfölénnyel való visszaélést valósítanak meg⁽⁸²⁾.
180. Az, hogy a megállapodás lényegesen korlátozza a verseny egy dimenzióját, nem jelenti szükségszerűen azt, hogy a verseny a 101. cikk (3) bekezdésének értelmében megszűnne. A technológiai egyesülés például iparági szabványt eredményezhet, ami olyan helyzethez vezet, ahol a technológiai formátum vonatkozásában csekély a verseny. Amint a legfontosabb piaci szereplők elfogadják egy meghatározott formátumot, az alternatív formátumok számára a hálózati hatások következtében nagyon nehézé válhat a túlélés. Ez azonban nem jelenti azt, hogy egy *de facto* iparági szabvány létrejötte a 101. cikk (3) bekezdésének utolsó feltétele értelmében mindig megszüntetné a versenyt. A szabvány keretein belül a szállítók versenyezhetnek az ár, a minőség és a terméklelemzők tekintetében. Ahhoz azonban, hogy egy megállapodás megfeleljen a 101. cikk (3) bekezdésének, biztosítotttnak kell lennie, hogy a megállapodás sem a versenyt, sem a jövőbeli innovációt nem korlátozza indokolatlanul.

⁽⁸⁰⁾ Uo., 98. és 102. pont.

⁽⁸¹⁾ Analógia alapján lásd a 3. lábjegyzetben hivatkozott, C-395/96 P. és C-396/96 P. sz., *Compagnie Maritime Belge* egyesített ügyekben hozott ítélet 130. pontját. Hasonlóképpen, a 101. cikk (3) bekezdésének alkalmazása nem zárja ki a Szerződés áruk, szolgáltatások, személyek és tőke szabad mozgására vonatkozó szabályainak az alkalmazását. Bizonyos körülmények között ezek a rendelkezések alkalmazandók a 101. cikk szerinti megállapodásokra, döntésekre és összehangolt magatartásokra; e tekintetben lásd a C-309/99 sz. *Wouters*-ügyben hozott ítélet (EBHT 2002., I-1577. o.) 120. pontját.

⁽⁸²⁾ Lásd e tekintetben a T-51/89. sz. *Tetra Pak (I)* ügyben hozott ítéletet (EBHT 1990., II-309. o.). Lásd még a fenti 3. lábjegyzetben hivatkozott, a Szerződés 81. cikke (3) bekezdésének alkalmazásáról szóló iránymutatás 106. pontját.

4.2. A 101. cikk alkalmazása a licenckorlátozások különböző típusaira

181. Ez a szakasz a hasznosítási megállapodásokban általában szereplő korlátozások különböző típusaival foglalkozik. Gyakoriságukra tekintettel hasznos iránymutatást adni a ttm-rendelet mentességi tartományán kívüli értékelésük módjára vonatkozóan. Az ezen iránymutatás más szakaszaiban, és különösen a 3.4. és a 3.5. szakaszban már tárgyalta korlátozásokkal ez a szakasz csak röviden foglalkozik.
182. Ez a szakasz egyaránt tárgyalja a nem versenytársak közötti és a versenytársak közötti megállapodásokat. Utóbbiak vonatkozásában adott esetben különbséget kell tenni a kölcsönös és a nem kölcsönös megállapodások között. A nem versenytársak közötti megállapodások esetében nincs szükség ilyen megkülönböztetésre. Ha ugyanis a vállalkozások sem ténylegesen, sem potenciálisan nem versenytársak az érintett technológiai piacon vagy a licenc tárgyat képező technológiát tartalmazó termékek piacán, a kölcsönös megállapodás gyakorlati szempontból semmiben sem különbözik két külön licenctől. Eltérő a helyzet az olyan megállapodások esetében, amelyekkel a felek technológiacsomagot állítanak össze, majd arra harmadik feleknek licencet adnak. Az ilyen megállapodások technológiai egyesülésnek minősülnek, amelyekkel a 4. szakasz foglalkozik.
183. Ez a szakasz nem foglalkozik a hasznosítási megállapodásokban szereplő azon kötelezettségekkel, amelyek általában nem versenykorlátozóak a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdése értelmében. E kötelezettségek közé tartoznak például a következők:
- a) titoktartási kötelezettségek;
 - b) a hasznosításba vevők számára az allicencia-adást tiltó kötelezettség;
 - c) a licenc tárgyat képező technológiai jogok használatától való tartózkodás kötelezettsége a megállapodás lejártát követően, feltéve, hogy a licenc tárgyat képező technológiai jogok érvényesek és hatályosak maradnak;
 - d) a hasznosítást engedélyezőnek történő segítségnyújtás kötelezettsége a licenciába adott szellemi tulajdon-jogok érvényesítése terén;
 - e) minimumjogdíjak fizetésére, továbbá a licenc tárgyat képező technológiát tartalmazó termékek minimummennyiségének előállítására irányuló kötelezettség; és
 - f) a hasznosítást engedélyező védjegyének használatára, vagy a hasznosítást engedélyező nevének a terméken való feltüntetésére vonatkozó kötelezettség.

4.2.1. Jogdíjfizetési kötelezettségek

184. A hasznosítási megállapodás szerződő felei rendszerint szabadon határozhatják meg a hasznosításba vevő által fizetendő jogdíjat és annak fizetési módját, anélkül, hogy ez a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütközne. Ez az elv vonatkozik a versenytársak közötti és a nem versenytársak közötti megállapodásokra is. A jogdíjfizetési

kötelezettségek ölthetik egyösszegű átalányfizetés, az eladási ár egy részének átengedése vagy a licenc tárgyat képező technológiát tartalmazó minden egyes termék után járó, rögzített összeg fizetésének formáját. Ha a licenc tárgyat képező technológia egy olyan alapanyaghoz kapcsolódik, amelyet beépítenek a végső termékbe, főszabályként nem versenykorlátozó az, ha a jogdíjakat a végeredmény ára alapján számítják, feltéve, hogy az tartalmazza a licenc tárgyat képező technológiát⁽⁸³⁾. Szoftverlicenc esetében általában összeegyeztethető a 101. cikk (1) bekezdésével, ha a jogdíj a felhasználók számán alapul, vagy azt gépenkénti alapon számítják.

185. Versenytársak közötti hasznosítási megállapodások esetében figyelemmel kell lenni arra (lásd a fenti 100–101. és 116. pontot), hogy korlátozott számú esetben a jogdíj-fizetési kötelezettség árrögzítést jelenthet, ez pedig különösen súlyos versenykorlátozásnak minősül (lásd a 4. cikk (1) bekezdésének a) pontját). A 4. cikk (1) bekezdésének a) pontja értelmében különösen súlyos korlátozás az, ha a versenytársak kölcsönös jogdíjfizetést kötnek ki olyan esetekben, ha a licencia színlelt, vagyis célja nem az egymást kiegészítő technológiák integrációjának elősegítése vagy más versenytámogató cél elérése. A 4. cikk (1) bekezdésének a) pontja és a 4. cikk (1) bekezdésének d) pontja értelmében az is különösen súlyos korlátozás, ha a jogdíjak kiterjednek azokra a termékekre is, amelyeket kizárólag a hasznosításba vevő saját technológiai jogai alapján állítanak elő.
186. A versenytársak közötti jogdíj-megállapodások egyéb típusai a 20 %-os piaci részesedési határérték eléréséig még akkor is csoportmentességben részesülnek, ha versenykorlátozóak. A csoportmentesség tartományán kívül a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdése válhat alkalmazandóvá, ha a versenytársak keresztlcencet adnak egymásnak, és olyan folyamatos jogdíjakat kötnek ki, amelyek a licenc piaci értékéhez viszonyítva egyértelműen aránytalanok, és ha az ilyen jogdíjaknak jelentős hatásuk van a piaci árakra. Annak értékelésekor, hogy a jogdíjak aránytalanok-e, szükséges vizsgálni azokat a jogdíjakat, amelyeket a termékpiacra más hasznosításba vevők fizetnek ugyanazon vagy helyettesítő technológiáért. Ilyen esetekben valószínűtlen a 101. cikk (3) bekezdése feltételeinek teljesülése.
187. Annak ellenére, hogy a csoportmentesség csak addig érvényesül, amíg a technológiai jogok érvényesek és hatályosak, a felek rendszerint a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének megsértése nélkül kiterjeszthetik a jogdíjfizetési kötelezettséget a licenc tárgyat képező szellemi tulajdon-jog érvényességi idején túlra. Amint ezek a jogok lejárnak, harmadik felek jogszerűen hasznosíthatják a szóban forgó technológiát és versenyezhetnek a megállapodás szerződő feleivel. Az ilyen tényleges és potenciális verseny rendszerint elegendő lesz annak biztosítására, hogy a szóban forgó kötelezettségnek ne legyen érzékelhető versenyellenes hatása.

⁽⁸³⁾ Ez nem érinti az EUMSZ 102. cikkének a jogdíjkikötésre történő esetleges alkalmazását (lásd a 27/76. sz. *United Brands* ügyben hozott ítélet 250. pontját, lásd még a C-385/07 P. sz., *Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH* ügyben hozott ítélet [EBHT 2009., I-6155. o.] 142. pontját).

188. A nem versenytársak közötti megállapodások esetén a csoportmentesség kiterjed azokra a megállapodásokra, amelyek esetében a jogdíjat a licenc tárgyát képező technológiával gyártott termékek és a harmadik felektől licenciába vett technológiával gyártott termékek együttes figyelembevételével számítják ki. Az ilyen megállapodások megkönnyíthetik a jogdíjak mérését. Vezethetnek azonban kizáráshoz is azért, hogy növelik a harmadik felektől származó alapanyag felhasználásának költségeit, és így a versenytilalmi kötelezettséghez hasonló hatásúak lehetnek. Ha a jogdíjakat nemcsak a licenc tárgyát képező technológiával előállított termékek után kell fizetni, hanem a harmadik felek technológiájával előállított termékek után is, akkor a jogdíjak ez utóbbi termékek költségeit növelni, a harmadik felek technológiája iránti keresletet pedig csökkenteni fogják. A csoportmentesség hatályán kívül ezért meg kell vizsgálni, hogy a korlátozásnak van-e kizáró hatása. Erre a célra helyénvaló a lenti 4.2.7. szakaszban meghatározott elemzési keret használata. Érzékelhető kizáró hatások esetében az ilyen megállapodások a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütköznek, és valószínűsíthetően nem teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit, kivéve, ha nincs más gyakorlati mód a jogdíjak kiszámítására és fizetésük nyomon követésére.

4.2.2. Kizárólagos licenc és eladási korlátozások

189. Ezen iránymutatás alkalmazásában hasznos megkülönböztetni egymástól az adott területen belüli gyártásra vonatkozó korlátozásokat (kizárólagos vagy egyedüli licenc) és a licenc tárgyát képező termékeknek egy adott területre vagy egy adott vevőcsoportnak történő eladására vonatkozó korlátozásokat (eladási korlátozások).

4.2.2.1. Kizárólagos és egyedüli licencek

190. A „kizárólagos licenc” azt jelenti, hogy maga a hasznosítást engedélyező – általában, vagy meghatározott területen történő meghatározott használat vonatkozásában – nem jogosult a licenc tárgyát képező technológiai jogok alapján gyártani, és harmadik felek számára sem jogosult a licenc tárgyát képező technológiai jogokat licenciába adni. Ez azt jelenti, hogy – általában, vagy az adott területen történő adott használat vonatkozásában – a hasznosításba vevő az egyetlen, akinek a gyártás a licenc tárgyát képező technológiai jogok alapján engedélyezett.

191. Ha a hasznosítást engedélyező vállalja, hogy egy adott területen belül saját maga nem gyárt és nem ad másoknak gyártásra licencet, ez a terület az egész világ vagy annak bármely része is lehet. Amennyiben a hasznosítást engedélyező csak azt vállalja, hogy egy adott területen belül nem ad licencet a gyártásra harmadik feleknek, a licenc egyedüli licenc. A kizárólagos vagy egyedüli licencet gyakran kísérik olyan eladási korlátozások, amelyek korlátozzák a feleket abban, hogy hol adhatják el a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékeket.

192. A versenytársak közötti kölcsönös, kizárólagos licenciadás a tm-rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának hatálya alá tartozik, amely különösen súlyos korlátozásként jelöli meg a piacok vagy a vevők versenytársak közötti felosztását. A versenytársak közötti kölcsönös egyedüli licenc azonban csoportmentességben részesül a 20 %-os piaci részesedési határértékig. Az ilyen megállapodások alapján a felek kölcsönösen vállalják, hogy versengő technológiáik vonatkozásában nem adnak licencet harmadik feleknek. Olyan esetekben, ha a felek jelentős fokú piaci erővel rendelkeznek, az ilyen megállapodások elősegíthetik az összejátszást annak biztosítása révén, hogy a piacon a felek a licenc tárgyát képező technológiákon alapuló kibocsátás egyedüli forrásai.

193. A versenytársak közötti nem kölcsönös, kizárólagos licenc csoportmentességben részesül a 20 %-os piaci részesedési határértékig. A piaci részesedési határérték felett szükséges az ilyen kizárólagos licenciadás valószínű versenyellenes hatásainak elemzése. Amennyiben a kizárólagos licenc az egész világra szól, ez magában foglalja azt, hogy a hasznosítást engedélyező elhagyja a piacot. Olyan esetekben, ha a kizárólagosság egy konkrét területre – például valamely tagállamra – korlátozódik, a megállapodás azzal jár, hogy a hasznosítást engedélyező a szóban forgó területen belül tartózkodik az áruk és szolgáltatások előállításától, illetve nyújtásától. A Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben különösen értékelni kell a hasznosítást engedélyezőnek a verseny terén fennálló jelentőségét. Ha a hasznosítást engedélyező termékpiaci helyzete korlátozott, vagy ha nem képes hatékonyan hasznosítani a technológiát a hasznosításba vevő területén, nem valószínű, hogy a megállapodás beleütközik a 101. cikk (1) bekezdésébe. Sajátos esetet jelent, ha a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevő csak a technológiapiacra versenytársak, és a hasznosítást engedélyező – például egy kutatóintézet vagy egy kisméretű, kutatásalapú vállalkozás – nem rendelkezik a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékek hatékony forgalomba hozatalához szükséges termelő- és forgalmazási eszközökkel. Ilyen esetekben valószínűtlen a 101. cikk (1) bekezdése feltételeinek megsértése.

194. A nem versenytársak közötti kizárólagos licenc – amennyiben a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütközik⁽⁸⁴⁾ – valószínűleg teljesíti a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. A kizárólagos licenciadás joga általában ahhoz szükséges, hogy ösztönözze a hasznosításba vevőt a licenc tárgyát képező technológiába történő beruházásra, és a termék megfelelő időben történő forgalomba hozatalára. Ez a helyzet különösen akkor, ha a hasznosításba vevőnek nagy beruházásokat kell eszközölnie a licenc tárgyát képező technológia továbbfejlesztésébe. Miután a hasznosításba vevő kereskedelmi sikerré tette a licenc tárgyát képező technológiát, a kizárólagosság elleni beavatkozás megfosztaná a hasznosításba vevőt sikerének gyümölcsétől, ami hátrányos lenne a versenyre, a technológia terjedésére és az innovációra. A Bizottság ezért csak kivételesen fog fellépni a nem versenytársak közötti megállapodásokban szereplő kizárólagos licenciadás ellen, függetlenül a licenc területi hatályától.

⁽⁸⁴⁾ Lásd e tekintetben a 13. lábjegyzetben hivatkozott Nungesser-ügyben hozott ítéletet.

195. Ha azonban a hasznosításba vevő már rendelkezik saját gyártáshoz használt helyettesíthető technológiával, előfordulhat, hogy a kizárólagos licenc nem szükséges ahhoz, hogy a hasznosításba vevő egy termék piacra dobására legyen ösztönözve. Ilyen helyzetben a kizárólagos licenc viszont a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütközhet, különösen ha a hasznosításba vevő piaci erővel bír a termékpiacon. Az indokolható beavatkozás fő esete az, ha erőfölényben lévő hasznosításba vevő kap kizárólagos licencet egy vagy több versengő technológiára. Az ilyen megállapodások valószínűleg a 101. cikk (1) bekezdésébe ütköznek, és valószínűleg nem teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. A 101. cikk (1) bekezdése alkalmazásának feltétele azonban, hogy a technológiai piacra való belépés nehéz legyen, és a licenc tárgyát képező technológia a piacon valódi verseny forrását képezze. Ilyen körülmények között egy kizárólagos licenc kizárhatja a harmadik fél hasznosításba vevőket, növelheti a belépési korlátokat és lehetővé teheti a hasznosításba vevő számára piaci erejének megőrzését.
196. Azok a megállapodások, amelyekkel két vagy több fél keresztlitencet biztosít egymásnak, és vállalja, hogy harmadik feleknek nem ad licencet, sajátos aggályokat vetnek fel, ha a keresztlitencből eredő technológiacsomag egy *de facto* iparági szabványt hoz létre, amelyhez harmadik feleknek is hozzá kell férniük a tényleges piaci versenyzés érdekében. Ilyen esetekben a megállapodás a feleknek fenntartott, zárt szabványt hoz létre. A Bizottság az ilyen megállapodásokat a technológiai egyesülésekre vonatkozó elvek alapján fogja értékelni (lásd a 4.4. szakaszt). Rendszerint követelmény lesz, hogy az ilyen szabványt támogató technológiák vonatkozásában harmadik feleknek méltányos, ésszerű és megkülönböztetésmentes alapon licencet kell adni ⁽⁸⁵⁾. Ha a megállapodás felei valamely meglévő termékpiacon versenyeznek harmadik felekkel, és a megállapodás erre a termékpiacra vonatkozik, egy zárt szabvány valószínűleg lényeges kizáró hatásokkal rendelkezik. Ez a kedvezőtlen versenyhatás csak úgy kerülhető el, ha harmadik feleknek is adnak licencet.
- #### 4.2.2.2. Eladási korlátozások
197. Az eladási korlátozások tekintetében is fontos megkülönböztetni egymástól a versenytársak közötti és a nem versenytársak közötti licenciadást.
198. Versenytársak közötti kölcsönös megállapodásban az egyik vagy mindkét félre rótt, aktív vagy passzív eladási korlátozások a ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében különösen súlyos versenykorlátozások. Az ilyen eladási korlátozások a 101. cikk (1) bekezdésébe ütköznek, és valószínűleg nem teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. Az ilyen korlátozásokat rendszerint piacfelosztásnak tekintik, mivel megakadályozzák az érintett felet az azon területekre vagy vevőcsoportok részére történő aktív és passzív eladásban, amelyet vagy akiket a megállapodás hiányában ténylegesen kiszolgált, vagy reálisan kiszolgált volna.
199. A versenytársak közötti nem kölcsönös megállapodások esetében a csoportmentesség vonatkozik a másik fél számára fenntartott kizárólagos területre vagy kizárólagos vevőcsoportnak történő, hasznosításba vevő vagy hasznosítást engedélyező általi aktív és/vagy passzív értékesítés korlátozására (lásd a ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának i. alpontját). A 20 %-os piaci részesedési határérték felett a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevő közötti eladási korlátozások a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütköznek, ha a felek egyike vagy mindkét fél jelentős piaci erővel rendelkezik. Előfordulhat azonban, hogy az ilyen korlátozások nélkülözhetetlenek az értékes technológiák terjedéséhez, és ezért teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. Ez az eset állhat fenn, ha a hasznosítást engedélyező piaci helyzete viszonylag gyenge azon a területen, ahol maga hasznosítja a technológiát. Ilyen körülmények között az aktív eladási korlátozásai különösen nélkülözhetetlenek lehetnek ahhoz, hogy a hasznosítást engedélyezőt licenciadásra ösztönözzék. Ilyen korlátozások hiányában a hasznosítást engedélyező számára fennállna annak veszélye, hogy fő tevékenységi területén aktív versennyel kell szembenéznie. Hasonlóképpen nélkülözhetetlenek lehetnek a hasznosítást engedélyező általi aktív eladás vonatkozásában kikötött korlátozások, különösen akkor, ha a hasznosításba vevő piaci helyzete viszonylag gyenge a számára kijelölt területen, és jelentős beruházásokat kell eszközölnie a licenc tárgyát képező technológia tényleges hasznosítása érdekében.
200. A csoportmentesség kiterjed az olyan más hasznosításba vevő számára kijelölt terület vagy vevőcsoportok vonatkozásában kikötött aktív eladási korlátozásokra is, aki nem volt a hasznosítást engedélyező versenytársa a hasznosítási megállapodás hasznosítást engedélyezővel való megkötésekor. Csak akkor ez a helyzet azonban, ha a szóban forgó felek közötti megállapodás nem kölcsönös (lásd a ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának ii. alpontját). A piaci részesedési határérték felett az ilyen aktív eladási korlátozások valószínűleg a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütköznek, ha a felek jelentős piaci erővel rendelkeznek. A korlátozás mindazonáltal a 101. cikk (3) bekezdésének értelmében valószínűleg nélkülözhetetlen arra az időtartamra, amely ahhoz szükséges, hogy a védett hasznosításba vevő betörjön az új piacra és kiépítse piaci jelenlétét a kijelölt területen vagy a kijelölt vevőcsoport irányában. Az aktív eladások elleni védelem lehetővé teszi a hasznosításba vevő számára azon aszimmetria leküzdését, amivel amiatt szembesül, hogy néhány hasznosításba vevő a hasznosítást engedélyezővel versengő vállalkozás, és így a piacon már meglepedett. A ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében különösen súlyos korlátozásnak minősülnek a más hasznosításba vevő számára kijelölt terület vagy vevőcsoportok vonatkozásában a hasznosításba vevőkre rótt passzív eladási korlátozások.

⁽⁸⁵⁾ E tekintetben lásd a Bizottság közleményét a Canon/Kodak ügyben (HL C 330., 1997.11.1., 10. o.) és az IGR Stereo Television ügyben, amelyet a versenypolitikáról szóló XI. jelentés (XI Report on Competition Policy) 94. pontja említ.

201. Nem versenytársak közötti megállapodások esetében a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevő közötti eladási korlátozások csoportmentességben részesülnek a 30 %-os piaci részesedési határértékig. A piaci részesedési határérték fölött a hasznosítást engedélyező részére kizárólagosan fenntartott területekre irányuló vagy vevőcsoportoknak történő, hasznosításba vevők általi aktív és passzív értékesítésekre vonatkozó korlátozások nélkülözhetetlenek lehetnek az értékes technológiák elterjedéséhez, ezért kívül eshetnek a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének hatályaán vagy teljesíthetik a 101. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeket. Ez az eset állhat fenn, ha a hasznosítást engedélyező piaci helyzete viszonylag gyenge azon a területen, ahol maga hasznosítja a technológiát. Ilyen körülmények között az aktív eladás korlátozásai különösen nélkülözhetetlenek lehetnek ahhoz, hogy a hasznosítást engedélyezőt licenciadásra ösztönözzék. Ilyen korlátozások hiányában a hasznosítást engedélyező számára fennállna annak veszélye, hogy fő tevékenységi területén aktív versennyel kell szembenéznie. Más esetekben előfordulhat, hogy a hasznosításba vevőre rótt eladási korlátozások a 101. cikk (1) bekezdésébe ütköznek és nem teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételeket. Valószínűleg ez a helyzet akkor, ha a hasznosítást engedélyezőnek egymagában jelentős piaci ereje van, illetve ha erős együttes piaci helyzettel bíró hasznosítást engedélyezők által kötött több hasonló megállapodás halmozott hatással bír.
202. A hasznosítást engedélyezőre rótt és a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütköző eladási korlátozások valószínűleg teljesítik a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit, kivéve, ha a hasznosítást engedélyező technológiájának nincsenek tényleges alternatívái a piacon, vagy az ilyen alternatívákat a hasznosításba vevő harmadik felektől veszi licenciába. Az ilyen korlátozások – és különösen az aktív eladás korlátozásai – a 101. cikk (3) bekezdése értelmében valószínűleg nélkülözhetetlenek ahhoz, hogy a hasznosításba vevőt a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékek előállításába, forgalmazásába és eladásába történő beruházásra késztessek. Valószínű, hogy a hasznosításba vevő beruházási ösztönzése jelentősen csökkenne, ha közvetlen versennyel szembesülne a hasznosítást engedélyező részéről, akinek termelési költségeit nem terheli a jogdíjfizetés, ami valószínűleg az optimálisnál alacsonyabb szintű beruházáshoz vezet.
203. Ami a nem versenytársak közötti megállapodásokban a hasznosításba vevők között kikötött eladási korlátozásokat illeti, a ttm-rendelet csoportmentességben részesíti a területek vagy vevőcsoportok közötti aktív eladási korlátozásokat. A 30 %-os piaci részesedési határérték felett a hasznosításba vevők területei és vevőcsoportjai közötti aktív eladási korlátozások korlátozzák a technológián belüli versenyt, és valószínűleg a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütköznek, ha az egyes hasznosításba vevők jelentős piaci erővel rendelkeznek. Az ilyen korlátozások azonban teljesíthetik a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit, ha szükségesek a potyautas-jelenség megakadályozásához és ahhoz, hogy a hasznosításba vevőt ösztönözzék a licenc tárgyát képező technológiának a területén belüli hatékony hasznosításához szükséges beruházásokra, és előmozdítsák a licenc tárgyát képező termék eladását. A passzív eladás korlátozásai a különösen súlyos korlátozásoknak a ttm-rendelet 4. cikke (2) bekezdése b) pontjában szereplő listájába tartoznak (lásd a fenti 119–127. pontot).
- 4.2.3. Kibocsátási korlátozások
204. A versenytársak közötti hasznosítási megállapodásokban szereplő kölcsönös kibocsátási korlátozások a ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdése b) pontjában meghatározott, különösen súlyos korlátozásnak minősülnek (lásd a fenti 103. pontot). A 4. cikk (1) bekezdésének b) pontja nem terjed ki a hasznosítást engedélyező technológiájára vonatkozó azon kibocsátási korlátozásokra, amelyeket a hasznosításba vevővel szemben nem kölcsönös megállapodásban, vagy a hasznosításba vevők egyikével szemben kölcsönös megállapodásban kötöttek ki. Az ilyen korlátozások csoportmentességben részesülnek a 20 %-os piaci részesedési határértékig. A piaci részesedési határérték felett a hasznosításba vevőre rótt kibocsátási korlátozások korlátozhatják a versenyt, amennyiben a felek jelentős piaci erővel rendelkeznek. Valószínűleg azonban a 101. cikk (3) bekezdése érvényesül azokban az esetekben, amelyekben a hasznosítást engedélyező technológiája lényegesen jobb, mint a hasznosításba vevő technológiája, és a kibocsátási korlátozás lényegesen meghaladja a hasznosításba vevőnek a megállapodás megkötése előtti kibocsátását. Ebben az esetben a kibocsátási korlátozás hatása még olyan piacokon is korlátozott, ahol a kereslet növekvő. A Szerződés 101. cikke (3) bekezdésének alkalmazásakor figyelembe kell venni azt is, hogy az ilyen korlátozások szükségesek lehetnek ahhoz, hogy a hasznosítást engedélyező technológiájának a lehető legszélesebb körben történő terjesztésére ösztönözzék. Előfordulhat például, hogy a hasznosítást engedélyező nehezebben ad licencet versenytársainak, ha nem korlátozhatja a licencet egy meghatározott kapacitással rendelkező adott gyártási helyszínre (helyi licenc). Amennyiben a hasznosítási megállapodás az egymást kiegészítő eszközök valódi integrációjához vezet, a hasznosításba vevőre rótt kibocsátási korlátozások ezért teljesíthetik a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. Valószínűleg azonban nem ez a helyzet, ha a felek jelentős piaci erővel rendelkeznek.
205. A nem versenytársak közötti hasznosítási megállapodásokban kikötött kibocsátási korlátozások csoportmentességben részesülnek a 30 %-os piaci részesedési határértékig. A hasznosításba vevőkre a nem versenytársak közötti megállapodásokban rótt kibocsátási korlátozásokból eredően a versenyre jelentett fő kockázat a hasznosításba vevők közötti, technológián belüli verseny csökkenése. Az ilyen versenyellenes hatások jelentősége függ a hasznosítást engedélyező és a hasznosításba vevők piaci helyzetétől, valamint attól, hogy a kibocsátási korlátozás mennyiben akadályozza a hasznosításba vevőt a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termékek iránti kereslet kielégítésében.
206. Ha a kibocsátási korlátozások kizárólagos területekkel vagy kizárólagos vevőcsoportokkal párosulnak, a korlátozó hatások fokozódnak. A korlátozások két fajtájának párosítása valószínűbbé teszi, hogy a megállapodás a piacok felosztását szolgálja.

207. A nem versenytársak közötti megállapodásban a hasznosításba vevőre rótt kibocsátási korlátozásoknak lehetnek versenytámogató hatásai is azáltal, hogy támogatják a technológia terjedését. A hasznosítást engedélyezőnek a technológia szállítójaként alapvetően szabadon kellene meghatároznia a hasznosításba vevő által a licenc tárgyát képező technológiával előállított mennyiséget. Ha a hasznosítást engedélyezők nem határozhatnák meg szabadon a hasznosításba vevők kibocsátását, számos hasznosítási megállapodás már eleve létre sem jönne, ami kedvezőtlen hatással lenne az új technológiák terjedésére. Valószínűleg ez az eset különösen akkor, ha a hasznosítást engedélyező maga is gyártó, mivel a hasznosításba vevő kibocsátása visszakérülhet a hasznosítást engedélyező fő működési területére, és így közvetlen hatást gyakorolhat e tevékenységekre. Másrésztől kevésbé valószínű, hogy a kibocsátási korlátozások szükségesek a hasznosítást engedélyező technológiájának elterjedéséhez, ha olyan eladási korlátozással párosulnak, amely megtiltja a hasznosításba vevőnek a hasznosítást engedélyező részére fenntartott területre vagy vevőcsoportnak történő eladást.

4.2.4. Alkalmazási területre vonatkozó korlátozások

208. Az alkalmazási területre vonatkozó korlátozások értelmében a licenc egy vagy több alkalmazási területre, vagy egy vagy több termékpiacra vagy iparágra korlátozott. Egy iparág több termékpiacot is magába foglalhat, valamely termékpiac egy részét azonban nem. Sok esetben lehet ugyanazt a technológiát különböző termékek gyártásához felhasználni, vagy különböző termékpiachoz tartozó termékekbe beépíteni. Egy új megformálási technológia használható például műanyag palackok és műanyag poharak előállítására, mely termékek különböző termékpiachoz tartoznak. Egyetlen termékpiac azonban több alkalmazási területet is felölelhet. Egy új motortechnológia alkalmazható például a négyhengeres és hathengeres motorokban is. Hasonlóképpen, egy lapkakészletek (chipset) készítésére szolgáló technológia felhasználható legfeljebb négyprocesszoros, illetve négy-nél több processzoros lapkakészletek előállításához is. Egy olyan licenc, amely a licenc tárgyát képező technológia használatát mondjuk a négyhengeres motorok és a legfeljebb négyprocesszoros lapkakészletek gyártására korlátozza, az alkalmazási terület korlátozásának minősül.

209. Mivel az alkalmazási terület korlátozásai csoportmentességben részesülnek, és egyes vevőkorlátozások a ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdésének c) pontja, valamint 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja értelmében különösen súlyos korlátozásnak minősülnek, fontos különbséget tenni a korlátozások két csoportja között. Vevőkorlátozás esetén a felek sajátos vevőcsoportokat határoznak meg, és e meghatározott vevőcsoportok részére történő eladásait korlátozzák. Az, hogy egy alkalmazási területre vonatkozó korlátozás egy termékpiacon belül egyes vevőcsoportoknak felelhet meg, nem jelenti azt, hogy a korlátozást vevőkorlátozásnak kell minősíteni. Az a tény például,

hogy egyes vevők elsősorban vagy kizárólagosan négy processzor feletti lapkakészleteket vásárolnak, nem jelenti azt, hogy a legfeljebb négyprocesszoros lapkakészletek gyártására korlátozott licenc vevőkorlátozásnak minősülne. Az alkalmazási területet azonban objektív módon, a szerződés szerinti termék azonosított, jelentőséggel bíró technikai jellemzőjére hivatkozással kell meghatározni.

210. Mivel bizonyos kibocsátási korlátozások a ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében különösen súlyos korlátozásnak minősülnek, fontos megjegyezni, hogy az alkalmazási területre vonatkozó korlátozások nem minősülnek kibocsátási korlátozásnak, mert az alkalmazási területre vonatkozó korlátozás nem korlátozza a hasznosításba vevő által a licenc tárgyát képező alkalmazási területen előállítható mennyiséget.

211. Az alkalmazási terület korlátozása egy vagy több meghatározott alkalmazási területre határolja be a licenc tárgyát képező technológia hasznosításba vevő általi hasznosítását, anélkül, hogy korlátozná a hasznosítást engedélyezőnek a licenc tárgyát képező technológia hasznosítására vonatkozó képességét. Ezenfelül az alkalmazási területek – a földrajzi területekhez hasonlóan – kizárólagos vagy egyedüli licenc alapján is kijelölhetők a hasznosításba vevő számára. Az alkalmazási terület korlátozásai egy kizárólagos vagy egyedüli licenccel párosulva ugyancsak korlátozzák a hasznosítást engedélyezőt saját technológiája hasznosításában, mivel megakadályozzák, hogy azt saját maga hasznosítsa (ideértve a másoknak történő licenciadást is). Az egyedüli licenc esetében csak a harmadik félnek történő licenciadás korlátozott. Az alkalmazási területre vonatkozó, kizárólagos és egyedüli licenccel párosuló korlátozásokat ugyanúgy kezelik, mint a fenti 4.2.2. szakaszban tárgyalt kizárólagos és egyedüli licenceket. Különösen a versenytársak közötti licenc vonatkozásában ez azt jelenti, hogy a kölcsönös kizárólagos licenciadás a 4. cikk (1) bekezdésének c) pontja értelmében különösen súlyos korlátozásnak minősül.

212. Az alkalmazási terület korlátozásai járhatnak versenytámogató hatással a hasznosítást engedélyező arra való ösztönzése révén, hogy technológiájára olyan alkalmazások vonatkozásában adjon licencet, amelyek kívül esnek fő tevékenységi területén. Ha a hasznosítást engedélyező nem tudná megakadályozni a hasznosításba vevőket olyan területeken történő tevékenykedésben, ahol saját maga hasznosítja a technológiát, vagy ahol a technológia értéke még nem szilárdult meg, ez valószínűleg eltántorítaná a hasznosítást engedélyezőt a licenciadástól, vagy magasabb jogdíjak felszámítására készítené. Figyelembe kell venni azt is, hogy egyes ágazatokban a licenciadásra gyakran a tervezési szabadság – bitorlási keresetek megelőzése révén történő – biztosítása érdekében kerül sor. A licenc hatókörén belül a hasznosításba vevő anélkül fejlesztheti saját technológiáját, hogy tartania kellene a hasznosítást engedélyező által indított bitorlási keresettől.

213. A tényleges vagy potenciális versenytársak közötti megállapodásokban a hasznosításba vevőkkel szemben előírt, alkalmazási területre vonatkozó korlátozások csoportmentességben részesülnek a 20 %-os piaci részesedési határértékig. Az ilyen korlátozások esetében annak kockázata jelenti a fő versenyaggályt, hogy a hasznosításba vevő többé nem lesz versenytényező a licenc tárgyat képező alkalmazási területen kívül. Ez a kockázat nagyobb a versenytársak közötti keresztlcenc esetében, ha a megállapodás az alkalmazási területre vonatkozó aszimmetrikus korlátozásokat tartalmaz. Az alkalmazási terület korlátozása akkor aszimmetrikus, ha az egyik félnek megengedett a licenc tárgyat képező technológia használata egy adott iparágban, termékpiacon vagy alkalmazási területen, a másik félnek pedig a másik licenc tárgyat képező technológia használata megengedett egy másik iparágban, termékpiacon vagy alkalmazási területen. Versenyjogi aggályok különösen akkor merülhetnek fel, ha a hasznosításba vevő a licenc tárgyat képező technológia használatához felszerelt termelőeszközeit egyúttal arra is használja, hogy a licenc tárgyat képező alkalmazási területen kívül, saját technológiájával termékeket állítson elő. Ha a megállapodás a licenc tárgyat képező alkalmazási területen kívül valószínűleg a kibocsátás csökkentésére vezeti a hasznosításba vevőt, a megállapodás valószínűleg a 101. cikk (1) bekezdésébe ütközik. Nem valószínű, hogy a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütköznek az alkalmazási terület szimmetrikus korlátozásai, azaz az olyan megállapodások, amelyekkel a felek egymás technológiájának ugyanazon alkalmazási területe(ke)n történő hasznosítására kapnak licencet. Az ilyen megállapodások valószínűleg nem korlátozzák azt a versenyt, amely a megállapodás hiányában létezett. A 101. cikk (1) bekezdése valószínűleg olyan megállapodások esetében sem alkalmazandó, amelyek egyszerűen képessé teszik a hasznosításba vevőt arra, hogy saját technológiáját anélkül fejlessze és hasznosítsa a licenc hatályán belül, hogy a hasznosítást engedélyező bitorlási keresetektől kellene tartania. Ilyen körülmények között az alkalmazási területre vonatkozó korlátozások önmagukban nem korlátozzák azt a versenyt, amely a megállapodás hiányában létezett. A megállapodás hiányában a hasznosításba vevő számára a licenc tárgyat képező alkalmazási területen kívül is fennállt a bitorlási keresetek kockázata. Ha azonban a hasznosításba vevő üzleti indok nélkül megszünteti vagy leépíti tevékenységét a licenc tárgyat képező alkalmazási területen kívül, ez egy mögöttes piacfelosztó megállapodás jele lehet, amely a ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdése c) pontjának értelmében különösen súlyos korlátozásnak minősül.

214. A nem versenytársak közötti megállapodásokban szereplő, a hasznosításba vevővel és a hasznosítást engedélyezővel szembeni, alkalmazási területre vonatkozó korlátozások csoportmentességben részesülnek a 30 %-os piaci részesedési határértékig. A nem versenytársak közötti megállapodásokban az alkalmazási terület vonatkozásában kikötött olyan korlátozások, amelyekkel a hasznosítást engedélyező egy vagy több termékpiacot vagy alkalmazási területet magának tart fenn, általában nem korlátozzák a versenyt, vagy hatékonyságnövelőek. Elősegítik az új technológiák terjedését, mivel arra ösztönzik a hasznosítást engedélyezőt, hogy azokon a területeken, ahol saját maga nem kívánja a technológiát hasznosítani, adjon licencet a hasznosításra. Ha a hasznosítást engedélyező

nem akadályozhatná meg a hasznosításba vevőket az azon területeken való tevékenykedésben, ahol ő maga hasznosítja a technológiát, ez valószínűleg visszatartaná a hasznosítást engedélyezőt a licenciaadástól.

215. A nem versenytársak közötti megállapodásokban a hasznosítást engedélyező rendszerint arra is jogosult, hogy különböző hasznosításba vevőknek olyan egyedüli vagy kizárólagos licenciatkat adjon, amelyek egy vagy több alkalmazási területre korlátozódnak. Az ilyen korlátozások ugyanúgy korlátozzák a hasznosításba vevők közötti, technológián belüli versenyt, mint a kizárólagos licenciaadás, és elemzésük is ugyanazon a módon történik (lásd a fenti 4.2.2.1. szakaszt).

4.2.5. Saját használatra történő korlátozások

216. A saját használatra történő korlátozást a hasznosításba vevő arra vonatkozó kötelezettségeként lehet meghatározni, hogy a licenc tárgyat képező termék előállítását a saját termékei előállításához, valamint azok karbantartásához és javításához szükséges mennyiségre korlátozza. Más szóval a felhasználás korlátozásának e típusa a hasznosításba vevő arra vonatkozó kötelezettségében testesül meg, hogy a licenc tárgyat képező technológiát tartalmazó termékeket kizárólag alapanyagként, a saját maga által előállított termékekbe történő beépítéshez használja fel; nem terjed ki a licenc tárgyat képező termék olyan eladására, amelynek célja a más gyártók termékeibe való beépítés. A saját használatra történő korlátozások csoportmentességben részesülnek a 20 %-os, illetve 30 %-os piaci részesedési határértékig. A csoportmentesség hatályán kívül szükséges vizsgálni a korlátozás versenytámogató és versenyellenes hatásait. E tekintetben szükséges megkülönböztetni a versenytársak közötti megállapodásokat a nem versenytársak közötti megállapodásoktól.

217. A versenytársak közötti hasznosítási megállapodások esetében a hasznosításba vevőre rótt azon korlátozás, miszerint a licenc alapján kizárólag a saját termékeibe történő beépítés céljából gyárthat, meggátolja őt abban, hogy harmadik fél gyártók részére alkatrészeket szállítson. Ha a megállapodás megkötését megelőzően a hasznosításba vevő nem volt tényleges vagy valószínű potenciális beszállítója más gyártók alkatrészeinek, a saját használatra történő korlátozás semmiféle változást nem jelent az előzőleg fennállt helyzethez képest. E körülmények között a korlátozás értékelése ugyanolyan módon történik, mint a nem versenytársak közötti megállapodások esetében. Ha viszont a hasznosításba vevő tényleges vagy valószínű potenciális alkatrész-beszállító, szükséges azt megvizsgálni, hogy a megállapodás milyen hatást gyakorol e tevékenységre. Ha a hasznosításba vevő a hasznosítást engedélyező technológiájának használatához szükséges eszközök beszerelése következtében felhagy saját technológiájának egyedüli használatával, és ezzel megszűnik alkatrész-beszállítóként lenni, a megállapodás korlátozza azt a versenyt, amely a megállapodás előtt létezett. Ez súlyos kedvezőtlen piaci hatásokat eredményezhet, ha a hasznosítást engedélyező az alkatrészpiacon jelentős piaci erővel rendelkezik.

218. Nem versenytársak közötti hasznosítási megállapodások esetében két fő versenykockázat származik a saját használatra történő korlátozásokból: az alapanyag-ellátás piacán a technológián belüli verseny korlátozása, és az egyeztetés kizárása a hasznosításba vevők között, ami növeli annak lehetőségét, hogy a hasznosítást engedélyező diszkriminatív jogdíjakat határozzon meg a hasznosításba vevőkkel szemben.
219. A saját használatra történő korlátozások azonban elősegíthetik a versenytámogató licenciadást is. Ha a hasznosítást engedélyező alkatrészszállító, a korlátozás szükséges lehet a technológia nem versenytársak közötti terjedéséhez. A korlátozás hiányában a hasznosítást engedélyező esetleg nem, vagy csak magasabb jogdíjak ellenében adna licencet, mivel egyébként saját magának teremtene közvetlen versenyt az alkatrészpiacon. Ilyen esetekben a saját használatra történő korlátozás rendszerint nem versenykorlátozó, vagy a Szerződés 101. cikke (3) bekezdésének hatálya alá tartozik. A hasznosításba vevő azonban nem lehet korlátozott a licenc tárgyát képező terméknek saját termékéhez cserealkatrészként történő eladásában. Saját termékei vonatkozásában a hasznosításba vevőnek képesnek kell lennie az alkatrészpiac kiszolgálására, ideértve az általa gyártott termékek szervizelését és javítását végző független szervizek kiszolgálását.
220. Amennyiben a hasznosítást engedélyező nem alkatrészszállító az érintett piacon, a saját használatra történő korlátozás kikötésének fenti indoka nem érvényesül. Ilyen esetekben a saját használatra történő korlátozás elvben támogathatja a technológia terjedését annak biztosítása révén, hogy a hasznosításba vevők ne adjanak el olyan gyártóknak, akik a hasznosítást engedélyezővel más termékpiacokon versenyeznek. Rendszerint azonban kevésbé korlátozó alternatívát jelent a hasznosításba vevőre rótt azon korlátozás, mely szerint nem adhat el a hasznosítást engedélyező számára fenntartott egyes vevőcsoportoknak. Ebből következően ilyen esetekben a saját használatra történő korlátozás rendszerint nem szükséges a technológia terjedéséhez.
- 4.2.6. *Árukapcsolás és csomagban történő eladás*
221. A technológiákra vonatkozó licenciadással összefüggésben akkor valósul meg árukapcsolás, ha a hasznosítást engedélyező az egyik technológia (a kapcsoló termék) vonatkozásában a licenc megadását attól teszi függővé, hogy a hasznosításba vevő a hasznosítást engedélyezőtől vagy az általa kijelölt személytől vegyen licenciába egy másik technológiát vagy vásároljon meg egy terméket (a kapcsolt termék). A csomagban történő eladás akkor valósul meg, ha két technológia, vagy egy technológia és egy termék kizárólag együttesen, csomagként kerül eladásra. Feltétel azonban mindkét esetben, hogy az érintett termékek és technológiák elkülönüljenek egymástól olyan értelemben, hogy az árukapcsolás vagy a csomag részét alkotó egyes termékek és technológiák vonatkozásában elkülönült kereslet létezzon. Rendszerint nem ez a helyzet, ha a technológiák vagy termékek szükségszerűen kapcsolódnak össze olyan módon, hogy a licenc tárgyát képező technológia nem hasznosítható a kapcsolt termék nélkül, vagy a csomag egyik része sem hasznosítható a másik nélkül. A továbbiakban az „árukapcsolás” kifejezés az árukapcsolásra és a csomagban történő eladásra is utal.
222. A tt-m-rendeletnek a csoportmentesség alkalmazását piaci részesedési határértékek szerint korlátozó 3. cikke biztosítja, hogy az árukapcsolás és a csomagban történő eladás versenytársak közötti megállapodások esetében 20 %-os piaci részesedési határérték felett, nem versenytársak közötti megállapodás esetében pedig 30 %-os piaci részesedési határérték felett ne részesüljön csoportmentességben. A piaci részesedési határértékek vonatkoznak a hasznosítási megállapodás által érintett valamennyi technológiai vagy termékpiacra, beleértve a kapcsolt termék piacát is. A piaci részesedési határérték felett szükséges az árukapcsolás versenyellenes és versenytámogató hatása-inak egybevetése.
223. Az árukapcsolás fő korlátozó hatása a kapcsolt termékkel versengő termékek szállítóinak kizárása. Az árukapcsolás lehetővé teheti azt is, hogy a hasznosítást engedélyező a belépési akadályok emelésével megtartsa piaci erejét a kapcsoló termék vonatkozásában, mivel arra kényszerítheti az új belépőket, hogy egyszerre több piacra is belépjenek. Ezen túlmenően az árukapcsolás lehetővé teheti a hasznosítást engedélyezőnek a jogdíjak emelését, különösen ha a kapcsoló termék és a kapcsolt termék részben helyettesíthető, és a két termék használatának aránya nem rögzített. Az árukapcsolás meggátolja a hasznosításba vevőt abban, hogy a kapcsoló termék megemelt jogdíjaira tekintettel helyettesítő alapanyagokra álljon át. E versenyagályok függetlenek attól, hogy a megállapodás felei versenytársak-e vagy sem. Ahhoz, hogy az árukapcsolás valószínűleg versenyellenes hatásokat hozzon létre, a hasznosítást engedélyezőnek olyan jelentős piaci erővel kell rendelkeznie a kapcsoló termék vonatkozásában, amely annak tekintetében lehetővé teszi a verseny korlátozását. A kapcsoló termékek terén fennálló piaci erő hiányában a hasznosítást engedélyező nem tudja felhasználni saját technológiáját a kapcsolt termék szállítóinak kizárására irányuló versenyellenes célra. Továbbá ahhoz, hogy érzékelhető kizáró hatás jöjjön létre, az árukapcsolásnak – a versenytilalmi kötelezettségekhez hasonlóan – le kell fednie a kapcsolt termékek piacának egy meghatározott hányadát. Olyan esetekben, amikor a hasznosítást engedélyező inkább a kapcsolt, nem pedig a kapcsoló termék piacán rendelkezik piaci erővel, a korlátozás versenytilalmi kikötésként vagy mennyiségi kényszerként kerül elemzésre, annak megfelelően, hogy a versenyproblémák eredete nem a „kapcsoló”, hanem a „kapcsolt” termék piacán keresendő⁽⁸⁶⁾.
224. Az árukapcsolás hatékonyságnövekedéssel is járhat. Ez a helyzet például akkor, ha a kapcsolt termék szükséges a licenc tárgyát képező technológia műszakilag kielégítő hasznosításához, vagy annak biztosításához, hogy a licenc alapján történő gyártás megfeleljen a hasznosítást engedélyező és más hasznosításba vevők által tiszteltetben tartott minőségi szabványoknak. Ilyen esetekben az árukapcsolás rendszerint nem versenykorlátozó, vagy a Szerződés 101. cikke (3) bekezdésének hatálya alá tartozik. Amennyiben a hasznosításba vevők a hasznosítást engedélyező védjegyét vagy márkanevét használják, vagy egyébként nyilvánvaló a fogyasztók számára, hogy kapcsolat áll

⁽⁸⁶⁾ Az alkalmazandó elemzési keret tekintetében lásd a 4.2.7. szakaszt, valamint az 52. lábjegyzetben hivatkozott, vertikális korlátozásokról szóló iránymutatás 129. és azt követő pontjait.

fenn a licenc tárgyát képező technológiát tartalmazó termék és a hasznosítást engedélyező között, úgy a hasznosítást engedélyezőnek jogos érdeke fűződik annak biztosításához, hogy a termékek minősége ne rontsa le technológiája értékét vagy gazdasági szereplőként megszerzett hírnevét. Ezen túlmenően amennyiben ismert a fogyasztók számára, hogy a hasznosításba vevők (és a hasznosítást engedélyező) ugyanazon technológia alapján gyártanak, a hasznosításba vevők valószínűleg csak akkor hajlandók a licenc megszerzésére, ha a technológiát mind-egyikük műszakilag kielégítő módon hasznosítja.

225. Az árukapcsolás valószínűleg akkor is versenytámogató, ha a kapcsolt termék lehetővé teszi a hasznosításba vevőnek a licenc tárgyát képező technológia lényegesen hatékonyabb hasznosítását. Amennyiben például a hasznosítást engedélyező egy konkrét folyamattechnológiára ad licencet, a felek megegyezhetnek abban is, hogy a hasznosításba vevő vásárol a hasznosítást engedélyezőtől egy olyan katalizátort, amelyet a licenc tárgyát képező technológiával együttes használatra fejlesztettek ki, és amelynek segítségével a technológia hatékonyabban hasznosítható, mint más katalizátorokkal. Ha ilyen esetekben a korlátozás a 101. cikk (1) bekezdésébe ütközik, a 101. cikk (3) bekezdése feltételeinek teljesülése még a piaci részesedési határértékek átlépése esetén is valószínű.

4.2.7. Versenytalimi kötelezettségek

226. A technológialicenciával összefüggésben a versenytalimi kötelezettségek ölthetik a hasznosításba vevő arra vonatkozó kötelezettségének formáját, hogy ne használja harmadik feleknek a licenc tárgyát képező technológiával versengő technológiáját. Amennyiben a versenytalimi kötelezettség tárgya a hasznosítást engedélyező által szállított termék vagy kiegészítő technológia, úgy a kötelezettségre az árukapcsolással foglalkozó 4.2.6. szakasz vonatkozik.
227. A ttm-rendelet a versenytársak közötti megállapodások esetében 20 %-os, nem versenytársak közötti kötelezettségek esetében pedig 30 %-os piaci részesedési határértékgig mentesíti a versenytalimi kötelezettségeket.
228. A versenytalimi kötelezettségek által jelentett fő versenykockázat a harmadik felek technológiáinak kizárása. A versenytalimi kötelezettségek lehetővé tehetik a hasznosítást engedélyezők közötti összejátszást is, ha különálló megállapodásokban több hasznosítást engedélyező alkalmazza azokat (vagyis az ilyen kötelezettségek halmozása esetében). A versengő technológiák kizárása csökkenti a hasznosítást engedélyező által felszámított jogdíjakra gyakorolt versenynyomást, és csökkenti a versenyt a jelen lévő technológiák között, mivel korlátozza a hasznosításba vevők lehetőségeit a versengő technológiák közötti helyettesítés terén. Mivel mindkét esetben a kizárás a fő probléma, az elemzés általánosságban megegyezhet a versenytársak és nem versenytársak közötti megállapodások esetében. Amennyiben azonban versenytársak

közötti keresztlcenc esetében mindkét fél beleegyezik abba, hogy nem használja harmadik felek technológiáit, a megállapodás lehetővé teheti közöttük a termékpiacra történő összejátszást, ami indokolja az alacsonyabb, 20 %-os piaci részesedési határértéket.

229. A kizárás felmerülhet akkor, ha a potenciális hasznosításba vevők jelentős aránya már egy – vagy halmozott hatások esetében több – technológiaforráshoz kötődik, és akadályozottak a versengő technológiák hasznosításában. Kizáró hatások eredhetnek az egyetlen, jelentős piaci erővel bíró hasznosítást engedélyező által megkötött megállapodásokból, vagy a több hasznosítást engedélyező által megkötött megállapodások halmozott hatásából, még akkor is, ha valamennyi egyedi megállapodás vagy a megállapodások valamennyi hálózata a ttm-rendelet hatálya alá tartozik. Ez utóbbi esetben azonban mindaddig valószínűtlen komoly halmozott hatás felmerülése, amíg a piacnak 50 %-nál kisebb része esetében áll fenn ilyen kötődés. E határérték felett jelentős kizáró hatás valószínű, ha az új hasznosításba vevők belépési korlátai viszonylag magasak. Ha a belépési akadályok alacsonyak, az új hasznosításba vevők képesek a piacra belépni és harmadik felek tulajdonában álló, kereskedelmileg vonzó technológiákat hasznosítani, és ezzel a jelen lévő hasznosításba vevőkhöz képest valódi alternatívát képviselni. A harmadik felek valódi belépési és terjeszkedési lehetőségeinek meghatározásához figyelembe kell venni azt is, hogy a versenytalimi kötelezettségek milyen mértékben kötik a forgalmazókat a hasznosításba vevőkhöz. Harmadik felek technológiái csak akkor tudnak valóban belépni a piacra, ha hozzáférnek a szükséges termelő- és forgalmazási eszközökhöz. Más szóval a belépés egyszerűsége nemcsak a hasznosításba vevők hozzáférhetőségétől függ, hanem attól is, hogy ők milyen mértékben férnek hozzá az elosztáshoz. Az elosztási szinten bekövetkező kizáró hatások értékelésekor a Bizottság a vertikális korlátozásokról szóló iránymutatás VI.2.1. szakaszában meghatározott elemzési keretet fogja alkalmazni ⁽⁸⁷⁾.
230. Ha a hasznosítást engedélyező jelentős piaci erővel rendelkezik, jelentős kizáró hatásokhoz vezethetnek a hasznosításba vevőkre rótt azon kötelezettségek, amelyek értelmében csak a hasznosítást engedélyezőtől szerezhetik be a technológiát. Minél erősebb a hasznosítást engedélyező piaci helyzete, annál nagyobb a versengő technológiák kizárásának kockázata. Az érzékelhető kizáró hatások felmerüléséhez a versenytalimi kötelezettségnek nem feltétlenül kell a piac jelentős részét lefednie. Még ennek hiányában is felmerülhetnek érzékelhető kizáró hatások, ha a versenytalimi kötelezettség olyan vállalkozásokra irányul, amelyek a legnagyobb valószínűséggel adnak licenciába versengő technológiákat. Különösen magas a kizárás kockázata, ha a potenciális hasznosításba vevők száma korlátozott, és a hasznosítási megállapodás olyan technológiára vonatkozik, amelyet a hasznosításba vevők saját felhasználási alapanyag készítéséhez használnak. Ilyen esetekben az új hasznosításba vevők belépési akadályai valószínűleg magasak. A kizárás kevésbé valószínű azokban az esetekben, amelyekben a technológiát harmadik feleknek eladott termékek készítéséhez használják. Noha ebben az esetben a korlátozás lekötí a szóban forgó alapanyagokhoz kapcsolódó termelési kapacitást is, nem köti le a hasznosításba vevők értékesítési iránti keresletet. Ez utóbbi esetben a piacra lépéshez csak az

⁽⁸⁷⁾ L. 52. lábjegyzet.

szükséges, hogy a hasznosítást engedélyezők hozzáférjenek egy vagy több olyan hasznosításba vevőhöz, akik megfelelő termelési kapacitással rendelkeznek. Valószínűtlen, hogy a versenytilalmi kötelezettségek hasznosításba vevőkkel szembeni kikötésével a hasznosítást engedélyező képes lenne megakadályozni versenytársait a jó teljesítményű hasznosításba vevőkhöz történő hozzáférésben, kivéve, ha a licenc megszerzéséhez szükséges eszközöket csak néhány vállalkozás birtokolja vagy azok megszerzésére csak néhány vállalkozás képes.

231. A versenytilalmi kötelezettségek versenytámogató hatásokkal is járhatnak. Először is ezek a kötelezettségek támogathatják a technológia terjedését azáltal, hogy csökkentik a licenc tárgyát képező technológia – különösen a know-how – eltulajdonításának kockázatát. Ha egy hasznosításba vevő jogosult arra, hogy harmadik felektől versengő technológiákat vegyen licenciába, különösen a licenciába vett know-how esetében fennáll annak kockázata, hogy azt a versengő technológiák hasznosítása során felhasználja, és ezzel a versenytársakat segíti. Ha a hasznosításba vevő versengő technológiákat is hasznosít, ez rendszerint nehezebbé teszi a jogdíjfizetés ellenőrzését is, ami a licenciába adás ellen hathat.
232. Másrészt a versenytilalmi kötelezettségek – adott esetben egy kizárólagos területtel párosulva – szükségesek lehetnek annak biztosításához, hogy a hasznosításba vevő ösztönözve legyen a licenc tárgyát képező technológiába való hatékony beruházásra és annak hasznosítására. Olyan esetekben, amikor a megállapodás – érzékelhető kizáró hatása miatt – a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütközik, a 101. cikk (3) bekezdésének alkalmazhatóságához egy olyan kevésbé korlátozó alternatíva választására – például minimumkibocsátási vagy minimumjogdíj-fizetési kötelezettség kikötésére – lehet szükség, amely rendszerint kevésbé hordozza a versengő technológiák kizárásának lehetőségét.
233. Harmadrészt olyan esetekben, amikor a hasznosítást engedélyező jelentős ügyfélspecifikus beruházás elvégzését vállalja (például képzés, vagy a licenc tárgyát képező technológiának a hasznosításba vevő szükségleteihez történő igazítása terén), a versenytilalmi kötelezettségek, vagy annak alternatívájaként a minimumkibocsátási, illetve minimumjogdíj-fizetési kötelezettségek szükségesek lehetnek a hasznosítást engedélyezőnek a beruházás elvégzésére ösztönzéséhez, valamint a feltartási problémák (hold-up problems) elkerüléséhez. Rendszerint azonban a hasznosítást engedélyező egy egyszerű átalányfizetés formájában közvetlenül fel fogja tudni számítani az ilyen beruházások ellenértékét, ami magában foglalja azt, hogy kevésbé korlátozó alternatívák is rendelkezésre állnak.

4.3. Egyezségi megállapodások

234. Az egyezségi megállapodásokban szereplő, a technológiai jogok licenciájára vonatkozó előírások szolgálhatják a viták rendezését, vagy annak elkerülését, hogy az egyik fél annak megakadályozása érdekében gyakorolja szellemi tulajdon-jogait, hogy a másik fél hasznosítani tudja a saját technológiai jogait⁽⁸⁸⁾.
235. Az egyezségi megállapodások – a kereskedelmi viták sok más területéhez hasonlóan – főszabály szerint a technológiai vitákkal összefüggésben is jogszerű útját jelentik

annak, hogy a felek egy jóhiszemű jogvitában kölcsönösen elfogadható kompromisszumra jussanak. A felek adott esetben előnyben részesíthetik a vita vagy a per folytatásának mellőzését, mert azt túlságosan költségesnek, időigényesnek és/vagy kimenetelét tekintve bizonytalannak találják. Az egyezségi jölnövelő előnyökkel is járhatnak, mivel a bíróságok és/vagy az illetékes közigazgatási hatóságok erőforrásokat takarítanak meg általuk egy adott ügy eldöntése kapcsán. Másrészt közérdek fűződik az innováció és a gazdasági tevékenység méltánytalan korlátját jelentő, érvénytelen szellemi tulajdon-jogok megszüntetéséhez⁽⁸⁹⁾.

236. Az egyezségi megállapodások keretében történő licenciadás – beleértve a keresztlcencia-adást is – általában önmagában véve nem versenykorlátozó jellegű, mivel lehetővé teszi, hogy a felek a megállapodás megkötését követően hasznosítsák technológiáikat. Amennyiben lehetséges, hogy a hasznosításba vevőt a licenc hiányában ki tudnák zárni a piacról, általában nem tartozik a 101. cikk (1) bekezdésének hatálya alá az, ha a hasznosításba vevő számára egyezségi megállapodással biztosítanak hozzáférést a szóban forgó technológiához.
237. Az egyezségi megállapodások egyedi feltételei azonban a 101. cikk (1) bekezdésébe ütközhetnek. Az egyezségi megállapodások keretében történő licenciadást ugyanúgy kell kezelni, mint más hasznosítási megállapodásokat⁽⁹⁰⁾. Ezekben az esetekben különösen szükséges annak értékelése, hogy a felek potenciális vagy tényleges versenytársak-e.
- Ellenérték fejében történő korlátozás egyezségi megállapodásokban*
238. Az „ellenérték fejében történő korlátozás” vagy „ellenérték fejében történő késedelem” típusú egyezségi megállapodások gyakran nem járnak együtt technológiai jogok átadásával, de alapjuk az, hogy az egyik fél valamilyen értéket ad át a másik félnek a piacra való belépés és/vagy az ottani terjeszkedés korlátozása ellenében; az ilyen megállapodások sérthetik a 101. cikk (1) bekezdését⁽⁹¹⁾.

239. Ha azonban egy ilyen egyezségi megállapodás magában foglalja az alapjogvita tárgyát képező technológiai jogok licenciába adását és a megállapodás következtében a hasznosításba vevő csak később vagy egyéb korlátozással képes a terméket bármelyik érintett piacra bevezetni, a megállapodás sértheti a 101. cikk (1) bekezdését; ez esetben különösen a ttm-rendelet 4. cikke (1) bekezdésének c) pontjára és 4. cikke (1) bekezdésének d) pontjára

⁽⁸⁸⁾ A ttm-rendelet és az iránymutatás nem érinti a 101. cikk olyan egyezségi megállapodásokra történő alkalmazását, amelyek nem tartalmaznak hasznosítási megállapodást.

⁽⁸⁹⁾ A C-193/83 sz., *Windsurfing* kontra *Bizottság* ügyben hozott ítélet (EBHT 1986., 611. o.) 92. pontja.

⁽⁹⁰⁾ Lásd a 65/86. sz., *Bayer* kontra *Sulhofer* ügyben hozott ítélet (EBHT 1988., 5259. o.) 15. pontját.

⁽⁹¹⁾ Lásd például a *Lundbeck*-ügyben hozott bizottsági határozatot (még nem tették közzé).

tekintettel kell értékelni a megállapodást (lásd a fenti 3.4.2. szakaszt). Ha az ilyen megállapodásban részes felek tényleges vagy potenciális versenytársak és a hasznosítást engedélyező jelentős értéket adott át a hasznosításba vevőnek, a Bizottság különös figyelmet fog fordítani a piacfelosztás veszélyére.

Keresztlicencia-adás egyezségi megállapodásokban

240. A Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütközhetnek azok az egyezségi megállapodások, amelyekkel a felek keresztlicencet adnak egymásnak és korlátozásokat kötnek ki technológiáik hasznosítására vonatkozóan, ideértve a harmadik feleknek történő licenciaadás korlátozását is. Amennyiben a felek jelentős fokú piaci erővel rendelkeznek, és a megállapodás olyan korlátozásokat köt ki, amelyek egyértelműen túlmennek a gátló helyzet megszüntetéséhez szükséges mértéken, a megállapodás valószínűleg a 101. cikk (1) bekezdésébe ütközik, még akkor is, ha valószínűleg kölcsönös gátló helyzet áll fenn. Különösen valószínű a 101. cikk (1) bekezdésének alkalmazása, ha a felek felosztják a piacokat, vagy olyan jogdíjak kölcsönös fizetését kötik ki, amelyeknek jelentős hatásuk van a piaci árakra.

241. Amennyiben az egyezségi megállapodás értelmében a felek jogosultak egymás technológiájának felhasználására és a megállapodás kiterjed a jövőbeli fejlesztésekre is, szükséges annak értékelése, hogy milyen hatást gyakorol a megállapodás a felek innovációs ösztönzésére. Azokban az esetekben, ahol a felek jelentős fokú piaci erővel rendelkeznek, a megállapodás valószínűleg a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütközik akkor, ha a megállapodás megakadályozza a feleket abban, hogy egymással szemben versenyelőnyhöz jussanak. Csökkentik az innovációs ösztönzést, és ezzel hátrányosan érintik a versenyfolyamat jelentős részét azok a megállapodások, amelyek megszüntetik vagy lényegesen csökkentik az egyik fél azon lehetőségét, hogy a másikkal szemben versenyelőnyhöz jusson. Ugyancsak valószínűtlen, hogy az ilyen megállapodások teljesítenék a 101. cikk (3) bekezdésének feltételeit. Különösen valószínűtlen, hogy a korlátozást a 101. cikk (3) bekezdésének harmadik feltétele értelmében nélkülözhetetlennek lehetne minősíteni. A megállapodás céljának elérése – nevezetesen az, hogy a felek anélkül folytathassák saját technológiájuk hasznosítását, hogy ezt a másik fél gátolná – nem követeli meg azt, hogy a felek megállapodjanak a jövőbeli újítások megosztásában. A feleket azonban valószínűleg nem gátolja az egymással szembeni versenyelőny megszerzésében az, ha a licenc saját technológiáik fejlesztését kívánja számukra lehetővé tenni, és ha a licenc következtében nem ugyanazon technológiai megoldásokat használják fel. Az ilyen megállapodások pusztán tervezési szabadságot teremtenek azzal, hogy kizárják a másik fél jövőbeli bitorlási kereseteinek lehetőségét.

Megnemtámadási kikötések egyezségi megállapodásokban

242. Az egyezségi megállapodásokban szereplő megnemtámadási kikötések rendszerint nem minősülnek a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozónak. E

megállapodások esetében a felek abban állapodnak meg, hogy utólag nem támadják meg a vita középpontjában álló szellemi tulajdon-jogokat. A megállapodás alapvető célja éppen a meglévő viták rendezése és/vagy a jövőbeli viták elkerülése.

243. Az egyezségi megállapodásokban szereplő megnemtámadási kikötések azonban meghatározott körülmények között versenyellenesek lehetnek, és a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdésébe ütközhetnek. Egy szellemi tulajdon-jog megtámadására vonatkozó szabadság korlátozása nem képezi a szellemi tulajdon-jog kifejezett tárgyát, és korlátozhatja a versenyt. Egy megnemtámadási kikötés például sértheti a 101. cikk (1) bekezdését, ha az érintett szellemi tulajdon-jogot téves vagy félrevezető információk alapján adták meg⁽⁹²⁾. Az ilyen kikötések vizsgálata akkor is szükséges lehet, ha a hasznosítást engedélyező – a technológiai jogok licenciába adása mellett – pénzügyileg vagy más módon annak vállalására készíti a hasznosításba vevőt, hogy nem vitatja a technológiai jogok érvényességét, vagy ha a technológiai jogok a hasznosításba vevő termelésének szükséges feltételét jelentik (lásd még a 136. pontot).

4.4. Technológiai egyesülések

244. Fogalom meghatározása szerint a technológiai egyesülés olyan megállapodás, amellyel két vagy több fél olyan technológiacsomagot állít össze, amelyre vonatkozóan nemcsak a technológiacsomag létrehozóinak, hanem harmadik feleknek is adnak licencet. Felépítését tekintve a technológiai egyesülés öltheti a korlátozott számú fél közötti egyszerű megállapodás, vagy akár olyan kidolgozott szervezeti szabályozás formáját is, amellyel a felek az egyesített technológiák licenciába adásának szervezését egy külön jogalanyra bízzák. A technológiai egyesülés mindkét esetben lehetővé teheti, hogy a hasznosításba vevők egyetlen licenc alapján működjenek a piacon.

245. A technológiai egyesülések és a szabványok között nincs automatikus kapcsolat, de az egyesített technológiák gyakran (teljesen vagy részben) egy *de facto* vagy *de jure* iparági szabványt támogatnak⁽⁹³⁾. A különböző technológiai egyesülések versengő szabványokat is támogathatnak⁽⁹⁴⁾. A technológiai egyesülések járhatnak versenytámogató hatásokkal, különösen azáltal, hogy csökkentik az üzleti költségeket és – a kettős árrés-érvényesítés elkerülése érdekében – korlátot szabnak a halmozott jogdíjaknak. A technológiai egyesülés létrehozása lehetővé teszi az egyesített technológiákra vonatkozó licenc egy lépésben történő megadását. Ez különösen fontos azokban az ágazatokban, amelyekben a szellemi tulajdon-jogok gyakoriak, és a piacon való működéshez jelentős számú hasznosítást engedélyezőttől kell licencet szerezni. Azokban az

⁽⁹²⁾ Lásd a C-457/10 P. sz., *AstraZeneca* kontra *Bizottság* ügyben 2012-ben hozott ítéletet (az EBHT-ban még nem tették közzé).

⁽⁹³⁾ A szabványok, illetve a szabványosítási megállapodások megítélését illetően lásd a 27. lábjegyzetben hivatkozott horizontális iránymutatás 257. és azt követő pontjait.

⁽⁹⁴⁾ E tekintetben lásd a szabadalmak harmadik generációs (3G) mobiltelefon-szolgáltatók számára történő licenciába adásáról szóló IP/02/1651 bizottsági sajtóközleményt. A konkrét ügy öt közös technológiai bázist érintett, amelyek öt különböző, 3G-s készülékek gyártására egyaránt felhasználható technológiát fejlesztettek ki.

esetekben, amikor a hasznosításba vevők folyamatos szolgáltatásokat vesznek igénybe a licenc tárgyát képező technológia alkalmazásával kapcsolatban, a közös licenciadás és szolgáltatásnyújtás további költségszökkenéshez vezethet. A szabadalmi egyesülések szintén pozitív szerepet játszhatnak a versenytámogató szabványok végrehajtása terén.

246. A technológiai egyesülések versenykorlátozók is lehetnek. A technológiai egyesülés létrehozása szükségszerűen magában foglalja az egyesített technológiák közös értékesítését, ami kizárólag vagy elsősorban helyettesítő technológiák egyesítése esetén árrögzítő kartellt jelent. Ráadásul a felek közötti verseny csökkentése mellett a technológiai egyesülések – az alternatív technológiák kizárása révén – eredményezhetik az innováció csökkenését is, különösen akkor, ha egy iparági szabványt támogatnak, vagy egy *de facto* iparági szabványt hoznak létre. A szabvány és egy kapcsolódó technológiai egyesülés léte az új és a továbbfejlesztett technológiák számára megnehezítheti a piacra lépést.

247. A technológiai egyesülést létrehozó és működésük feltételeit meghatározó megállapodásokra – a felek számától függetlenül – nem vonatkozik a csoportmentesség, mivel a technológiai egyesülés létrehozására irányuló megállapodás nem teszi lehetővé egy konkrét hasznosításba vevő számára szerződés szerinti termékek előállítását (lásd a 3.2.4. szakaszt). Az ilyen megállapodásokkal csak ez az iránymutatás foglalkozik. A technológiaegyesítési megállapodások számos olyan sajátos kérdést vetnek fel az egyesítendő technológiák kiválasztása és a technológiai egyesülés működése vonatkozásában, amelyek a licenciadás egyéb típusaival összefüggésben nem merülnek fel. Az egyesülésből kifelé irányuló licenciadás általában többoldalú megállapodás, figyelemmel arra, hogy az egyesülésben részt vevő felek közösen határozzák meg e kifelé irányuló licenciadás feltételeit, ezért erre szintén nem vonatkozik a csoportmentesség. Az egyesülésből kifelé irányuló licenciadásra a 261. pont és a 4.4.2. szakasz vonatkozik.

4.4.1. A technológiai egyesülések létrehozásának és működésének értékelése

248. A technológiai egyesülés kialakításának, megszervezésének és működtetésének módja csökkentheti a versenykorlátozó cél vagy hatás kockázatát, és biztosítékokat nyújthat a megállapodás versenytámogató jellege tekintetében. A lehetséges versenykockázatok és hatékonyságnövekedés értékelésekor a Bizottság egyebek mellett figyelembe fogja venni a technológiai egyesülés létrehozására irányuló folyamat átláthatóságát; az egyesített technológiák kiválasztását és jellegét (ideértve azt is, hogy milyen mértékben vesznek részt független szakértők a technológiai egyesülés létrehozásában és működtetésében), valamint azt, hogy a felek gondoskodtak-e a különleges adatok cseréje elleni biztosítékokról és független vitarendezési mechanizmusokról.

Nyitott részvétel

249. Ha a szabvány és a technológiai egyesülés létrehozásának folyamatában való részvétel valamennyi érdekelt fél előtt nyitva áll, akkor az egyesítendő technológiák kiválasztása nagyobb valószínűséggel fog ár/minőség megfontolásokon alapulni, mint ha az egyesülést technológiatulajdonosok korlátozott csoportja hozná létre.

Az egyesített technológiák kiválasztása és jellege

250. A technológiai egyesülések versenykockázata és hatékonyságnövelő képessége nagy mértékben függ az egyesített technológiák közötti kapcsolattól, valamint e technológiáknak a technológiai egyesülésen kívüli technológiákkal fennálló kapcsolatától. Két alapvető megkülönböztetést kell tenni, nevezetesen a) a technológiai kiegészítők és a technológiai helyettesítők között, valamint b) az alapvető és nem alapvető technológiák között.

251. Két technológia akkor kiegészítője (és nem helyettesítője) egymásnak, ha mindkettőre szükség van azon termék gyártásához vagy azon eljárás elvégzéséhez, amelyhez a technológiák kapcsolódnak. Ezzel szemben két technológia akkor helyettesítője egymásnak, ha bármelyik technológia lehetővé teszi birtokosa számára azon termék gyártását vagy azon eljárás elvégzését, amelyhez a technológiák kapcsolódnak.

252. Egy technológia alapvető lehet a) egy olyan meghatározott termék előállítása vagy egy olyan meghatározott folyamat elvégzése szempontjából, amelyhez az egyesített technológiák kapcsolódnak, vagy b) abból a szempontból, hogy egy ilyen termék előállítása vagy egy ilyen folyamat elvégzése megfeleljen az egyesített technológiákat tartalmazó szabványnak. Az első esetben egy technológia akkor alapvető (a „nem alapvető” technológiákkal szemben), ha az adott technológiának sem a technológiai egyesülésen belül, sem azon kívül nincs (kereskedelmi és műszaki szempontból) életképes helyettesítője, és a szóban forgó technológia a technológiacsomag szükséges részét képezi azon termék(ek) előállítása vagy azon eljárás(ok) elvégzése szempontjából, amely(ek)hez a technológiai egyesülés kapcsolódik. A második esetben egy technológia akkor alapvető, ha azoknak az egyesített technológiáknak képezi szükséges részét (vagyis azok vonatkozásában nincs életképes helyettesítője), amelyek a technológiai egyesülés által támogatott szabványnak való megfeleléshez szükségesek (szabványos alapvető technológiák). Az alapvető technológiák szükségképpen egymás kiegészítői is. Önmagában az, hogy egy technológiatulajdonos egy technológiát alapvetőnek minősít, nem jelenti egyúttal azt, hogy az adott technológia az e pontban rögzített szempontok szerint is alapvető.

253. Ha az egyesített technológiák helyettesítők, a jogdíjak valószínűleg magasabbak, mint egyébként lennének, mert a hasznosításba vevők nem húznak hasznot a szóban forgó technológiák közötti rivalizálásból. Ha az egyesített technológiák egymás kiegészítői, a technológiai egyesülés csökkenti az ügyleti költségeket, és összességében alacsonyabb jogdíjakhoz vezethet, mert a felek helyzete lehetővé teszi, hogy a csomag vonatkozásában egy közös jogdíjat rögzítsenek, ahelyett, hogy saját technológiájuk tekintetében mindegyik fél megállapítana egy jogdíjat, figyelmen kívül hagyva azt, hogy az egyik technológia magasabb jogdíja rendszerint csökkenteni fogja a

kiegészítő technológiák iránti keresletet. Ha a kiegészítő technológiák jogdíjait egyénileg határozzák meg, e jogdíjak összege gyakran meghaladhatja azt az összeget, amelyet ugyanazon kiegészítő technológiák csomagjáért egy egyesülés közösen határozna meg. A technológiai egyesülésen kívüli helyettesítők szerepének értékelése a 262. pontban található.

254. Az egymást kiegészítő és a helyettesítő technológiák közötti különbségtétel nem minden esetben egyértelmű, mivel a technológiák lehetnek részben helyettesítők és egymást részben kiegészítők is. Ha a két technológia integrációjából eredő hatékonyságnövekedésnek köszönhetően a hasznosításba vevők valószínűleg mindkét technológiára igényt tartanak, a technológiákat akkor is egymást kiegészítőként kezelik, ha azok részben egymás helyettesítői. Ilyen esetekben valószínű, hogy a technológiai egyesülés hiányában a hasznosításba vevők mindkét technológiára licencet akarnának szerezni, azon további gazdasági előnyök miatt, amelyek – csak az egyik technológia alkalmazásával szemben – a két technológia együttes alkalmazásából erednek. Az ilyen, keresleten alapuló – az egyesített technológiák kiegészítő jellegére vonatkozó – bizonyítékok hiányában e technológiák kiegészítő jellegére utal, ha i. az egyesülésnek technológiát szolgáltató felek továbbra is szabadon adhatják egyénileg licenciába a saját technológiájukat, és ii. az egyesülés – az összes fél technológiáját tömörítő csomag licenciába adása mellett – külön-külön is hajlandó licenciába adni az egyes felek technológiáját, és iii. az egyesített technológiákra külön-külön adott licencekért felszámított jogdíjak összege nem haladja meg az egyesülés által az egész technológiacsomaggal felszámított jogdíjak összegét.

255. Ha helyettesítő technológiák kerülnek be az egyesülésbe, ez általában korlátozza a technológiák közötti versenyt, mivel csomagban történő közös értékesítésnek minősülhet, és a versenytársak közötti árrögzítéshez vezethet. Főszabályként a Bizottság úgy tekinti, hogy jelentős helyettesítő technológiáknak a technológiai egyesülésbe történő bevonása sérti a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdését. A Bizottság megítélése szerint továbbá valószínűtlen a 101. cikk (3) bekezdésében foglalt feltételek teljesülése az olyan technológiai egyesülések esetében, amelyeket jelentős mértékben helyettesítő technológiák alkotnak. Mivel a szóban forgó technológiák alternatívák, az ügyleti költségek terén nem származik megtakarítás abból, ha mindkét technológia bekerül az egyesülésbe. Technologiaegyesítés hiányában a hasznosításba vevők nem igényelték volna mindkét technológiát. A versenyjogi aggályok enyhítéséhez nem elegendő az, hogy a felek továbbra is adhatnak licencet szabadon, egymástól függetlenül. Ennek oka az, hogy a felek valószínűleg kevésbé ösztönöztek a független licenciadásra – ugyanis nem akarnak az egyesülés licenciadási tevékenysége ellen hatni, amely a piaci erő közös gyakorlását teszi számukra lehetővé.

A független szakértők kiválasztása és funkciója

256. A technológiai egyesülések versenykockázatainak és hatékonyságának értékelésekor további lényeges tényezőt jelent az, hogy az egyesülés létrehozásában és működtetésében milyen mértékben vesznek részt független szakértők. Annak értékelése például, hogy valamely technológia az egyesülés által támogatott szabvány szempontjából alapvető-e vagy sem, gyakran sajátos szakértelmet igénylő, összetett kérdés. A független szakértők kiválasztási folyamatba történő bevonása nagyban hozzájárulhat annak gyakorlati biztosításához, hogy a felek valóban csak alapvető technológiákat vonjanak be az egyesülésbe. Amennyiben az egyesülésbe bevonandó technológiák kiválasztását független szakértő végzi, ez is elősegítheti a versenyt a rendelkezésre álló technológiai megoldások között.

257. A Bizottság figyelembe fogja venni a szakértők kiválasztásának módját, és az általuk ellátandó feladatköröket. A szakértőknek függetlennek kell lenniük a technológiai egyesülést létrehozó vállalkozásoktól. Ha a szakértők kapcsolódnak a hasznosítást engedélyezőkhöz (vagy a technológiai egyesülés licenciadási tevékenységéhez), vagy másként függnek tőlük, a szakértők bevonása kisebb súllyal esik latba. A szakértőknek rendelkezniük kell a rájuk bízott különböző feladatkörök elvégzéséhez szükséges műszaki szakértelemmel is. A független szakértők feladatai közé tartozhat különösen annak értékelése, hogy a technológiai egyesülésbe történő felvételre javasolt technológiák érvényesek-e, továbbá alapvetőek-e vagy sem.

258. Végezetül az egyesülést létrehozó jogi aktusokban előírt valamennyi vitarendezési mechanizmus releváns, és azokra figyelemmel kell lenni. Minél több vita rendezését bízzák az egyesüléstől és annak tagjaitól független testületekre vagy személyekre, annál valószínűbb, hogy a vitarendezés semlegesen fog működni.

A különleges adatok cseréje elleni biztosítékok

259. Fontos továbbá megvizsgálni a különleges adatok felek közötti cseréjére vonatkozó megállapodásokat is⁽⁹⁵⁾. Oligopolisztikus piacokon az összejátszást segítheti elő az olyan különleges adatok cseréje, mint például az árazásra és kibocsátásra vonatkozó adatok⁽⁹⁶⁾. Ilyen esetekben a Bizottság figyelembe fogja venni, hogy a felek milyen mértékben gondoskodtak biztosítékokról annak érdekében, hogy a különleges adatok cseréje ne kerüljön sor. E tekintetben fontos szerepet játszhat egy független szakértő vagy hasznosítást engedélyező szerv annak biztosítása révén, hogy a jogdíjak kiszámításához és ellenőrzéséhez esetlegesen szükséges kibocsátási és eladási adatok ne jussanak az érintett piacokon versengő vállalkozások tudomására.

⁽⁹⁵⁾ Az információk megosztásával kapcsolatos részleteket lásd a 27. lábjegyzetben hivatkozott horizontális iránymutatás 55. és azt követő pontjaiban.

⁽⁹⁶⁾ Lásd e tekintetben a 11. lábjegyzetben hivatkozott, *John Deere*-ügyben hozott ítéletet.

260. Különleges figyelmet kell fordítani az ilyen biztosítékokról való rendelkezésre, ha az érdekelt felek részvételével egyidejűleg történnek erőfeszítések versengő szabványokat tömörítő egyesülések létrehozására, mivel ez különleges adatok cseréjéhez vezethet a versengő technológiai egyesülések között.

Mentességi tartomány

261. Az egyesülés létrehozása és működtetése – ideértve az egyesülesből kifelé irányuló licenciadást – általában a felek piaci helyzetétől függetlenül kívül esik a Szerződés 101. cikke (1) bekezdésének hatályaán, amennyiben a következő feltételek mindegyike teljesül:

- a) az egyesülés létrehozására irányuló folyamatban való részvétel lehetősége valamennyi érdekelt technológiai-jog-tulajdonos előtt nyitott;
- b) elegendő biztosíték áll rendelkezésre annak érdekében, hogy csak alapvető (és ezért szükségképpen egyúttal egymást kiegészítő) technológiák egyesítésére kerül sor;
- c) elegendő biztosíték áll rendelkezésre annak érdekében, hogy a különleges adatok (például árképzési és kibocsátási adatok) cseréje a technológiai egyesülés létesítéséhez és működtetéséhez szükséges mértékre korlátozott;
- d) az egyesített technológiák nem kizárólagos licenc alapján kerülnek be az egyesülésbe;
- e) az egyesített technológiákat valamennyi potenciális hasznosításba vevő számára tisztességes, ésszerű és megkülönböztetésmentes („FRAND”) feltételekkel⁽⁹⁷⁾ adják licenciába az egyesülesből;
- f) az egyesülésbe technológiát szolgáltató feleknek és a hasznosításba vevőknek lehetőségük van vitatni az egyesített technológiák érvényességét és alapvető voltát, valamint
- g) az egyesülésbe technológiát szolgáltató feleknek és a hasznosításba vevőknek továbbra is lehetőségük van versengő termékek és technológia fejlesztésére.

A mentességi tartományon kívül

262. Ha olyan jelentős szabadalmak szerepelnek az egyesülésben, amelyek egymásnak kiegészítői, de nem alapvetőek, fennáll a kockázata annak, hogy harmadik felek technológiáit kizárják a piacról. Ha egy technológia bekerült az egyesülésbe és azt egy csomag részeként adják licenciába, a hasznosításba vevők valószínűleg kevésbé ösztönöztek egy versengő technológia licenciába vételére, ha a csomagtért fizetett jogdíj már lefed egy helyettesítő technológiát. Ezen túlmenően ha olyan technológiák kerülnek be az egyesülésbe, amelyek nem szükségesek azon termék(ek) előállításához vagy azon eljárás(ok) elvégzéséhez, amely(ek)hez a technológiai egyesülés kapcsolódik, vagy nem szükségesek az egyesülésbe bevont technológiát tartalmazó szabványnak való megfeleléshez, ez arra is kényszeríti a hasznosításba vevőket, hogy olyan technológiáért fizessenek, amelyre adott esetben nincs is szükségük. Az egymást kiegészítő ilyen technológiák egyikének az egyesülésbe való bevonása tehát csomagban történő közös értékesítést jelent. Ha az egyesülés nem alapvető technológiákat tartalmaz, a megállapodás valószínűleg a 101. cikk (1) bekezdésébe ütközik, amennyiben az egyesülés helyzete bármely érintett piacon jelentős.

263. Mivel helyettesítő és egymást kiegészítő technológiák a technológiai egyesülés létrejötte után is fejleszthetők, az alapvető jelleg értékelésének szükségessége nem feltétlenül eredményezi a technológiai egyesülés létrehozását. Előfordulhat, hogy valamely technológia az egyesülés létrehozását követően, harmadik felek új technológiáinak felbukkanása miatt válik nem alapvetővé. Ha az egyesülés tudomására jut, hogy egy ilyen új harmadik fél technológiája iránt a hasznosításba vevők keresletet támasztanak és a kínálatot is megtalálják, a kizárással kapcsolatos aggodalmak eloszlatathatók, ha az immár nem alapvető technológia nélkül – a jogdíjak megfelelő mértékű csökkentése mellett – kínálnak licencet az új és a meglévő hasznosításba vevők számára. Esetleg azonban más módon is biztosítani lehet, hogy harmadik felek technológiáit ne lehessen kizárni.

264. A nem alapvető, de kiegészítő technológiákból álló technológiai egyesülések általános értékelésekor a Bizottság többek között a következő tényezőket fogja figyelembe venni:

- a) van-e valamilyen versenytámogató indok a nem alapvető technológiák egyesülésbe való bevonására (például – a technológiák nagy számára tekintettel – az összes technológia alapvető jellegére vonatkozó értékelés költségei);
- b) a hasznosítást engedélyezők továbbra is szabadon, függetlenül adhatják-e licenciába technológiájukat: amennyiben a technológiai egyesülést korlátozott számú technológia alkotja és az egyesülésen kívül léteznek helyettesítő technológiák, előfordulhat, hogy a hasznosításba vevők részben az egyesülés részét képező technológiából, részben pedig harmadik felek tulajdonában álló technológiából kívánják összeállítani saját technológiai csomagjukat;
- c) ha az egyesített technológiáknak különböző alkalmazásai vannak, amelyek közül némelyek nem igénylik az összes egyesített technológia használatát, az egyesülés kizárólag egységes csomagként kínálja-e a technológiákat, vagy különféle alkalmazásokra külön csomagokat kínál, amelyek mindegyike csak a szóban forgó alkalmazás szempontjából releváns technológiákat tartalmazza: utóbbi esetben egy adott termék vagy eljárás szempontjából nem alapvető technológiák nem kapcsolódnak alapvető technológiákhoz;
- d) az egyesített technológiák csak egységes csomagként érhetőek-e el, vagy a hasznosításba vevőknek lehetőségük van arra, hogy a jogdíjak megfelelő csökkentése mellett a csomagnak csak egy részét vegyék licenciába. A csomagnak csak egy részére vonatkozó licenc megszerzésének lehetősége csökkentheti annak kockázatát, hogy harmadik feleknek az egyesülésen kívüli technológiáit kizárják a piacról, különösen, ha a hasznosításba vevő megfelelő jogdíjcsökkentést kap. Ehhez az szükséges, hogy az egyesülésbe bevont technológiák mindegyikéhez hozzárendeljék a teljes jogdíj egy részét. Amennyiben az egyesülés és az egyes hasznosításba vevők közötti hasznosítási megállapodások viszonylag

⁽⁹⁷⁾ A FRAND-dal kapcsolatos részleteket lásd a 27. lábjegyzetben hivatkozott horizontális iránymutatás 287. és azt követő pontjaiban.

hosszú időtartamra szólnak, és az egyesülésbe bevont technológia egy *de facto* iparági szabványt támogat, figyelembe kell venni azt is, hogy az egyesülés elzárhatja a piachoz való hozzáféréstől az új helyettesítő technológiákat. Ilyen esetekben a kizárás kockázatának értékelésekor fontos figyelembe venni azt, hogy a hasznosításba vevők jogosultak-e ésszerű felmondási idő mellett részlegesen felmondani a hasznosítási megállapodást, és megfelelő jogdíjcsökkentést elérni.

265. Még a versenykorlátozó technologiaegyesítési megállapodások is járhatnak versenytámogató hatékonyságnövekedéssel (lásd a 245. pontot), amelyet a 101. cikk (3) bekezdése alapján kell megítélni, és egybe kell vetni a versenyre gyakorolt kedvezőtlen hatásokkal. Amennyiben például a technológiai egyesülés nem alapvető szabadalmakat tartalmaz, de megfelel a mentességi tartomány alkalmazására vonatkozó minden egyéb – a 261. pontban felsorolt – feltételnek, úgy valószínűleg teljesülnek a 101. cikk (3) bekezdésének feltételei, ha versenytámogató indokok alátámasztják a nem alapvető szabadalmak egyesülésbe történő bevonását (lásd a 264. pontot), és ha a hasznosításba vevőknek lehetőségük van arra, hogy a jogdíjak megfelelő csökkentése mellett a csomagnak csak egy részét vegyék licenciába (lásd a 264. pontot).

4.4.2. Az egyesülés és annak hasznosításba vevői közötti megállapodásokban szereplő egyedi korlátozások értékelése

266. Amennyiben a technológiai egyesülés létrehozására irányuló megállapodás nem sérti a Szerződés 101. cikkét, úgy a következő lépés az egyesülés és annak hasznosításba vevői közötti megállapodások tárgyát képező licencek versenyre gyakorolt hatásának értékelése. E licencek megadásának feltételei sérthetik a 101. cikk (1) bekezdését. E szakasz célja néhány olyan korlátozás vizsgálata, amelyek ilyen vagy olyan formában rendszeresen előfordulnak a technológiai egyesülésből történő licenciadásra vonatkozó megállapodásokban, és amelyeket az egyesülés általános összefüggéseire tekintettel kell értékelni. A ttm-rendelet általában nem vonatkozik az egyesülés és harmadik fél hasznosításba vevők közötti hasznosítási megállapodásokra (lásd a 247. pontot). Ez a szakasz ezért azon licenciacérdések egyedi értékelésével foglalkozik, amelyek sajátosan a technológiai egyesülések keretében adott licencekhez kapcsolódnak.

267. Az egyesülés és annak hasznosításba vevői közötti technológiaátadási megállapodások értékelésekor a Bizottság a következő alapelveket fogja követni:

a) minél erősebb az egyesülés piaci helyzete, annál nagyobb a versenyellenes hatások kockázata;

b) minél erősebb az egyesülés piaci helyzete, annál nagyobb valószínűséggel fogja sérteni a 101. cikket az a megállapodás, amely szerint nem kap licencet valamennyi potenciális hasznosításba vevő, vagy diszkriminatív feltételekkel történik a licenciadás;

c) az egyesülések indokolatlanul nem zárhatják ki harmadik felek technológiáit, és nem korlátozhatják alternatív egyesülések létrehozását;

d) a technológiaátadási megállapodások nem tartalmazhatnak a ttm-rendelet 4. cikkében felsorolt, különösen súlyos korlátozásokat (lásd a 3.4. szakaszt).

268. A Szerződés 101. cikkével összeegyeztethető technológiai egyesüléseket létrehozó vállalkozások (azon esetleges kötelezettségvállalások figyelembevételével, amelyek alapján tisztességes, ésszerű és megkülönböztetésmentes („FRAND”) feltételekkel történik a licenciába adás) rendszerint szabadon tárgyalhatják és határozhatják meg a technológiacsomagért járó jogdíjakat, és abban az egyes technológiák részesedését, akár a szabvány létrehozása előtt, akár azt követően. Egy ilyen megállapodás együtt jár az egyesülés létrehozásával és önmagában nem minősíthető versenykorlátozónak. Meghatározott körülmények között hatékonyabb lehet, ha a jogdíjakat illetően még a szabvány kiválasztása előtt születik megállapodás; ily módon elkerülhető, hogy a szabvány kiválasztása a jogdíj emelkedését eredményezze azáltal, hogy jelentős piaci erőt juttat egy vagy több alapvető technológiának. A hasznosításba vevőknek azonban szabadnak kell maradniuk a licenc alapján gyártott termékek árának meghatározásában.

269. Amennyiben az egyesülés erőfölényben van a piacon, a jogdíjak és más licencfeltételek nem lehetnek túlzsúroltak és nem valósíthatnak meg megkülönböztetést, a licencek pedig nem lehetnek kizárólagosak⁽⁹⁸⁾. Ezek a követelmények szükségesek annak biztosításához, hogy az egyesülés nyitott, és nem jár kizárással vagy más versenyellenes hatásokkal az értékesítési piacokon. Ezek a követelmények azonban nem zárják ki, hogy a különböző felhasználókért különböző jogdíjak járjanak. Általában nem tekinthető versenykorlátozásnak különböző termékpiacokon különböző jogdíjak alkalmazása, mivel a megkülönböztetésmentességnek az egyes termékpiacokon belül kell megvalósulnia. Az egyesülés hasznosításba vevőinek kezelése különösen nem függhet attól, hogy egyúttal hasznosítást engedélyezők-e vagy sem. A Bizottság ezért figyelembe fogja venni, hogy ugyanazon jogdíjfizetési kötelezettségek vonatkoznak-e a hasznosítást engedélyezőkre és a hasznosításba vevőkre.

⁽⁹⁸⁾ Ha azonban egy technológiai egyesülésnek nincs piaci ereje, az egyesülésből kifelé irányuló licenciadás rendszerint még akkor sem fogja sérteni a 101. cikk (1) bekezdését, ha e feltételek nem teljesülnek.

270. A hasznosítást engedélyezőknak és hasznosításba vevőknak szabadnak kell lenniük versengő termékek és szabványok kifejlesztésében. Emellett szabadnak kell lenniük abban, hogy az egyesülésen kívül licencet adjanak és vegyenek. E követelmények ahhoz szükségesek, hogy korlátozzák harmadik felek technológiai kizárásának kockázatát, illetve biztosítsák, hogy az egyesülés ne korlátozza az innovációt és ne zárja ki a versengő technológiai megoldások létrehozását. Amennyiben az egyesített technológiát bevonják egy (*de facto*) iparági szabványba, és a felekre versenytilalmi kötelezettségek vonatkoznak, a technológiaegyesítés azzal a sajátos kockázattal jár, hogy megakadályozza az új és továbbfejlesztett technológiák és szabványok kifejlesztését.
271. A viszontlicencia-adási kötelezettségeknek nem kizárólagosnak kell lenniük, és azokra a fejlesztésekre kell korlátozódniuk, amelyek az egyesített technológia használata szempontjából alapvetőek vagy fontosak. Ez lehetővé teszi, hogy az egyesülés az egyesített technológia fejlesztéseiből táplálkozzon, és abból hasznot húzzon. Jogszerű, ha a felek a viszontlicencia-adási kötelezettségek révén azt biztosítják, hogy az egyesített technológia hasznosítását ne hátráltathassák azok a hasznosításba vevők (ideértve a hasznosításba vevő licence alapján dolgozó alvállalkozókat), akik alapvető szabadalmakat birtokolnak vagy szereznek meg.
272. A technológiai egyesülések vonatkozásában azonosított problémák egyike az érvénytelen szabadalmak leplezésének kockázata. Az egyesítés növelheti a sikeres megtámadás költségeit/kockázatát, mivel a megtámadás sikertelen lehet, ha az egyesülésbe bevont szabadalmaknak akár csak egyike érvényes. Az érvénytelen szabadalmak egyesítés által történő leplezése magasabb jogdíjak fizetésére kötelezheti a hasznosításba vevőket, és az innovációt is akadályozhatja az érvénytelen szabadalommal lefedett területen. E tekintetben az egyesülés és harmadik felek közötti technológiaátadási megállapodásban szereplő megnevezési kikötések (a felmondási kikötéseket is ideértve) ⁽⁹⁹⁾ valószínűleg sértik a Szerződés 101. cikkének (1) bekezdését.
273. Gyakori, hogy az egyesülésben szabadalmak és szabadalmi kérelmek egyaránt szerepelnek. Ha az egyesülés számára szabadalmi kérelmet bocsátanak rendelkezésre, a kérelmezőknek adott esetben célszerű olyan szabadalmi eljárást választaniuk, amely lehetővé teszi a kérelem gyors elbírálását, mivel így hamarabb tisztázódik e szabadalmak érvényességének és terjedelmének kérdése.

⁽⁹⁹⁾ Lásd a 3.5. szakaszt.

A pénzforgalomba szánt euroérmék új nemzeti előlapja

(2014/C 89/04)

A Szlovákia által kibocsátott új kéteurós, pénzforgalomba szánt emlékérmé nemzeti előlapja

A pénzforgalomba szánt euroérmék törvényes fizetőeszköznek minősülnek az euroövezet egészében. A nyilvánosság és a pénzérméket kezelő felek tájékoztatása céljából a Bizottság közzéteszi az új érmék rajzolatának leírását ⁽¹⁾. A 2009. február 10-i tanácsi következtetéseknek ⁽²⁾ megfelelően az euroövezeti tagállamok és azok az országok, amelyek az Európai Unióval létrejött monetáris megállapodás alapján euroérmét bocsátanak ki, bizonyos feltételek – többek között a kéteurós címletre való korlátozás – betartása mellett pénzforgalomba szánt euro-emlékérmét bocsáthatnak ki. Technikai jellemzőit tekintve e pénzérmé megegyezik a többi kéteurós érmével, de nemzeti előlapján a megemlékezéshez kapcsolódó, nemzeti vagy európai szinten kiemelkedő szimbolikus jelentéssel bíró rajzolat szerepel.

Kibocsátó ország: Szlovákia

A megemlékezés tárgya: a Szlovák Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozásának 10. évfordulója

A rajzolat leírása:

A nemzeti előlap közepén stilizált „EÚ” felirat – az Európai Unió rövidítése – látható, előterében a Szlovák Köztársaság címerével. Az érme belső részének jobb oldalán a Szlovák Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozásának dátuma látható: „1.5.2014” – két sorban –, közvetlenül alatta pedig a kibocsátási év: „2014”. A belső rész alsó körívén a kibocsátó ország neve szerepel: „SLOVENSKO”, a felső körívén pedig a „10. VÝROČIE VSTUPU DO EURÓPSKEJ ÚNIE” felirat. A bal oldal alsó részén található a körmöcbányai (Kremnica) pénzverde verdejele (két érmesajtoló között az „MK” felirat), a jobb oldal alsó részén pedig a stilizált „MP” felirat, vagyis a tervező, Mária Poldaufová nevének kezdőbetűi.

Az érme külső gyűrűjén az európai zászló 12 csillaga látható.

Kibocsátandó mennyiség: 1 millió darab

A kibocsátás időpontja: 2014. április

⁽¹⁾ A 2002-ben kibocsátott pénzérmék nemzeti előlapjait lásd: HL C 373., 2001.12.28., 1. o.

⁽²⁾ Lásd a Gazdasági és Pénzügyi Tanács 2009. február 10-i következtetéseit, valamint a pénzforgalomba szánt euroérmék nemzeti előlapjára és kibocsátására vonatkozó közös iránymutatásokról szóló, 2008. december 19-i bizottsági ajánlást (HL L 9., 2009.1.14., 52. o.).

V

(Hirdetmények)

A VERSENYPOLITIKA VÉGREHAJTÁSÁRA VONATKOZÓ ELJÁRÁSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Összefonódás előzetes bejelentése

(Ügyszám COMP/M.7161 – DCC Energy/Qstar Försäljning/Qstar/Card Network Solutions)

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2014/C 89/05)

1. 2014. március 20-án a Bizottság a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 4. cikke szerint bejelentést kapott a DCC plc (Írország) végső irányítása alá tartozó DCC Energy Limited (Írország) által tervezett összefonódásról, amely szerint e vállalkozás részesedés vásárlása útján teljes irányítást szerez az EK összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a Qstar Försäljning AB, a Card Network Solutions Europe AB és a Qstar AB svéd vállalkozások felett.

2. Az érintett vállalkozások üzleti tevékenysége a következő:

— a DCC Energy Limited esetében: a vállalat elsősorban az olajhoz, a cseppfolyós PB-gázhoz és az üzemanyagkártyákhoz kapcsolódó piacokon tevékenykedik számos európai országban. Svédországban az olajhoz és a cseppfolyós PB-gázhoz kapcsolódó piacokon leányvállalatai, a Swea Energi Holding AB és a Flogas Sverige AB révén van jelen,

— a Qstar Försäljning AB esetében: elsősorban üzemanyag (főleg benzin, dízel és etanol) töltőállomásokhoz és töltőállomásokból való értékesítésével foglalkozó vállalat Svédországban. Az üzemanyag-értékesítés számos, a vállalat tulajdonában lévő és a Qstar márkanéven üzemeltetett töltőállomáson keresztül történik,

— a Card Network Solutions Europe AB esetében: a benzin- és üzemanyag-ágazat számára üzleti és fizetési rendszereket biztosító szoftvergyártó vállalkozás. Az „Allkort” elnevezésű szoftverük fizetési terminálok részére kínál technológiát,

— a Qstar AB esetében: elsősorban tüzelőolaj, dízelüzemanyag, alkilát benzin, fapellet és kenőanyagok nagykereskedelmi (nem kiskereskedelmi) forgalmazásával foglalkozik Svédországban.

3. A Bizottság előzetes vizsgálatára alapozva megállapítja, hogy a bejelentett összefonódás az összefonódás-ellenőrzési rendelet hatálya alá tartozhat, a végleges döntés jogát azonban fenntartja.

4. A Bizottság felhívja az érdekelt harmadik feleket, hogy az ügylet kapcsán esetlegesen felmerülő észrevételeiket nyújtsák be a Bizottságnak.

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o. (az összefonódás-ellenőrzési rendelet).

Az észrevételeknek a közzétételt követő tíz napon belül kell a Bizottsághoz beérkezniük. Az észrevételeket a COMP/M.7161 – DCC Energy/Qstar Försäljning/Qstar/Card Network Solutions hivatkozási szám feltüntetésével lehet eljuttatni a Bizottsághoz faxon (+32 22964301), e-mailben a COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu címre, vagy postai úton a következő címre:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Összefonódás előzetes bejelentése**(Ügyszám COMP/M.7206 – Bain Capital/Anchorage Capital/Ideal Standard)****Egyszerűsített eljárás alá vont ügy****(EGT-vonatkozású szöveg)**

(2014/C 89/06)

1. 2014. október 20-án a Bizottság a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 4. cikke szerint bejelentést kapott a Bain Capital Investors, L.L.C. (a továbbiakban: Bain Capital, Egyesült Államok) és az Anchorage Capital Group, L.L.C. (a továbbiakban: Anchorage Capital, Egyesült Államok) által tervezett összefonódásról, amely szerint e vállalkozások részesedés vásárlása által közös irányítást szereznek az EK összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a Ideal Standard International, SA (a továbbiakban: Ideal Standard, Luxembourg) felett. Az Ideal Standard jelenleg a Bain Capital irányítása alatt áll.

2. Az érintett vállalkozások üzleti tevékenysége a következő:

— A Bain Capital esetében: magántőke-befektetési vállalat,

— Anchorage Capital esetében: bejegyzett befektetési tanácsadó, amely magánbefektetési alapokat kezel a hitelek, sajátos helyzetek és illikvid befektetések piacán Észak-Amerikában és Európában,

— Ideal Standard: konyhai és fürdőszobai berendezési cikkek gyártása és szállítása.

3. A Bizottság előzetes vizsgálatára alapozva megállapítja, hogy a bejelentett összefonódás az összefonódás-ellenőrzési rendelet hatálya alá tartozhat, a végleges döntés jogát azonban fenntartja. A Bizottság a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ szerinti egyes összefonódások kezelésére vonatkozó egyszerűsített eljárásról szóló közleménye szerint az ügyet egyszerűsített eljárásra utalhatja.

4. A Bizottság felhívja az érdekelt harmadik feleket, hogy az ügylet kapcsán esetlegesen felmerülő észrevételeiket nyújtsák be a Bizottságnak.

Az észrevételeknek a közzétételt követő tiz napon belül kell a Bizottsághoz beérkezniük. Az észrevételeket a COMP/M.7206 – Bain Capital/Anchorage Capital/Ideal Standard hivatkozási szám feltüntetése mellett lehet eljuttatni a Bizottsághoz faxon (+32 22964301), e-mailben a COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu címre, vagy postai úton a következő címre:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o. (az összefonódás-ellenőrzési rendelet).

⁽²⁾ HL C 366., 2013.12.14., 5 o.

Összefonódás előzetes bejelentése
(Ügyszám COMP/M.7204 – Rothesay Life/MetLife Assurance)
(EGT-vonatkozású szöveg)
(2014/C 89/07)

1. 2014. március 21-én a Bizottság a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 4. cikke szerint bejelentést kapott a Rothesay Life Limited (a továbbiakban: Rothesay, Egyesült Királyság) által tervezett összefonódásról, amely szerint e vállalkozás részesedés vásárlása útján teljes irányítást szerez az EK összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a MetLife Assurance Limited (a továbbiakban: MAL, Egyesült Királyság) felett.

2. Az érintett vállalkozások üzleti tevékenysége a következő:

- a Rothesay esetében: biztosító, amely vállalati nyugdíjalapok vagyongazdálkodásával megkötött kockázatleépítési ügyletek területén folytat tevékenységet az Egyesült Királyságban, ahol csoportos járadékszerződések és hosszú élettartamhoz köthető swapokat kínál,
- a MAL esetében: biztosító, amely vállalati nyugdíjalapok vagyongazdálkodásával megkötött kockázatleépítési ügyletek területén folytat tevékenységet az Egyesült Királyságban és Írországban, ahol főleg csoportos járadékszerződéseket kínál.

3. A Bizottság előzetes vizsgálatára alapozva megállapítja, hogy a bejelentett összefonódás az összefonódás-ellenőrzési rendelet hatálya alá tartozhat, a végleges döntés jogát azonban fenntartja.

4. A Bizottság felhívja az érdekelt harmadik feleket, hogy az ügylet kapcsán esetlegesen felmerülő észrevételeiket nyújtsák be a Bizottságnak.

Az észrevételeknek a közzétételt követő tíz napon belül kell a Bizottsághoz beérkezniük. Az észrevételeket a COMP/M.7204 – Rothesay Life/MetLife Assurance hivatkozási szám feltüntetése mellett lehet eljuttatni a Bizottsághoz faxon (+32 22964301), e-mailben a COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu címre, vagy postai úton a következő címre:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o. (az összefonódás-ellenőrzési rendelet).

Összefonódás előzetes bejelentése
(Ügyszám COMP/M.7179 – Silver Lake/WME/IMG)
Egyszerűsített eljárás alá vont ügy
(EGT-vonatkozású szöveg)
(2014/C 89/08)

1. 2014. március 20-án a Bizottság a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 4. cikke szerint bejelentést kapott a Silver Lake Group, LLC (a továbbiakban: Silver Lake, Egyesült Államok) által tervezett összefonódásról, amely szerint e vállalkozás teljes irányítást szerez az EK összefonódás-ellenőrzési rendelet 3. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében a WME Entertainment Parent, LLC (a továbbiakban: WME, Egyesült Államok) és az IMG Worldwide Holdings, Inc. (a továbbiakban: IMG, Egyesült Államok) felett.

2. Az érintett vállalkozások üzleti tevékenysége a következő:

- a Silver Lake esetében: világviszonylatban vezető szerepet betöltő társaság a technológiai beruházások területén, amely több mint 20 milliárd USD értékű kombinált eszköz kezelését végzi,
- a WME esetében: művészügynökség, amely képviseletet és tanácsadási szolgáltatást biztosít ügyfelei számára többek között a film, a televíziózás, az irodalom, a színház és a közszereplések terén,
- az IMG esetében: sport-, szórakoztató és médiavállalkozás, amely többek között az alábbi területeken nyújt szolgáltatásokat a sport, illetőleg a szórakoztató iparban tevékenykedő társaságok és egyének számára: sporttanácsadás, multimédiás jogok kezelése, rendezvényszervezés és képviselet.

3. A Bizottság előzetes vizsgálatára alapozva megállapítja, hogy a bejelentett összefonódás az összefonódás-ellenőrzési rendelet hatálya alá tartozhat, a végleges döntés jogát azonban fenntartja. A Bizottság a 139/2004/EK tanácsi rendelet ⁽²⁾ szerinti egyes összefonódások kezelésére vonatkozó egyszerűsített eljárásról szóló közleménye szerint az ügyet egyszerűsített eljárásra utalhatja.

4. A Bizottság felhívja az érdekelt harmadik feleket, hogy az ügylet kapcsán esetlegesen felmerülő észrevételeiket nyújtsák be a Bizottságnak.

Az észrevételeknek a közzétételt követő tíz napon belül kell a Bizottsághoz beérkezniük. Az észrevételeket a COMP/M.7179 – Silver Lake/WME/IMG hivatkozási szám feltüntetése mellett lehet eljuttatni a Bizottsághoz faxon (+32 22964301), e-mailben a COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu címre, vagy postai úton a következő címre:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ HL L 24., 2004.1.29., 1. o. (az összefonódás-ellenőrzési rendelet).

⁽²⁾ HL C 366., 2013.12.14., 5 o.

EGYÉB JOGI AKTUSOK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Kérelem közzététele a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 50. cikke (2) bekezdésének b) pontja alapján

(2014/C 89/09)

Ez a közzététel az 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 51. cikke alapján jogot keletkeztet a kérelem elleni felszólalásra.

HAGYOMÁNYOS KÜLÖNLEGES TERMÉK (HKT) BEJEGYZÉSE IRÁNTI KÉRELEM

A TANÁCS 509/2006/EK RENDELETE

a hagyományos különleges terméknek minősülő mezőgazdasági termékekről és élelmiszerekről ⁽²⁾

„ЛЮКАНКА ПАНАГЮРСКА” (LUKANKA PANAGYURSKA)

EK-sz.: BG-TSG-0007-01099-28.02.2013

1. A kérelmező csoportosulás neve és címe

A csoportosulás vagy a szervezet neve: Sdruzhenie „Traditsionni surovo-susheni mesni produkti”

Cím: bul. „Shipchenski prohod”, bl. 240, vh. A, et. 3, ap. 6

1111 Sofia

BULGARIA

Tel. +359 29712671

Fax +359 29733069

E-mail: office@amb-bg.com

2. Tagállam vagy harmadik ország

Bulgária

3. Termékleírás

3.1. Bejegyzendő elnevezés(ek) (az 1216/2007/EK rendelet 2. cikke)

„ЛЮКАНКА ПАНАГЮРСКА” (LUKANKA PANAGYURSKA)

3.2. Az elnevezés

☒ önmagában különleges

☐ a mezőgazdasági termék vagy az élelmiszer különleges tulajdonságát fejezi ki

A „lukanka panagyurska” név önmagában különleges, eredete Panagyuriste városához köthető, ahol a terméket először előállították. A „lukanka panagyurska” néven nagy népszerűsége szert tett hústerméket a hagyományos recept és technológia szigorú követése mellett egész évben készítenek szerte

⁽¹⁾ HL L 343., 2012.12.14., 1. o.

⁽²⁾ HL L 93., 2006.3.31., 1. o. A rendeletet felváltotta az 1151/2012/EU rendelet.

Bulgáriában anélkül, hogy az évszakok sajátosságai és a földrajzi viszonyok befolyásolnák a termék minőségét és jellemzőit. Ez a gyakorlat ma is érvényesül a „lukanka panagyurska” előállításában.

A „lukanka” szó eredete a 19. századig nyúlik vissza. Egy referenciamunka (Marinov: *Kak be sazhdadna bulgarskata lukanka* (Marinov: Hogyan született a bolgár lukanka?), *Hranitelna promishlenost*, 1. kötet, 40. o., Szófia, 1975) szerint a „lukanka” elnevezés először azokban a receptekben jelent meg, amelyek hagyma hozzáadásával készülő húsételeket írnak le (a „lukanka” szó töve a „luk” („лук”), ami bolgárul hagymát jelent). A „lukanka” elnevezés a későbbiekben is fennmaradt, jóllehet a hagyma már nem szerepelt az összetevők között. A „lukanka panagyurska” receptjét és az elkészítésére vonatkozó minőségi követelményeket 1958-ban szabványosították a bolgár állam 2589-58. számú szabványában, és e követelmények a mai napig változatlanok maradtak.

3.3. Igényli-e a kérelmező az 509/2006/EK rendelet 13. cikkének (2) bekezdése alapján az elnevezés fenntartását?

☒ Bejegyzés az elnevezés fenntartásával

☐ Bejegyzés az elnevezés fenntartása nélkül

3.4. A termék típusa

1.2. osztály: Húsipari termékek (főzve, sózva, füstölve stb.)

3.5. A 3.1. pontban szereplő elnevezéssel jelölt mezőgazdasági termék vagy élelmiszer leírása (az 1216/2007/EK rendelet 3. cikkének (1) bekezdése)

A „lukanka panagyurska” frissen darált szarvasmarha- (ez adott esetben bivaly hússal helyettesíthető) vagy sertéshúsból adalékanyagok és természetes fűszerek hozzáadásával készített nyers, szárított, préselt hústermék, amelyet 50 mm átmérőjű, a töltelékhez szorosan hozzátapadó természetes bélbe vagy műbélbe töltenek. A műbélbe töltött „lukanka panagyurska” alakja egyenes, két végén zsinaggal vagy szorítókapoccsal zárják le; ha a terméket természetes bélbe (szarvasmarha vastagbélbe vagy juh vakbélbe) töltik, akkor alakja kissé görbült és a két végét zsinaggal zárják le. A vágásfelület szabályos, egyenletes, mélyedések nélküli, színe vörös-barnászvörös, szabályosan eloszló 2–4 mm-es, fehér vagy világos rózsaszín szalonnadarabokkal. Állaga telt és rugalmas. Íze enyhén sós, jellegzetes, a fűszerek erőteljes aromája jól érezhető.

A „lukanka panagyurska” a héj eltávolítása után közvetlenül fogyasztható.

Fizikai-kémiai tulajdonságai a következők:

- nedvességtartalom a teljes tömeg százalékában: legfeljebb 35 %,
- zsírtartalom a teljes tömeg százalékában: legfeljebb 42 %,
- teljes fehérjetartalom a szárazanyag százalékában (Kjeldahl szerint): legalább 28 %,
- nátrium-klorid a teljes tömeg százalékában: legfeljebb 4,6 %,
- pH: legalább 5,4.

A „lukanka panagyurska” egészben, darabolva vagy szeletelve, vákuum- vagy védőgázos csomagolásban hozható forgalomba.

3.6. A 3.1. pontban szereplő elnevezéssel jelölt mezőgazdasági termék vagy élelmiszer előállítási módjának leírása (az 1216/2007/EK rendelet 3. cikkének (2) bekezdése)

A „lukanka panagyurska” receptje 100 kg töltelékhez:

Hús

60 kg, legfeljebb 10 % zsírtartalmú friss marhahús (amely ugyanahhoz a fajtához tartozó friss bivaly-hússal helyettesíthető);

20 kg, legfeljebb 5 % zsírtartalmú friss sertéshús (sovány sertéshús);

20 kg, legfeljebb 50 % zsírtartalmú friss sertéshús (sertésdagadó).

Fűszerek

természetes fekete- vagy fehérbors: 300 g;

természetes kömény: 300 g.

Egyéb összetevők

cukor: 300 g;

nátrium-klorid: 2,3 kg;

tartósítószer: 100 g kálium-nitrát vagy 85 g nátrium-nitrát

(megjegyzés: 100 g kálium-nitrátnak 85 g nátrium-nitrát felel meg);

antioxidáns: 50 g aszkorbinsav (E300).

Az erjesztőbaktériumok (élesztők) használata szintén engedélyezett.

Bél: 50 mm átmérőjű természetes bél (sózott marha vastagbél vagy juh vakbél) vagy műbél.

Kötözőzsineg vagy szorítókapocs.

Az előállítás módja

A „lukanka panagyurska” előállításához 5,6–6,2 pH-értékű friss marhahúst (ez bivalyhússal helyettesíthető) és sertéshúst használnak. A kicsontozott, szeletelt és típusa és minősége alapján szortírozott sertés- és marhahúst (vagy bivalyhúst) kézzel vagy géppel darabolják. A feldarabolt húst a mechanikus feldolgozás előtt a recept szerint kimérik. A feldarabolt marhahúst (vagy bivalyhúst) és sertéshúst a recept szerint kimérik, majd az alábbi három módszer egyikével megdarálják:

- darálás darológéppel és keverés kutterrel,
- darálás darológéppel és keverés keverőgéppel,
- darálás és keverés kutterrel.

A darálás során az összes fűszert és adalékanyagot (só, kálium-nitrát vagy nátrium-nitrát, cukor, aszkorbinsav, fűszerek [természetes fekete- vagy fehérbors, természetes kömény] és erjesztőbaktériumok [élesztők] hozzákeverik a húshoz, a receptben előírt mennyiségben.

A keveréket gépi úton marha vastagbélbe, juh vakbélbe vagy műbélbe töltik, és azt a két végén zsineggel vagy szorítókapoccsal lezárják. A töltést követően a „lukanka panagyurska”-t fa- vagy fémrudakra vagy -gerendákra függesztik, és ezeket görgős hústartó állványokra helyezik. A terméket két vagy három napig 8–24 °C hőmérsékleten és 65–90 % relatív páratartalom mellett szárítják és csepegtetik, majd szárítókamrákba helyezik. A lukanka szárítása 12–17 °C hőmérsékleten és 70–85 % relatív páratartalom mellett történik természetes levegőjű vagy klimatizált szárítókamrákban, ahol lehetőség van a levegő paramétereinek szabályozására. A szárítás és az érlelés során a terméket kétszer vagy háromszor fatáblás prés segítségével lepréselik. A préselés 12–24 óráig tart. A technikus szemrevételezéssel állapítja meg, hogy a termék a préseléshez megfelelő állapotban van-e. Az első préselésre akkor kerül sor, amikor tapintással megállapítható, hogy a termék alsó része és felszíne eléggé száraz, és a szalonnadarabok enyhén kitüremkednek a héj alatt. Az ezt követő préselések esedékességét a technikus határozza meg. A mechanikus préselés következtében a termék hőmérséklete kissé megemelkedik, és ennek, illetve a felszínen kicsapódó nedvességnek köszönhetően a felületén fehér színű nemespenész alakul ki. A préseknek meg kell felelniük a hagyományos előállításához kapcsolódó bizonyos követelményeknek. Nem csupán a fizikai terhelést kell túrníuk, hanem fel kell venniük a leadott nedvességet, ezért természetes anyagból (fából) készülnek, amely tisztítható és szárítható.

A „lukanka panagyurska” előállításának technológiai folyamata 20–30 napig tart, amíg a nedvességtartalom 35 % alá csökken, és amíg ki nem alakul az a késztermék, amelynek mennyisége nem haladja meg a felhasznált hús mennyiségének 60 %-át.

3.7. *A mezőgazdasági termék vagy az élelmiszer különleges tulajdonsága (az 1216/2007/EK rendelet 3. cikkének (3) bekezdése)*

A „lukanka panagyurska” tulajdonságai a következők:

- jellegzetes külső megjelenés – száraz, fehér réteggel (fehér színű nemespenésszel) borított felszín, amely annak a jele, hogy az érlelés és a szárítás technológiai folyamata megfelelően ment végbe,
- a préselés következtében kialakult lapított forma; alakja megkülönbözteti a terméket a többi, darált húsból készült nyers, szárított hústerméktől, amelyek henger vagy hasáb alakúak,
- enyhén sós, erőteljes fűszeres jegyekkel kiegészülő jellegzetes aroma és íz; a felhasznált hús sajátos íze és aromája, valamint a hozzáadott kömény és a fekete- vagy fehérbors aromája a „lukanka panagyurska”-t megkülönbözteti az azonos kategóriába tartozó hasonló termékektől, amelyeket fokhagymával, kardamommal, jamaikai borssal és szerecsendióval ízesítenek,
- jellegzetes, ellipszis alakú vágásfelület, amely különbözik a többi nyers és szárított termék kör alakú vagy szögletes vágásfelületétől; a „lukanka panagyurska” szerkezetét a marhahús (vagy bivalyhús) és a sertéshús együttes felhasználásának köszönhető vörös-vörösesbarna szín jellemzi, ellentétben a kizárólag sertéshúsból előállított hasonló termékek rózsaszínes-vörös színével.

3.8. *A mezőgazdasági termék vagy az élelmiszer hagyományos jellege (az 1216/2007/EK rendelet 3. cikkének (4) bekezdése)*

A termék hagyományos jellege az összetételben és az előállítási folyamat során alkalmazott módszerek mellett az aromában és az ízben mutatkozik meg, amelyek az idők során változatlanok maradtak.

Az összetétel hagyományos jellegét a felhasznált fő hús-alapanyagok és a hozzáadott fűszerkeverék határozza meg.

A „lukanka panagyurska” összetétele és az előállítására vonatkozó minőségi követelmények több mint 30 éve változatlanok. A 100 kg töltelék elkészítéséhez szükséges alapanyagok összetételét (60 kg marhahús [vagy bivalyhús], 20 kg sovány sertéshús, 20 kg sertésdagadó, 300 g természetes fekete- vagy fehérbors, 300 g természetes kömény) 1983-ban határozták meg a Nemzeti Agráripari Szövetség (NAPS) által jóváhagyott, a „lukanka panagyurska”-ra vonatkozó és a BDS 2589-83. számú szabványhoz (alapszabványhoz) csatolt 37–83. technikai előírás alapján.

A késztermék jó minőségének alapvető feltétele az alapanyagokra vonatkozó követelmények betartása. A „Hranitelna promishlenost” (Élelmiszeripar) című kiadvány 1964. évi 8/9. számában a két szerző – G. Gerginov mérnök (főtechnikus) és Kr. Dimov (üzemvezető) – kifejti: „A marhahús zsírai (a vesezsír kivételével) a kolbászok és a különféle lukankák – amelyek előállításához, mint például a »lukanka panagyurska« esetében, egyedi húsfajtára van szükség – minőségét javítják és sajátos ízt kölcsönöznek nekik. Tilos kocából, kanból [...] származó húsokat felhasználni.” (Marinov Marin: „Hústermékek előállítása és forgalomba hozatala”, Szófia, 1963, 110. o.).

Szintén fennmaradt a szárítás és a préselés hagyományos módszere, amelyek a „lukanka panagyurska” előállításának fontos elemét képezik. „A préselés fontos szerepet játszik mind az érlelésben, mind a szárításban, amelyek meghatározóak a késztermék minősége szempontjából” – mutat rá Stefan Danchev mérnök a „Műszaki tanulmány a sózott hústermékek préselésének és szárításának gépesítéséről” című írásában (1972).

A „Hagyományos bolgár receptek és technológiák” című összeállításban (a Bolgár Húsfeldolgozók Szervezetének kiadványa, Szófia, 2002) a következő olvasható: „Az ötödik napon, amikor a lukanka már eléggé száraz és a szalonnadarabok kissé kitüremkednek a hék alatt, következhet a préselés. A préselést a termék méretétől függően két vagy három körben kell végezni.” (17. o.).

3.9. A különleges tulajdonság ellenőrzésére vonatkozó minimumkövetelmények és eljárások (az 1216/2007/EK rendelet 4. cikke)

Az előállítási folyamat alatt és után végrehajtott ellenőrzések során a következő szempontokat vizsgálják:

- a nyersanyagként felhasznált hús megfelelése a termékleírás 3.6. pontjában szereplő követelményeknek,
- a receptben a nyersanyagként felhasznált húsokra, a fűszerekre és az adalékanyagokra vonatkozóan előírt arányok betartása. Az ellenőrzést a fűszerkeverék adagolásakor és a nyersanyaghoz való hozzáadásakor végzik, miközben a nyersanyag, a fűszerek és az adalékanyagok mennyiségének meg kell felelnie a recept előírásainak,
- az előállítás technológiai folyamatának betartása a töltelék elkészítése és a töltés során, a töltelék szemrevételezése és a töltés minőségének vizuális ellenőrzése révén,
- a hőmérséklet és a páratartalom ellenőrzése a termék lecsepegtetése és szárítása során,
- a termék súlyának ellenőrzése a szárítás során mindaddig, amíg az – a 3.6. pontnak megfelelően – nem haladja meg a felhasznált hús súlyának 60 %-át,
- a szárítási folyamat végén a késztermék felszínére, alakjára és méreteire vonatkozó követelményeknek való megfelelés,
- a késztermék vágásfelületére, állagára, ízére és aromájára vonatkozó követelményeknek való megfelelés,
- a termékleírás 3.5. pontjában a késztermékre vonatkozóan előírt fizikai-kémiai paraméterek betartásának ellenőrzése jóváhagyott laboratóriumi eljárások segítségével.

4. A termékleírásnak való megfelelést ellenőrző hatóságok vagy szervek

4.1. Név és cím

Név: Q Certificazioni S.r.l., az EN 45011 szabvány szerint az Accredia (Olaszország) által akkreditált szervezet.

Cím: Villa Parigini, loc. Basciano
53035 Monteriggioni SI
ITALIA

Leonardo da Vinci 42a
4000 Plovdiv
BULGARIA

Tel./Fax +359 32649228
Mobiltelefon +359 897901680
E-mail: office@qci.bg

☐ állami ☒ magán

4.2. A hatóság vagy szerv konkrét feladatai

A 4.1. pontban említett ellenőrző szerv a termékleírásban meghatározott valamennyi feltétel betartását ellenőrzi.

A fenti 3.9. pontban említett paramétereket évente legalább egyszer ellenőrizni kell. Amennyiben megállapítást nyer, hogy a követelmények nem teljesülnek, az ellenőrzéseket féléves gyakorisággal kell elvégezni.

Kérelem közzététele a mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 50. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján

(2014/C 89/10)

Ez a közzététel az 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ⁽¹⁾ 51. cikke alapján jogot keletkeztet a kérelem elleni felszólásra.

EGYSÉGES DOKUMENTUM

A TANÁCS 510/2006/EK RENDELETE

a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek földrajzi jelzéseinek és eredetmegjelöléseinek oltalmáról ⁽²⁾

„TORRONE DI BAGNARA”

EK-sz.: IT-PGI-0005-01101-27.03.2013

OFJ (X) OEM ()

1. Elnevezés

„Torrone di Bagnara”

2. Tagállam vagy harmadik ország

Olaszország

3. A mezőgazdasági termék vagy élelmiszer leírása

3.1. A termék típusa

2.4. osztály: Kenyér, péksütemények, cukrászsütemények és egyéb pékáru

3.2. Az 1. pontban szereplő elnevezéssel jelölt termék leírása

A „Torrone di Bagnara” elnevezés kizárólag a méz, cukor és nem hántolt pörkölt mandula, őrölt fahéj és szegfűszeg főzése és feldolgozása útján előállított, kristálycukorral vagy keserű kakaóval bevont termék jelölésére szolgál.

A „Torrone di Bagnara” a bevonattól függően két változatban létezik:

Martiniana (kristálycukorral bevont)

Torrefatto glassato (keserű kakaóval bevont)

Forgalomba kerülésekor a „Torrone di Bagnara” OFJ az alábbi fizikai és organoleptikus (érzékszervi) tulajdonságokkal jellemezhető:

Forma: lekerekített sarkú, derékszögű paralelepipedon

Méret:

Hosszúság: 4 és 12 cm közötti;

Szélesség: 1,5 és 2,5 cm közötti;

Magasság: 1,5 és 2,5 cm közötti;

Tömeg: 14 és 35 g közötti.

Külső megjelenés: felszíne rücskös és barna – *(a szerzetesi csuha jellegzetes színe)* – kristálycukorral bevont („Martiniana” változat), vagy fényes, sima és bársonyos, a cukor és kakaó keverékéből készült bevonattól sötétbarna („Torrone glassato” változat).

Belső megjelenés: sötétbarna színű, nagy mennyiségben és egyenletes elosztásban mandulaszemeket tartalmaz.

⁽¹⁾ HL L 343., 2012.12.14., 1. o.

⁽²⁾ HL L 93., 2006.3.31., 12. o. A rendeletet felváltotta az 1151/2012/EU rendelet.

Állag: ropogós és kemény.

Íz: Masszája első harapásra keménynek és ropogósnak tűnik, ami részben a mandula megfelelő mértékű pörkölésének, részben a cukormassza magas hőmérsékleten történő feldolgozásának az eredménye. A szájban a tészta édes ízét ellensúlyozza a pörkölt mandula íze, és az enyhén fűszeres – a „Torrefatto glassato” változat esetében a keserű kakaó érzetét is magában foglaló – utóízzel jellemezhető, egyértelműen érezhető égett íz.

3.3. Nyersanyagok (kizárólag feldolgozott termékek esetében)

A „Torrone di Bagnara” az alábbi összetevők felhasználásával készül:

Kötelező összetevők

A torrone tésztájának összetevői:

- Kristálycukorból és narancsmézből, vagy világos vegyes virágmézből vagy koronás baltavirág-mézből álló cukormassza,
- Hántolatlan édesmandula,
- Őrölt fahéj, Őrölt szegfűszeg,

A bevonat összetevői:

- A „Martiniana” változathoz: kristálycukor a glazúrozáshoz, nagyobb szemű kristálycukor a szóráshoz,
- A „Torrefatto glassato” változathoz: kristálycukor, és esetleg fondant a glazúr részleges pótlására, 22–24 % kakaóvaj-tartalmú keserű kakaópor.

Választható összetevők a két változathoz

Tojásfehérje vagy albumin; vanillin; citrusfélék illóolaja; a cukorszirup keletkezését elősegítő szer.

Mesterséges színezőanyagokat és tartósítószeret nem tartalmaz.

3.4. Takarmány (kizárólag állati eredetű termékek esetében)

—

3.5. Az előállítás azon műveletei, amelyeket a meghatározott földrajzi területen kell elvégezni

Az összetevők feldolgozásának, illetve a „Torrone di Bagnara” főzésének valamennyi művelete a meghatározott földrajzi területen történik.

3.6. A szeletelésre, az aprításra, a csomagolásra stb. vonatkozó egyedi szabályok

A „Torrone di Bagnara” egy- és többdarabos kiszerelésben kerül forgalomba. A termék minőségének megőrzése érdekében a csomagolást legfeljebb a kihűléstől számított 4 órán belül el kell végezni. Így elkerülhetők az esetleges bakteriális fertőzések, és biztosítható, hogy a termék ne vegyen fel nedvességet a környezetből, ami egyrészt penészképződés veszélyével járna az eltartás során, másrészt pedig a termék azonnali és túlzott mértékű megpuhulását eredményezné, ami negatív következményekkel járna mind a külső megjelenésére (a glazúr megolvadása vagy felületi repedezettség), mind pedig belsejének állagára nézve (ropogósság). Ezenkívül ebben a szakaszban nem szabad közbenső műveleteknek alávetni a terméket, különben elveszítheti felületi fényét (a Torrefatto glassato) vagy a cukorborítás egy részét (a Martiniana).

3.7. A címkézésre vonatkozó egyedi szabályok

Az egydarabos kiszerelésben forgalomba kerülő „Torrone di Bagnara” csomagolásán fel kell tüntetni a „Torrone di Bagnara”, „Indicazione Geografica Protetta” jelölést teljesen kiírva (az IGP rövidítés is feltüntethető), és/vagy a közösségi szimbólumot, valamint a termék alábbiakban ismertetett logóját.

Amennyiben a „Torrone di Bagnara” többdarabos kiszerelésben, vagyis több, külön-külön becsomagolt terméket tartalmazó tálcán vagy dobozban kerül forgalomba, a fenti jelöléseket a csomagoláson (tálcán, illetve dobozon), valamint az egyes darabokat tartalmazó csomagoláson is fel kell tüntetni.

Tilos bárminemű, nem kifejezetten előírt minősítés használata.

Ugyanakkor engedélyezett a bevonat típusára utaló kiegészítő elnevezések („Martiniana” vagy „Torrefatto glassato”), illetve történelmi jellegű, magántulajdonban lévő márkanevekre utaló megjelölések használata, feltéve, hogy azok nem alkalmasak a fogyasztók megtévesztésére, valamint feltüntethetők olyan egyéb valóságú, dokumentálható utalások, amelyeket a hatályos közösségi, nemzeti vagy tartományi jogszabályok megengednek.

A termék logójának felső részén, egy sorba írva a „Torrone di Bagnara” jelzés szerepel; középen a Rocca di Bagnara (Bagnara várának) stilizált ábrázolása, alatta egy íves vonallal megrajzolt testű szirén.

4. A földrajzi terület tömör meghatározása

A „Torrone di Bagnara” előállítási területe a Reggio Calabria megyében található Bagnara Calabria település teljes közigazgatási területét magában foglalja.

5. Kapcsolat a földrajzi területtel

5.1. A földrajzi terület sajátosságai

A földrajzi terület egy magas meredély aljánál elterülő tengerparti település, amely elrendezése miatt a teraszosan ültetett, keskeny szőlősorok művelésén kívül más mezőgazdasági tevékenység végzésére nem alkalmas, és a szárazföld belső részeivel bonyolított áruforgalma is nehézkes. Bagnara gazdasága tehát kezdettől fogva a tenger irányában fejlődött, a hagyományos helyi termékek értékesítése tengeri szállítás útján történt. Az említett helyi termékeket gyakran cserélték cukorra és fűszerekre, az így szerzett fűszerek meglétére vezethető vissza a helyi fűszerkereskedéseknek az 1800-as évek második felére tehető megjelenése. A napjainkban a „Torrone di Bagnara” előállítását végző ipari vagy kézműves üzemek elődei a fűszerkereskedések voltak. Ezeket tekinthetjük ugyanis a mesterség településen kifejlődött, mind a mai napig a hozzávalók, illetve az előállítás módjának alapos ismeretével jellemezhető tudás melegágyának.

5.2. A termék sajátosságai

A „Torrone di Bagnara” az azonos nevű településen hagyományosan gyártott kétféle – „Martiniana” és „Torrefatto glassato” – változatban kerül forgalomba. A „Torrone di Bagnara” elnevezésnek a fogyasztók körében való elterjedését a termék különleges kemény és ropogós állagának köszönheti. Ez a tulajdonság az alaprecept összetevőinek – a vízgőz fölött, és mindenképpen alacsonyabb hőmérsékleten készülő közönséges torrone-fajták előállítására nem jellemző – hagyományos, közvetlen tűzön és magas hőmérsékleten történő főzéséhez kötődik. Ennek az előállítási módnak köszönhetők a termék egyéb organoleptikus (érzékszervi) fő sajátosságai is, így belsejének barna színe és a termék jellegzetes égett íze. A „Torrone di Bagnara” további jellemzője, hogy összetevői között a földrajzi terület sajátosságának történelmi örökségeként fűszereket is találunk, ami a „Torrone di Bagnara” ízvilágát gazdagabbá és egyedülállóvá teszi.

5.3. A földrajzi terület és (OEM esetében) a termék minősége vagy jellemzői közötti vagy (OFJ esetében) a termék különleges minősége, hírneve vagy egyéb jellemzője közötti ok-okozati kapcsolat

A „Torrone di Bagnara” az idők során rendkívül nagy hírnévre tett szert. Már 1846-ban ismerték, amikor a „Torrone di Bagnara” kifejezetten egy napjainkban is működő, a század végén a Savoyai királyi család beszállítójává választott édességkészítő család specialitásai között került említésre. A tizenkilencedik századból fennmaradt számos dokumentum tanúskodik a termék nagy mennyiségben történő előállításáról és szállításáról. 1885-ben N. Marcone író tollából ezt olvashatjuk: „A »Torrone di Bagnara« bejárja a világot, és valóban rászolgált az effajta elismerésre” („Un viaggio in Calabria. Impressioni e ricordi” – Calabriai utazás. Emlékek és benyomások). A „Torrone di Bagnara” hírnevét a XX. században is végig megőrizte. A Giuffrè szerzetes 1983-ban írt „Storia di Bagnara” (Bagnara történelme) című művében ez áll: „Az édesség (a torrone) különlegességének köszönhetően ... elhíresült Bagnara neve”.

Ezenkívül a helyi napilapok, gasztronómiai kalauzok és folyóiratok a „Torrone di Bagnara” terméket a meghatározott földrajzi terület jellegzetességeként tartják számon. A *Gazzetta del sud* (Déli közlöny) 1995. december 14-i kiadásában megjelent „Le tante vie del torrone” (A torrone útjai) című cikk Bagnara települést az úgynevezett „torrone-út” kiindulópontjaként említi, és néhány, hagyományosan a „Torrone di Bagnara” termék előállításával foglalkozó családot is felsorol. Az „Atlante dei prodotti tipici dei Parchi Italiani” (Olasz parkok jellegzetes termékeinek atlasza) című kalauz (2002. évfolyam, 215. oldal) a calabrai édességekről szóló fejezetben említi, hogy Bagnara Calabria település régi hagyománya a „torrone” előállítása, ezenkívül szól a termék változatairól, és az előállításához felhasznált összetevőkről is. A „Calabria saporì di una terra antica – le specialità enogastronomiche regionali d’eccellenza ed i prodotti tipici di qualità” (Calabria régi ízvilága – a tartomány legkiválóbb borászati és gasztronómiai jellegzetességei, jellemző minőségi termékei) című kiadvány (11. oldal, kiadja Regione Calabria, 2004.) szintén Calabria jellegzetes édességeként tartja számon a „Torrone di Bagnara” terméket. A földrajzi terület és a termék közötti kapcsolat megszilárdítása érdekében minden év november végén megtartják a hagyományos „Festa del Torrone” elnevezésű rendezvényt, amely hozzájárul a termék hírnevének fenntartásához.

Történelmi-kulturális vonatkozások

A második világháború utáni időszakban számos kisvállalkozás felvirágzása nyomán egy valóságos, rendkívül élénk termeléssel jellemezhető „Distretto del Torrone di Bagnara” („Torrone di Bagnara” körzet) kialakulása figyelhető meg. Így az évek során sajátos előállítási technikák alakulhattak ki, valamint kifejlődhetett és fennmaradhatott a termék összetevőinek feldolgozásához, és a két – „Martiniana” és „Torrefatto glassato” – változat végső formájának kialakításához szükséges, generációról generációra szálló tudás és szakértelem, amely csak erre a területre jellemző.

Tovább élnek a helyi szóhasználatban a szakzsargonból vett olyan kifejezések, mint a „manto di monaco” a „torrone” színének meghatározására, a „cotta” a termék még meleg, alaktalan masszájának leírására, illetve a „torroniera” a cukrászmesterek által használt speciális kemencére.

Hivatkozás a termék-leírás közzétételére

(Az 510/2006/EK rendelet ⁽³⁾ 5. cikkének (7) bekezdése)

A termék-leírás egységes szerkezetbe foglalt szövege az alábbi internetes oldalon tekinthető meg:

<http://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/3335>

vagy

közvetlenül a Minisztérium honlapján (<http://www.politicheagricole.it>), (a képernyő jobb felső sarkában) a „Qualità e sicurezza” (Minőség és biztonság) címszóra, majd a „Disciplinari di Produzione all’esame dell’UE” („Az uniós vizsgálatnak alávetett termék-leírások”) menüpontra kattintva.

⁽³⁾ L. 2. lábjegyzet.

HELYESBÍTÉSEK

Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 50., 2014. február 21.)

(2014/C 89/11)

A 2. oldalon, az SA.29832. számú állami támogatásra (2013/N-2 és MC10/2009, korábbi SA.27991 (C10/2009), korábbi SA.28855 (N373/2009), korábbi SA.33305 (2012/C)) vonatkozó szöveg törlésre kerül és helyébe a következő szöveg lép:

„A pénzügyintézeteknek nyújtott szerkezetátalakítási és felszámolási támogatások tekintetében hozott határozatok végrehajtásának nyomon követésével összefüggésben hozott határozatok

(EGT-vonatkozású szöveg)

A határozat elfogadásának időpontja:	2013.11.05.
Támogatás száma:	SA.29832 (2013/N-2 és MC10/2009, korábbi SA.27991 (C10/2009), korábbi SA.28855 (N373/2009), korábbi SA.33305 (2012/C))
Tagállam:	Hollandia
Megnevezés (és/vagy a kedvezményezett neve):	Amendment to the restructuring plan of ING
A határozat típusa:	A következő bizottsági határozathoz kapcsolódó új határozat: SA.28855;SA.33305;SA.27991; SA.29832
Tartalom:	Tehermegosztási megállapodások módosítása, Üzleti stratégia/az életképesség helyreállítását célzó módszerek módosítása, Egyéb módosítás
Egyéb információ:	

A határozat bizalmas adatokat már nem tartalmazó, hiteles nyelvi változata az alábbi internetcímen található meg:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 50., 2014. február 21.)

(2014/C 89/12)

A 11. oldalon, az SA. 37390. számú állami támogatásra vonatkozó szöveg törlésre kerül és helyébe a következő szöveg lép:

„Állami támogatás engedélyezése az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján

Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(EGT-vonatkozású szöveg, kivéve a Szerződés I. melléklete alá tartozó termékeket)

A határozat elfogadásának időpontja	2013.12.4	
Támogatás száma	SA.37390 (2013/N)	
Tagállam	Lettország	
Régió	—	—
Megnevezés (és/vagy a kedvezményezett neve)	Aid in the form of credit guarantees (amendment of SA.35910 (2012/N))	
Jogalap	Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikums Nr. 746 „Lauksaimniecības un lauku attīstības kredītu garantēšanas kārtība” un noteikumu projekts "Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumos Nr. 746 „Lauksaimniecības un lauku attīstības kredītu garantēšanas kārtība”	
Az intézkedés típusa	Program	—
Célkitűzés	Feldolgozási és forgalmazási beruházás, Fiatal gazdálkodók tevékenységének megkezdése , Mezőgazdasági üzemekben végrehajtott beruházás	
Támogatás formája	Kezességvállalás	
Költségvetés	—	
Támogatás intenzitása	80 %	
Időtartam	2014.1.1 - 2019.12.30	
Gazdasági ágazat	MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT	
A támogatást nyújtó hatóság neve és címe	Lauku attīstības Fonds Republikas laukums 2, LV-1981	
Egyéb információ	—	

A határozat bizalmas adatokat már nem tartalmazó, hiteles nyelvi változata az alábbi internetcímen található meg:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 50., 2014. február 21.)

(2014/C 89/13)

A 18. oldalon, az SA.37476. számú állami támogatásra vonatkozó szöveg törlésre kerül és helyébe a következő szöveg lép:

„Állami támogatás engedélyezése az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján**Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást****(EGT-vonatkozású szöveg, kivéve a Szerződés I. melléklete alá tartozó termékeket)**

A határozat elfogadásának időpontja	2013.12.09	
Támogatás száma	SA.37476 (2013/N)	
Tagállam	Olaszország	
Régió	—	—
Megnevezés (és/vagy a kedvezményezett neve)	Criteria and modalities for awarding aid in favour of the associations of mutual insurance	
Jogalap	Articolo 5, comma 8, della legge provinciale 14 dicembre 1999, n. 10, e successive modifiche	
Az intézkedés típusa	Program	—
Célkitűzés	Biztosítási díjak	
Támogatás formája	Egyéb	
Költségvetés	—	
Támogatás intenzitása	0 %	
Időtartam	2014.01.01 - 2014.06.30	
Gazdasági ágazat	Valamennyi támogatható gazdasági ágazat érintett	
A támogatást nyújtó hatóság neve és címe	Ripartizione provinciale agricoltura Via Brennero 6, 39100 Bolzano, Italy	
Egyéb információ	—	

A határozat bizalmas adatokat már nem tartalmazó, hiteles nyelvi változata az alábbi internetcímen található meg:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján — Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 50., 2014. február 21.)

(2014/C 89/14)

A 19. oldalon, az SA.37496. számú állami támogatásra vonatkozó szöveg törlésre kerül és helyébe a következő szöveg lép:

„Állami támogatás engedélyezése az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján

Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(EGT-vonatkozású szöveg, kivéve a Szerződés I. melléklete alá tartozó termékeket)

A határozat elfogadásának időpontja	2013.12.16	
Támogatás száma	SA.37496 (2013/N)	
Tagállam	Németország	
Régió	BRANDENBURG	—
Megnevezés (és/vagy a kedvezményezett neve)	Brandenburg-Vertragsnaturschutz	
Jogalap	— Bundesnaturschutzgesetz (BNatSchG) vom 29. Juli 2009 — Brandenburgisches Ausführungsgesetz zum Bundesnaturschutzgesetz (BbgNatSchAG) vom 21. Januar 2013 (ersetzt das Brandenburgische Naturschutzgesetz (BbgNatSchG) vom 26. Mai 2004 ab dem 1. Juni 2013) — Verwaltungsvorschrift zum Vertragsnaturschutz vom 20. April 2009 — Verwaltungsvorschrift zum Vertragsnaturschutz in Brandenburg (VV-VN) ENTWURF – Stand 26. Juni 2013	
Az intézkedés típusa	Program	—
Célkitűzés	Agrár-környezetvédelmi kötelezettségvállalások	
Támogatás formája	Vissza nem térítendő támogatás	
Költségvetés	Teljes költségvetés: EUR 3,2 (millió) Éves költségvetés: EUR 1,6 (millió)	
Támogatás intenzitása	%	
Időtartam	2014.1.1 - 2015.12.31	
Gazdasági ágazat	MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT	
A támogatást nyújtó hatóság neve és címe	Landesamt für Umwelt, Gesundheit und Verbraucherschutz Seeburger Chaussee 2 14476 Potsdam OT Groß Glienicke Landesamt für Ländliche Entwicklung, Landwirtschaft und Flurneuordnung (LELF) Seeburger Chaussee 2 14476 Potsdam OT Groß Glienicke	
Egyéb információ	—	

A határozat bizalmas adatokat már nem tartalmazó, hiteles nyelvi változata az alábbi internetcímen található meg:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 50., 2014. február 21.)

(2014/C 89/15)

A 20. oldalon, az SA. 37540. számú állami támogatásra vonatkozó szöveg törlésre kerül és helyébe a következő szöveg lép:

**„Állami támogatás engedélyezése az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján
Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást
(EGT-vonatkozású szöveg, kivéve a Szerződés I. melléklete alá tartozó termékeket)**

A határozat elfogadásának időpontja	2013.12.17	
Támogatás száma	SA.37540 (2013/N)	
Tagállam	Franciaország	
Régió	—	Vegyes
Megnevezés (és/vagy a kedvezményezett neve)	Aides recherche-développement filières grandes cultures	
Jogalap	Art. L 611.1 et L 621.1 du code rural et de la pêche maritime	
Az intézkedés típusa	Program	—
Célkitűzés	Kutatás, fejlesztés	
Támogatás formája	Egyéb	
Költségvetés	Teljes költségvetés: EUR 6 (millió) Éves költségvetés: EUR 6 (millió)	
Támogatás intenzitása	100 %	
Időtartam	2014.01.01 - 2014.12.31	
Gazdasági ágazat	MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT	
A támogatást nyújtó hatóság neve és címe	Ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt 3 rue barbet de jouy 75349 paris 07	
Egyéb információ	—	

A határozat bizalmas adatokat már nem tartalmazó, hiteles nyelvi változata az alábbi internetcímen található meg:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>.”

Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 50., 2014. február 21.)

(2014/C 89/16)

A 20. oldalon, az SA. 37542. számú állami támogatásra vonatkozó szöveg törlésre kerül és helyébe a következő szöveg lép:

„Állami támogatás engedélyezése az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján

Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(EGT-vonatkozású szöveg, kivéve a Szerződés I. melléklete alá tartozó termékeket)

A határozat elfogadásának időpontja	2013.12.17	
Támogatás száma	SA.37542 (2013/N)	
Tagállam	Franciaország	
Régió	—	Vegyes
Megnevezés (és/vagy a kedvezményezett neve)	aides en faveur de la publicité des animaux, produits animaux et produits d'origine animale	
Jogalap	— article L. 621-1 du code rural et de la pêche maritime — article L. 1511-1 et suivants du code général des collectivités territoriales	
Az intézkedés típusa	Program	—
Célkitűzés	Hirdetés (AGRI)	
Támogatás formája	Egyéb	
Költségvetés	Teljes költségvetés: EUR 8 (millió) Éves költségvetés: EUR 8 (millió)	
Támogatás intenzitása	100 %	
Időtartam	2014.1.1-2014.12.31	
Gazdasági ágazat	Valamennyi támogatható gazdasági ágazat érintett	
A támogatást nyújtó hatóság neve és címe	Ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt 3 rue barbet de jouy 75349 paris 07	
Egyéb információ	—	

A határozat bizalmas adatokat már nem tartalmazó, hiteles nyelvi változata az alábbi internetcímen található meg:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 50., 2014. február 21.)

(2014/C 89/17)

A 21. oldalon, az SA. 37543. számú állami támogatásra vonatkozó szöveg törlésre kerül és helyébe a következő szöveg lép:

**„Állami támogatás engedélyezése az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján
Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást
(EGT-vonatkozású szöveg, kivéve a Szerződés I. melléklete alá tartozó termékeket)**

A határozat elfogadásának időpontja	2013.12.17.	
Támogatás száma	SA.37543 (2013/N)	
Tagállam	Franciaország	
Régió	—	—
Megnevezés (és/vagy a kedvezményezett neve)	Aides à la publicité des secteurs des fruits, des légumes, de l'horticulture, des pommes de terre, des productions végétales spécialisées et de l'apiculture	
Jogalap	— L. 621-1 du code rural et de la pêche maritime — L. 1511-1 et suivants du code général des collectivités territoriales	
Az intézkedés típusa	Program	—
Célkitűzés	Hirdetés (AGRI)	
Támogatás formája	Egyéb	
Költségvetés	Teljes költségvetés: EUR 16,5 (millió) Éves költségvetés: EUR 16,5 (millió)	
Támogatás intenzitása	100 %	
Időtartam	2014.1.1-2014.12.31.	
Gazdasági ágazat	MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT	
A támogatást nyújtó hatóság neve és címe	Ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt 3 rue barbet de jouy 75349 paris 07	
Egyéb információ	—	

A határozat bizalmas adatokat már nem tartalmazó, hiteles nyelvi változata az alábbi internetcímen található meg:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást

(Az Európai Unió Hivatalos Lapja C 50., 2014. február 21.)

(2014/C 89/18)

A 21. oldalon, az SA. 37544. számú állami támogatásra vonatkozó szöveg törlésre kerül és helyébe a következő szöveg lép:

„Állami támogatás engedélyezése az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján
Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást
(EGT-vonatkozású szöveg, kivéve a Szerződés I. melléklete alá tartozó termékeket)

A határozat elfogadásának időpontja	2013.12.17	
Támogatás száma	SA.37544 (2013/N)	
Tagállam	Franciaország	
Régió	—	—
Megnevezés (és/vagy a kedvezményezett neve)	Aides à la publicité en faveur des produits viticoles	
Jogalap	— L. 621-1 du code rural et de la pêche maritime — L. 1511-1 et suivants du code général des collectivités territoriales	
Az intézkedés típusa	Program	—
Célkitűzés	Hirdetés (AGRI)	
Támogatás formája	Egyéb	
Költségvetés	Teljes költségvetés: EUR 9 (millió) Éves költségvetés: EUR 9 (millió)	
Támogatás intenzitása	100 %	
Időtartam	2014.01.01 - 2014.12.31	
Gazdasági ágazat	MEZŐGAZDASÁG, ERDŐGAZDÁLKODÁS, HALÁSZAT	
A támogatást nyújtó hatóság neve és címe	Ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt 3 rue barbet de jouy 75349 paris 07	
Egyéb információ	—	

A határozat bizalmas adatokat már nem tartalmazó, hiteles nyelvi változata az alábbi internetcímen található meg:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

<u>Közléményszám</u>	Tartalom (folytatás)	Oldal
2014/C 89/12	Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást (HL C 50., 2014.2.21.)	67
2014/C 89/13	Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást (HL C 50., 2014.2.21.)	68
2014/C 89/14	Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján — Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást (HL C 50., 2014.2.21.)	69
2014/C 89/15	Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást (HL C 50., 2014.2.21.)	70
2014/C 89/16	Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást (HL C 50., 2014.2.21.)	71
2014/C 89/17	Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást (HL C 50., 2014.2.21.)	72
2014/C 89/18	Helyesbítés állami támogatás engedélyezéséhez az EUMSZ 107. és 108. cikke alapján – Olyan esetek, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság nem emel kifogást (HL C 50., 2014.2.21.)	73

Az Európai Unió Kiadóhivatala
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU